

ฉบับเผยแพร่

หมวดวิชาที่ ๓

ทั่วไป

คู่มือสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตร
สายวิทยาการ จำพวกทหารสารวัตร
กองวิทยาการ
สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง

บทนำ

กองวิทยากร สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง ได้จัดทำคู่มือการสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรสายวิทยากร จำพวกทหารสารวัตร โดยปรับปรุงจาก คู่มือการสอบเลื่อนฐานะ พ.อ.อ. เป็น ร.ต.เหล่า สห.วิชากิจการสารวัตรทหารของ กวก.สน.ผบ.ตม.พ.ศ.๒๕๕๕ โดยเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชากิจการสารวัตรทหาร และหมวดวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นวิชาหลักของการสอบไว้ในคู่มือการสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรสายวิทยากร จำพวกทหารสารวัตร

คู่มือสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตรสายวิทยากร จำพวกทหารสารวัตร ซึ่งได้จัดทำขึ้นรวมทั้งสิ้น จำนวน ๕ หมวดวิชา ดังนี้

หมวดวิชาที่ ๑ กิจการสารวัตรทหาร ประกอบด้วย ความเป็นมาของกิจการสารวัตรทหาร การรักษาการณ์ด้วยสารวัตรทหารอากาศ การรักษาความปลอดภัย การควบคุมการพักอาศัยและทะเบียนราษฎร การควบคุมการผ่านเข้า - ออก การควบคุมการจราจร การป้องกันอาชญากรรมในวงการทหาร การเรือนจำ การเฉลยศึก ทหารพลัดหน่วย พลเรือนผู้ถูกกักกัน และ อนุสัญญาเจนีวา การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

หมวดวิชาที่ ๒ กฎหมาย มีด้วยกัน ๒ หัวข้อ คือ กฎหมายฝ่ายพลเรือน และ กฎหมายฝ่ายทหาร ซึ่งแต่ละหัวข้อมีรายละเอียดดังนี้ กฎหมายฝ่ายพลเรือน ประกอบด้วย สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน กฎหมายอาญา พ.ร.บ.จราจรทางบก กฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุน และ กฎหมายการพนัน กฎหมายฝ่ายทหารประกอบด้วย พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยทหาร กฎหมายอาญา พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร ข้อบังคับ กท.ว่าด้วยสารวัตรทหาร การสืบสวนสอบสวนคดีอาญาทหาร พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ร.บ.ความมั่นคง กฎการใช้กำลังของ บก.ทท.และตามแผน ทอ.และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญา

หมวดวิชาที่ ๓ ททั่วไป ประกอบด้วย การป้องกันฐานบิน การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

หมวดวิชาที่ ๔ อาวุธศึกษา ประกอบด้วย รูปแบบ คุณสมบัติ และคุณสมบัติของอาวุธ กฎความปลอดภัย ขีปนาวุธ การถอดประกอบ การดูแลรักษา และการทำงาน

หมวดวิชาที่ ๕ วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน สำหรับสายวิทยากรจำพวกทหารสารวัตร ประกอบด้วย คำศัพท์ (Vocabulary & Terminology) การแนะนำตัว (Self-Introduction) บทสนทนา (Conversation) และ บทความ (Need-to-Know Basis)

กองวิทยากร สำนักงานทหารอากาศดอนเมือง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เจ้าหน้าที่สารวัตรทหารอากาศที่มีความต้องการสอบเลื่อนฐานะเป็นนายทหารสัญญาบัตร รวมถึงผู้เข้ารับการศึกษาในหลักสูตร/โครงการฝึกอบรมของสายวิทยากร จำพวกทหารสารวัตร จะสามารถใช้ประโยชน์จากคู่มือฉบับนี้ได้อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อนำความรู้ที่ได้จากคู่มือนี้ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

กองวิทยากร สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง
มิถุนายน ๒๕๖๓

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑. การป้องกันฐานบิน	๑
๒. การประชาสัมพันธ์ในหน้าที่ของทหารสารวัตร	๔๗
๓. เทคโนโลยีและสารสนเทศ	๕๒

การป้องกันฐานบิน

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑. วัตถุประสงค์	๑
๒. การใช้กำลังทางอากาศ	๒
๓. การป้องกันฐานบิน	๗
๔. การป้องกันฐานบินของกองทัพอากาศไทย	๒๕
๕. ศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย	๓๓
๖. ภัยคุกคามฐานบิน	๔๖
๗. อ้างอิง	๕๓

วิชาการป้องกันฐานบิน

๑. วัตถุประสงค์ของการเรียน

เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีความรู้พื้นฐานในเรื่องการป้องกันฐานบิน ใช้ประกอบกับการรับราชการได้อย่างเหมาะสม และสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่มีในคู่มือนี้ได้ถูกต้อง

๒. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ๒.๑ สามารถบอกถึงความมุ่งหมายที่สำคัญในการป้องกันฐานบินได้อย่างถูกต้อง
- ๒.๒ สามารถลำดับความสำคัญในการกำหนดความปลอดภัยได้อย่างถูกต้อง
- ๒.๓ สามารถบอกถึงระบบการป้องกันฐานบินของไทยได้อย่างถูกต้อง
- ๒.๔ สามารถบอกถึงภารกิจของศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ได้อย่างถูกต้อง
- ๒.๕ สามารถบอกถึงขั้นของสถานการณ์และวิธีปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- ๒.๖ สามารถบอกแนวคิดและเข้าใจในหลักนิยมขั้นมูลฐานของการป้องกันฐานบินได้
- ๒.๗ สามารถบอกถึงวิธีการควบคุมวินาศภัยและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- ๒.๘ สามารถบอกถึงยุทธวิธีในการป้องกันฐานบินได้
- ๒.๙ สามารถบอกถึงวิธีการรักษาความปลอดภัยในการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

การใช้กำลังทางอากาศ

๑. กล่าวทั่วไป (GENERAL)

การใช้กำลังทางอากาศมีบทบาทที่สำคัญมาก นับตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่ได้มีการใช้กำลังทางอากาศเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ระหว่างอังกฤษกับเยอรมัน และต่อมาหลาย ๆ ประเทศได้มีการพัฒนา กำลังทางอากาศให้เจริญก้าวหน้าไปยิ่งขึ้นจนมาถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งเริ่มขึ้นในยุโรป การใช้กำลังทางอากาศเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพรบได้เป็นอย่างดี และญี่ปุ่นเป็นผู้ทำให้สหรัฐอเมริกาตัดสินใจเข้าร่วมในสงครามในครั้งนี้หลังจากนิ่งเฉยและทำตัวเป็นกลางมาตั้งแต่เริ่มสงคราม เนื่องจากญี่ปุ่นได้ส่งกำลังทางอากาศเข้าโจมตี เพิร์ล ฮาร์เบอร์ ในเกาะฮาวาย (หรือ ภาษาอังกฤษอ่าน HAWAI I อาไวอิ) ซึ่งเป็นฐานทัพเรือที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของสหรัฐฯ เมื่อวันที่ ๗ ธ.ค.๑๙๔๑ มีทหารสหรัฐฯ เสียชีวิต ๒๔๐๐ คน

การใช้กำลังทางอากาศในการรบ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลอย่างมาก สามารถบ่งชี้ถึงผลแพ้หรือชนะได้เลยในสถานการณ์ของสงคราม ดังนั้นในการต่อสู้ฝ่ายตรงข้ามจึงมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะเข้าทำลายฐานบิน และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ ที่อยู่ในฐานบินให้ได้ เพื่อลดประสิทธิภาพในการใช้กำลังทางอากาศของอีกฝ่ายหนึ่งให้จนได้ ฉะนั้นความจำเป็นในการป้องกันฐานบินจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของกำลังพลทุกคนที่อยู่ภายในฐานบินนั้น ที่จะต้องทำการอย่างเต็มความสามารถและให้เป็นผลสำเร็จ สำหรับทหารอากาศโยธินและทหารสารวัตรเป็นหน้าที่หลักโดยตรงที่จะทำการป้องกันอย่างเข้มแข็งและสุดความสามารถ จึงต้องดำเนินการวางแผน และหามาตรการในการปฏิบัติ เพื่อให้ฐานบินรอดพ้นจากการถูกคุกคาม หรือถูกโจมตีทุกวิถีทาง

๒. การใช้กำลังทางอากาศในสงครามต่าง ๆ เช่น

๒.๑ สงครามโลกครั้งที่ ๑ (พ.ศ.๒๔๔๗ - ๒๔๖๑)

ถือเป็นต้นกำเนิดของการใช้กำลังทางอากาศ โดยประเทศคู่สงครามที่สำคัญคือ อังกฤษกับเยอรมัน ทั้งสองฝ่ายได้นำเครื่องบินมาใช้ในการกิจการต่าง ๆ เช่น เข้าปฏิบัติการรบ ใช้ตรวจการณ์ยิง นำสาร และใช้ในการลาดตระเวน เป็นต้น จนมาถึงทุกวันนี้

๒.๒ สงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๔๘๕ - ๒๔๘๘)

ในยุโรปการรบทางอากาศพื้น เยอรมันเปิดสงครามบุกโจมตียึดโปแลนด์ เดนมาร์ก นอร์เวย์ เบลเยียม และฝรั่งเศสตามลำดับ แบบสายฟ้าแลบ เยอรมันใช้กำลังทางอากาศทั้งในทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี โดยถือหลักการทางสงครามในเรื่องของ “การจู่โจม” ปฏิบัติภารกิจ ๓ ประการคือ

๒.๒.๑ การต่อต้านทางอากาศเชิงรุก (CONTER AIR)

๒.๒.๒ การขัดขวางทางอากาศ (INTERDICTION)

๒.๒.๓ การสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิด (CLOSE AIRSUPPORT)

ในระยะแรกเยอรมันสามารถดำเนินการบุกกรบอย่างได้ผลเป็นอย่างดี สามารถยึดครองพื้นที่ในยุโรปได้มากมาย แต่ต่อมาในระยะใกล้สิ้นสุดสงครามอังกฤษสามารถพัฒนาผลิตเครื่องบินขับไล่ และผลิตเครื่องบินทิ้งระเบิดที่มีประสิทธิภาพสูง ประกอบกับการเข้าร่วมสงครามของสหรัฐอเมริกา จึงทำให้กองกำลังของฝ่ายสัมพันธมิตรมีจำนวนและขีดความสามารถเพิ่มขึ้นสูงตีตอบโต้และยึดพื้นที่คืน ทำให้เยอรมันไม่สามารถยึดครองการรบทางอากาศได้อีก ต้องสูญเสียเครื่องบินไปเป็นจำนวนมาก

การรบที่ใช้ปฏิบัติการยุทธวิธีทางอากาศ ที่นับว่ามีประสิทธิภาพดีเด่น สร้างชื่อให้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตร คือ การยกพลขึ้นบกที่นอร์ม็องดี ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๖ มิ.ย. ปี ค.ศ. ๑๙๔๔ (วันดีเดย์) โดยใช้เครื่องบินขับไล่ทิ้งระเบิดเข้าปฏิบัติการ มีการต่อต้านอย่างหนักและสูญเสียกำลังพลจำนวนมากทั้งสองฝ่าย ในที่สุดฝ่ายสัมพันธมิตรก็สามารถมีชัยชนะเหนือเยอรมัน

วันดีเดย์ คืออะไร

คือวันที่กองกำลังฝ่ายสัมพันธมิตรจากสหราชอาณาจักร สหรัฐฯ แคนาดา และฝรั่งเศส ยกพลขึ้นบกที่หาดนอร์ม็องดี ชายฝั่งตอนเหนือของฝรั่งเศส มันคือปฏิบัติการร่วมของทหารเรือ ทหารบก และทหารอากาศ ครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดเพื่อเริ่มต้นยุทธการปลดปล่อยประเทศในยุโรปเหนือและยุโรปตะวันตกให้หลุดพ้นจากการยึดครองของกองทัพนาซีกำลังพลที่มากกว่า และการสนับสนุนทางอากาศที่เหนือกว่านั้น ช่วยให้ฝ่ายสัมพันธมิตรเอาชนะมาได้ แม้ต้องสูญเสียอย่างหนัก

ส่วนการรบในภาคพื้นเอเชีย ญี่ปุ่นเปิดฉากสงครามด้วยการใช้กำลังทางอากาศตามหลักการ “จู่โจม” เช่นเดียวกับเยอรมัน โดยเข้าโจมตีฐานทัพอากาศสหรัฐฯ ที่เพิร์ล ฮาร์เบอร์ในเกาะฮาวาย (ฮาไวอิ) ทำให้สหรัฐฯ ได้รับความสูญเสียอย่างหนัก นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังใช้กำลังทางอากาศสนับสนุนการยกพลขึ้นบกในหมู่เกาะฟิลิปปินส์ และในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศไทยเราด้วย การปฏิบัติการของญี่ปุ่นในครั้งนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว และประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก สามารถบุกยึดประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นเอเชียได้เกือบทั้งหมด แต่ต่อมาเมื่อสหรัฐฯ ได้ดำเนินการเผด็จศึกด้านยุโรปได้แล้ว จึงสามารถรวบรวมกำลังทางอากาศของฝ่ายสัมพันธมิตรเข้าปฏิบัติการทางภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกได้ ประจวบกับญี่ปุ่นประสบปัญหาขาดแคลนด้านกำลังพลที่จะรักษาพื้นที่ยึดครองที่มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ไพศาล แต่การรบก็เป็นอย่างดุเดือดเมื่อกองกำลังสัมพันธมิตรเคลื่อนเข้าใกล้หมู่เกาะ ญี่ปุ่น ญี่ปุ่นได้ทำการต่อต้านอย่างแข็งกร้าวด้วยหน่วยพลีชีพเมื่อกองกำลังสัมพันธมิตรยกพลขึ้นบกที่เกาะโอกินาวา ทหารอเมริกันบาดเจ็บและเสียชีวิตแปดหมื่นคนสหรัฐฯ ตัดสินใจยุติการทำสงครามในภาคพื้นทวีปเอเชีย โดยการใช้ระเบิดปรมาณูกับญี่ปุ่นเนื่องมาจากสงครามในเอเชียและแปซิฟิกยืดเยื้อมาเป็นเวลานาน การใช้ระเบิดปรมาณูจะช่วยรักษาชีวิตทหารอเมริกันได้ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ เครื่องบิน บี-๒๙ บรรทุกระเบิดปรมาณูลูกแรกชื่อ (Little boy) “ลิตเติลบอย” ถูกทิ้งลงที่เมืองฮิโรชิมา บนเกาะฮอนชู ลูกที่สองชื่อ (Fatman) “แฟตแมน” ถูกนำไปทิ้งที่เมือง นางาซากิ แรงระเบิดสร้างความเสียหายครอบคลุมพื้นที่หลายตารางไมล์ คนบาดเจ็บล้มตายทันทีเป็นจำนวนมากบังคับให้ญี่ปุ่นยอมจำนนโดยไม่มีเงื่อนไข ชัยชนะดังกล่าวได้มาด้วยกำลังทางอากาศอย่างแท้จริง

๒.๓ สงครามเกาหลี (พ.ศ.๒๔๙๓ - ๒๔๙๖) การใช้กำลังทางอากาศของสงครามเกาหลินั้น เป็นการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางทหารและอำนาจทางการเมือง โดยทางสหรัฐฯ สามารถใช้กำลังทางอากาศ คือ

๒.๓.๑ กองบินยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย

- อากาศนิวเคลียร์
- เครื่องบินทิ้งระเบิดขนาดหนัก
- เครื่องบินโจมตี และ
- เครื่องบินขับไล่ไอพ่น

ซึ่งนับว่าเป็นยุทธศาสตร์การป้องกันที่ได้ผล เนื่องจากทำให้ข้าศึกไม่กล้าขยายขอบเขตของสงคราม และยอมเจรจาในที่สุด

๒.๔ สงครามตะวันออกกลาง เป็นการสู้รบในตะวันออกกลางเป็นส่วนใหญ่ระหว่างชาติอาหรับกับอิสราเอล มีบางครั้งที่ชาติอาหรับสู้รบกันเอง สงครามครั้งที่สำคัญ ๆ ได้แก่

๒.๔.๑ สงคราม ๖ วันระหว่างอิสราเอล (ยิว) กับกลุ่มประเทศอาหรับ

ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๑๙๖๗ อิสราเอลไม่ยอมกรอให้ถูกเล่นงาน จึงเป็นฝ่ายชิงโจมตีก่อนซึ่งเป็นการต่อสู้กันระหว่างอิสราเอลฝ่ายหนึ่งกับอียิปต์ จอร์แดน และซีเรียอีกฝ่ายหนึ่งในเวลา ๖ วัน อิสราเอลสามารถยึดครองคาบสมุทรซีนาย ฉนวนกาซา ดินแดนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจอร์แดนหรือเวสต์แบงก์ และเขตที่สูงโกลันได้ ซึ่งทั้งหมดนี้รวมเรียกว่าเขตยึดครอง (Occupied Territories) ในครั้งนี้จึงนับเป็น

ชัยชนะครั้งยิ่งใหญ่ของอิสราเอลฝูงบินของอิสราเอลได้โจมตีอียิปต์ ซึ่งมีกองทัพที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคนั้น โดยเครื่องบินของอิสราเอลสามารถหลบหลีก เรดาร์ของอียิปต์ และเข้าโจมตีในทิศทางที่ไม่มีใครคาดคิด มหกรรม เซอร์ไพรส์ครั้งนี้จึงได้ผลภายในไม่กี่ชั่วโมง อิสราเอลซึ่งเน้นโจมตีกองทหารและสนามบิน ได้ทำลาย เครื่องบินรบของอียิปต์ไป ๓๐๙ ลำจากทั้งหมด ๓๔๐ ลำ จากนั้นทหารราบของอิสราเอลก็เคลื่อนเข้าสู่ คาบสมุทรซีนายและฉนวนกาซา เข้าสู่รบกับหน่วยทหารของอียิปต์ ซึ่งปรากฏว่าฝ่ายอียิปต์สูญเสียอย่างหนัก ขณะที่ทหารอิสราเอลเสียชีวิตเพียงไม่กี่คนฝูงบินของ อิสราเอลก็หันมาเล่นงานจอร์แดน กองทัพอากาศของ จอร์แดนก็แทบไม่มีอะไรเหลือ ขณะที่อิสราเอลสูญเสียเพียงเล็กน้อยกองทัพอากาศของอิสราเอลยังโจมตีฐาน ทัพอากาศต่างๆของฝ่ายอาหรับอย่างต่อเนื่อง เพิ่มยอดความสูญเสียของเครื่องบินเป็น ๔๑๖ ลำ ในจำนวนนี้เป็นเครื่องบิน ๒ ใน ๓ ของซีเรีย เครื่องบินรบและเครื่องบินทิ้งระเบิดของอิสราเอลก็สามารถสนับสนุนการรุก ของรถถังและทหารราบบนภาคพื้นดินได้ ทำให้ฝ่ายอาหรับเสียกระบวนไปเลยทีเดียว อียิปต์ จอร์แดน และ ซีเรีย สูญเสียเครื่องบินรบไปเกือบหมด อาวุธยุทโธปกรณ์ก็ถูกทำลายไปมาก และในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๑๙๖๗ สงครามจึงยุติลงภายใน ๖ วัน

๒.๔.๒ สงครามยมคิปปูร์ (ยมคิปปเปอร์) (๖ - ๒๔ ตุลาคม ค.ศ.๑๙๗๓)

ระหว่างอิสราเอลกับประเทศอาหรับ (อียิปต์ ซีเรียมีประเทศที่สนับสนุนคืออิรัก ลิเบียและจอร์แดน) ฝ่ายอาหรับเริ่มบุกในวันยมคิปปเปอร์ ซึ่งเป็นวันหยุดงานของอิสราเอล ฝ่ายอียิปต์รุกข้าม คลองสุเอซ ขณะที่ซีเรียบุกทางเหนือ โดยทั้งสองฝ่ายใช้กำลังทางอากาศปฏิบัติการทางยุทธวิธีต่อกัน ในครั้งแรกอิสราเอลเป็นฝ่ายถอย แต่ต่อมากสามารถตีโต้อาหรับกลับไปทั้งสองด้าน และยังสามารถยึดฝั่งตะวันออก ของคลองสุเอซไว้ได้อีก แม้การรบด้านซีเรียจะยังติดพันอยู่ แต่อิสราเอลยอมถอยตามคำขอขององค์การ สหประชาชาติในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ.๑๙๗๔ (ฝ่ายอาหรับเรียกสงครามนี้ว่า "สงครามรามาดอน Ramadon War")

๒.๔.๓ สงครามอิสราเอลกับซีเรีย

๑๐ ก.พ.๒๕๖๑ อิสราเอลโจมตีทางอากาศถล่มซีเรียครั้งใหญ่ที่สุดในรอบ ๓๕ ปี หลังเครื่องบินของอิสราเอลถูกยิงตกระหว่างขับไล่โดรนของอิหร่านอิสราเอลเปิดเผยว่าได้โจมตีทางอากาศ ใส่ซีเรียเพื่อโจมตีกองทัพอิหร่านในซีเรีย ซึ่งการโจมตีครั้งนี้ ถือเป็นการโจมตีซีเรียที่รุนแรงที่สุดของอิสราเอล นับตั้งแต่สงครามเลบานอนใน ปี ๑๙๘๒ หลังจากเครื่องบินขับไล่เอฟ - ๑๖ ของอิสราเอลถูกซีเรียยิงตก แต่นักบินทั้ง ๒ คนสามารถดีดตัวออกจากเครื่องบินออกมาได้ชว่นความขัดแย้งรอบนี้มีขึ้นหลังจากที่อิสราเอล ขับไล่โดรนของอิหร่านที่บินเข้าไปสอดแนมพื้นที่ทางตอนเหนือของอิสราเอล จากนั้นจึงมีคำสั่งให้โจมตีทาง อากาศกองทัพอิหร่านในซีเรีย และถูกตอบโต้จนทำให้เครื่องบินขับไล่เอฟ - ๑๖ ตก ๑ ลำ ส่งผลให้อิสราเอล บุกโจมตีทางอากาศครั้งใหญ่ ซึ่งสงครามก่อนหน้านั้นที่ผ่านมากทุก ๆ ครั้งจะเป็นการสู้รบกันทางอากาศทั้งสิ้น และอิสราเอลจะเป็นฝ่ายใช้กำลังทางอากาศที่เหนือกว่า

๒.๔.๔ ปฏิบัติการแผนยุทธการบาบิโลน

เป็นการใช้กำลังทางอากาศของอิสราเอลในการโจมตีโรงงานปฏิกรณ์นิวเคลียร์ของ อิรักเมื่อวันที่ ๓๐ พ.ค.๒๕๒๔ เพื่อยับยั้งโครงการสร้างระเบิดปรมาณูของอิรัก ปฏิบัติการครั้งนี้ทำให้โลกตะลึง แม้สหรัฐฯเองก็ไม่คาดคิดมาก่อนว่าอิสราเอลจะกระทำ เพราะการปฏิบัติต้องบินข้ามประเทศอิหร่านเข้าไป โจมตี แต่ด้วยการวางแผนอันยอดเยี่ยมของอิสราเอล ทำให้การปฏิบัติตามแผนประสบผลสำเร็จ

๒.๔.๕ สงครามอิรัก

สงครามอิรัก เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในประเทศอิรักตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ด้วยการรุกรานอิรักโดยสหรัฐอเมริกาซึ่งมีประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุชเป็นผู้นำ และสหราชอาณาจักร

อาณาจักรซึ่งมีนายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์เป็นผู้นำ สงครามคราวนี้อาจเรียกชื่ออื่นว่า การยึดครองอิรัก, สงครามอ่าวครั้งที่สอง หรือ ปฏิบัติการเสรีภาพอิรัก โดยสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร ใช้ปฏิบัติการทางอากาศโจมตีสนามบิน ที่ตั้งทางทหาร คลังน้ำมัน และเป้าหมายที่สำคัญ ๆ ของอิรักเสียหายอย่างหนัก จนไม่สามารถปฏิบัติการทางอากาศสนับสนุนกำลังส่วนภาคพื้นได้ และพ่ายแพ้ในที่สุด ประธานาธิบดี ซัดดัม ฮุสเซน ถูกจับและถูกตัดสินประหารชีวิตโดยศาลอิรัก สงครามสิ้นสุดลงอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ แม้ความรุนแรงประปรายยังมีต่อไปทั่วประเทศ

๒.๕ สงครามเวียดนาม (๒๕๐๙ – ๒๕๑๘)

เป็นการปฏิบัติการทางอากาศของฝ่ายชาติพันธมิตรที่มีสหรัฐฯ ฝรั่งเศสเป็นผู้นำหลักในการสู้รบ มีการใช้กำลังทางอากาศทั้งยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี สงครามอิเล็กทรอนิกส์ มีการพัฒนาและทดลองอาวุธยุทธโประณ์นำออกมาใช้ และการปฏิบัติการพิเศษทางอากาศ แต่จบลงด้วยความพ่ายแพ้ของชาติพันธมิตรต้องถอนกำลังทั้งหมดออกจากเวียดนาม

๒.๖ สงครามอ่าวฟอล์คแลนด์ (๒๕๒๕)

เป็นสงครามแย่งชิงยึดครองหมู่เกาะฟอล์คแลนด์ เริ่มต้นขึ้นเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๒๕ อาร์เจนตินา ส่งทหารเข้ายึดหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ หมู่เกาะอันเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นการประกาศสงครามของอาร์เจนตินา ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา ต่ออังกฤษประเทศมหาอำนาจในขณะนั้น โดยอาร์เจนตินาถือว่าหมู่เกาะฟอล์กแลนด์แท้จริงแล้วคือหมู่เกาะมัลบีนส์ของตนที่ถูกอังกฤษยึดครองมากกว่าศตวรรษ ทั้งสองฝ่ายใช้กำลังทางอากาศเป็นหลัก อังกฤษใช้เกาะแอสเซนชันเป็นจุดวางแผนทางยุทธศาสตร์ และใช้เรือรบบรรทุกเครื่องบินในทางยุทธวิธี ส่วนอาร์เจนตินามีเพียงใช้ยุทธวิธีกำลังทางอากาศเข้าปฏิบัติการ ซึ่งห่างจากแผ่นดินใหญ่ถึง ๕๐๐ไมล์ ทำให้เสียเปรียบในการรบ สงครามสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ค.ศ.๑๙๘๒ โดยอาร์เจนตินาเป็นฝ่ายแพ้สงคราม สงครามครั้งนี้อังกฤษสูญเสียทหารไปทั้งสิ้น ๒๕๕ คน ฝ่ายอาร์เจนตินาสูญเสียทหารไป ๖๔๙ คน ต่างฝ่ายต่างสูญเสียเรือและเครื่องบินพอ ๆ กัน รวมเวลา ๗๔ วัน

๒.๗ สงครามอ่าวเปอร์เซีย (๒๕๓๔) เป็นการสู้รบกันระหว่างชาติพันธมิตรที่มีสหรัฐฯ เป็นผู้นำรบกับอิรัก อาจกล่าวได้ว่าสงครามครั้งนี้ชาติพันธมิตรใช้กำลังทางอากาศเป็นหลัก โดยเฉพาะนำเอาเทคโนโลยีทางทหาร อาวุธนำวิถีทั้งพื้นสู่อากาศ อากาศสู่อากาศ อากาศสู่อากาศ อากาศสู่อากาศ และอาวุธยิงจากเรือในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน จนในที่สุดฝ่ายอิรักขอเจรจาเพื่อยุติสงคราม จะเห็นการใช้กำลังทางอากาศที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น แค่เป็นส่วนหนึ่งของสงครามเท่านั้น การรบโดยใช้กำลังทางอากาศเป็นปัจจัยที่สำคัญกับการทำสงครามในปัจจุบันและอนาคตซึ่งจะต้องมีการพัฒนาขึ้นไป จะมีอาวุธที่ทันสมัยเข้ามาต่อกัน มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ มาเสริมสมรรถนะของฝ่ายตนเอง เพื่อไว้ป้องกันตนเอง และใช้ทำลายฝ่ายตรงข้ามอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกับอากาศยาน ทางวิ่ง ทางขับ โรงเก็บ ที่ต้องมั่นคงแข็งแรง และปลอดภัยยากแก่การทำลายจากฝ่ายตรงข้าม

ป้องกันฐานบิน

๑. ความมุ่งหมายของการป้องกันฐานบิน

๑.๑ เพื่อให้ฐานบินรอดพ้นจากการโจรกรรม ก่อวินาศกรรม บ่อนทำลาย และการคุกคามจากฝ่ายตรงข้าม

๑.๒ เพื่อป้องปรามมิให้ฝ่ายตรงข้าม เข้าปฏิบัติการโจมตีฐานบิน โดยกระทำในทุก ๆ ทางเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเห็นว่าฐานบินมีมาตรการป้องกันที่รัดกุม พร้อมทั้งจะดำเนินการตอบโต้ได้จริง

๑.๓ เพื่อยึดหลักการออมกำลัง โดยใช้กำลังพลส่วนน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน แต่มีขีดความสามารถสูง รวดเร็ว คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และกำลังส่วนใหญ่พร้อม ณ ที่ตั้ง

๒. ฝ่ายตรงข้าม หมายถึง ผู้มุ่งทำลายฐานบิน ซึ่งมีจุดหมายหลักคือการลดประสิทธิภาพในการใช้กำลังทางอากาศของฝ่ายเรา โดยวิธีการโจมตีต่อฐานบินทางอากาศ และปฏิบัติโจมตีต่อฐานบินทางภาคพื้น

๒.๑ ลักษณะฝ่ายตรงข้าม

จากประวัติศาสตร์ในสมัยสงครามเวียดนาม ฝ่ายตรงข้ามเข้าโจมตีฐานบินโดยจัดกำลังแบบกองโจรเป็นหน่วยขนาดเล็ก (SAPPER) มีกำลังประมาณ ๖ – ๙ คน หรืออาจจัดกำลังเพิ่มเป็นระดับหมวด เรียกว่า หน่วยกองโจร (GERRILLA FORCE) ถ้าเข้าโจมตีฐานบินก็มีขีดความสามารถปฏิบัติการต่อฐานบิน โดยใช้เวลาได้เพียงสั้น ๆ ประมาณ ๑๒ – ๓๐ นาที เท่านั้น ต้องรีบถอนตัวทันที

ปัจจุบันการก่อการร้ายในรูปแบบเก่า ๆ มักไม่ค่อยปรากฏให้เห็น แต่การลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ การก่อวินาศกรรมยังมีอยู่ แม้การพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจะล่มสลายไป แต่อุดมการณ์ยังมีอยู่ แนวคิดการแบ่งแยกดินแดนการปกครองทางด้านศาสนานับวันจะมีมากขึ้น และถือเป็นภัยคุกคามความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ที่อยู่ในรูปของการแย่งชิงมวลชนยุยงส่งเสริมให้เกิดการแตกความสามัคคี มีการแทรกซึมเข้าไปในหน่วยงานรัฐบาล ก่อเหตุความรุนแรงสร้างสถานการณ์ ทำให้เกิดความหวาดกลัว โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม อย่างสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ลอบทำร้ายที่ตั้งทหารทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจทหาร และฝ่ายป้องกันพลเรือนตลอดจนประชาชนผู้บริสุทธิ์

๒.๒ การปฏิบัติต่อฐานบินของฝ่ายตรงข้ามมีขั้นตอนการปฏิบัติ คือ

๒.๒.๑ การปฏิบัติขั้นที่ ๑ เป็นระยะเริ่มต้น ฝ่ายตรงข้ามใช้วิธีการบ่อนทำลายเป็นส่วนใหญ่ สร้างความปั่นป่วนก่อวุ่นวาย ให้เกิดความวุ่นวาย เพื่อให้การป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินอ่อนแอลง เช่น

(๑) การโจรกรรมการแอบเข้าฐานบินเพื่อขโมยวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากชั้นเล็ก ๆ ไปจนของใหญ่ที่คุณค่าสูง หรืออาวุธ เชื้อเพลิง ฯลฯ

(๒) การจารกรรมการปฏิบัติด้านการข่าวเพื่อหาข้อมูลของฐานบิน หากจุดอ่อนจุดต่อแหลม นำไปวางแผนในการโจมตีฐานบินต่อไป

(๓) การก่อวินาศกรรมเป็นการหวังทำลายขวัญสร้างคามตื่นตระหนก หรือทำลายสิ่งปลูกสร้างวัสดุอุปกรณ์ให้ฝ่ายฐานบินใช้งานไม่ได้ หรือใช้ได้เท่าที่จำกัด

(๔) สงครามจิตวิทยาการโฆษณาชวนเชื่อปลุกปั่น หรือให้การช่วยเหลือประชาชนให้หันมาสนับสนุนฝ่ายตน

(๕) สงครามการเมืองสร้างสถานการณ์ให้เกิดความเข้าใจผิด ทำให้ประชาชนเกิดความเกลียดชังเจ้าหน้าที่ มีทัศนคติเป็นปรปักษ์ต่อข้าราชการ หรือสร้างอิทธิพลเหนือประชาชนจนเกิดความเกรงกลัวต้องปฏิบัติตามคำสั่งตน

(๖) สงครามเศรษฐกิจฝ่ายตรงข้ามกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ฐานะทางเศรษฐกิจย่ำแย่ลง ประชาชนออกมาเรียกร้อง ประท้วงสร้างความวุ่นวาย เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน ฝ่ายตรงข้ามถือโอกาสเข้าแทรกแซงได้สะดวกยิ่งขึ้น

๒.๒.๒ การปฏิบัติขั้นที่ ๒ เมื่อการดำเนินการตามขั้นที่ ๑ เรียบร้อยได้ผลแล้ว มีการจัดตั้งเป็นกองกำลังขึ้นติดอาวุธเข้าปฏิบัติการในรูปแบบกองโจรกระทำการอย่างรุนแรง ลอบโจมตีในระยะเวลาดังกล่าว แต่ได้ผล สร้างความเสียหายต่อฐานบิน

๒.๒.๓ การปฏิบัติขั้นที่ ๓ สถานการณ์จะมีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เปลี่ยนจากขั้นที่ ๒ เป็นขั้นที่ ๓ ฝ่ายตรงข้ามเคลื่อนกำลังเข้าโจมตีต่อสู้กับฝ่ายเจ้าหน้าที่ ในขั้นนี้กองกำลังของฝ่ายตรงข้ามมีขีดความสามารถในการบดขยี้หน่วยทหารประจำการมีการดำเนินกลยุทธ์เต็มรูปแบบ อำนาจการทำลายล้างที่ดุเดือดดุตันทั้งอำนาจของการยิงสนับสนุน และการเข้าปะทะซึ่งหน้า เรียกว่าขั้น “ทำสงครามใหญ่” เหมือนที่เวียดนามเหนือใช้บุกเวียดนามใต้

๒.๓ โครงสร้างการจัดหน่วยของฝ่ายตรงข้าม มี ๔ แบบ คือ

- ๒.๓.๑ จัดเป็นภาคทหารมี ๑ กรม
- ๒.๓.๒ จัดเป็นจังหวัดมี ๑ กองพัน หรือหลายกองร้อยเคลื่อนที่เร็ว
- ๒.๓.๓ จัดเป็นอำเภอมี ๑ กองร้อย
- ๒.๓.๔ จัดเป็นหมู่บ้านมี ๑ หมวด หรือหลายหมู่กึ่งทหาร

๒.๔ การจัดหน่วยทางยุทธวิธีของฝ่ายตรงข้าม (ผกค.)

๒.๔.๑ กำลังพิเศษ คือ กำลังที่ทำหน้าที่ในระดับหมู่บ้าน เพื่อหาสมาชิกด้วยการด้วยการทำสงครามจิตวิทยา โฆษณาชวนเชื่อ ให้ความช่วยเหลือ ยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐ หรือใช้กำลังข่มขู่ว่าจะทำร้าย ทำให้ประชาชนเกิดความกลัวไม่กล้าร่วมมือ ไม่กล้าให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และนอกจากนี้ยังทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่ทหารประจำการของฝ่ายตน เป็นแหล่งกำลังทดแทน ควบคุมประชาชนในหมู่บ้านเล็ก ๆ จัดเป็นกำลังของหน่วยระดับหมู่ ประมาณ ๑๐ - ๑๒ คน (ปกติ จัด ๗ คน) มีอาวุธครบมือตามอัตรากำลัง คอยรบกวนการปฏิบัติงานของกำลังฝ่ายรัฐบาล ในการเข้าถึงประชาชนหรือหาข่าว กำลังพิเศษนี้มีความชำนาญมาก หลังฝึกอบรมเสร็จจะไปบรรจุอยู่ในหน่วยกึ่งทหาร หรือหน่วยทหารกองประจำการต่อไป

๒.๔.๒ กำลังกึ่งทหาร คือ กำลังที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งกำลังให้กับหน่วยทหารประจำการ จัดฝึกอบรมพัฒนาขีดความสามารถให้แก่ทหารประจำการ คอยช่วยเหลือในการส่งกำลังบำรุง และรักษาความปลอดภัยให้แก่ในเขตการเคลื่อนไหวนระดับหมู่บ้านขนาดใหญ่หรืออำเภอ จัดกำลังเต็มในระดับหมวดหรือกองร้อยปฏิบัติการ

๒.๔.๓ กำลังทหารประจำการ คือ กำลังรบหลักจัดกำลังเต็มอัตราในระดับ หน่วย กรม กอง พัน กองร้อย หมวด หมู่ ชุดปฏิบัติการ พลซุ่มยิง ตามลำดับ ในกรณีที่มีการปฏิบัติการทางอากาศมาก จะจัดให้มีกองร้อยปืนต่อสู้อากาศยานเข้าไปสมทบในระดับกองพันด้วย ในภารกิจเข้าโจมตีมักจัดกองกำลังเป็น กองพันทำลายพิเศษ ประกอบด้วยกำลังพล ๖ กองร้อย กองร้อยละ ๓ หมวด หมวดละ ๓ หมู่ หมู่ละ ๓ - ๔ คน

๒.๕ รูปแบบของการโจมตีของฝ่ายตรงข้าม แบ่งออกเป็น ๒ แบบ ที่พบเสมอ

๒.๕.๑ โจมตีด้วยอาวุธหนัก ปืนใหญ่, เครื่องยิงลูกระเบิด, ปืนไร้แสงสะท้อนถอยหลัง, และจรวด

๒.๕.๒ โจมตีด้วยอาวุธเบา และแทรกซึมเข้าทำลายด้วยชุดปฏิบัติการทางระเบิด

๒.๖ ขั้นตอนการเตรียมโจมตี ก่อนการเข้าโจมตีฝ่ายตรงข้ามมีการปฏิบัติดังนี้

๒.๖.๑ การดำเนินการด้านข่าวกรอง เพื่อเป็นข้อมูลก่อนใน

๒.๖.๒ จัดชุดออกลาดตระเวน เมื่อได้ข่าวมาแล้วเบื้องต้นก็ออกลาดตระเวนสังเกตการณ์พร้อมหาข่าวเพิ่มเติมยืนยันจากแหล่งข่าวว่าน่าเชื่อถือได้เป็นจริง เกี่ยวกับกำลัง อาวุธยุทโธปกรณ์ ลักษณะภูมิประเทศ ขีดความสามารถของการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของฝ่ายฐานบินที่จะเข้าโจมตีนั้น และทำการเฝ้าตรวจพื้นที่แนวปะทะ และแนวป้องกันโดยรอบเมื่อเกิดการสู้รบขึ้น

๒.๖.๓ วางแผนเข้าปฏิบัติการ เมื่อได้ปฏิบัติตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนตกลึกแล้ว ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของฝ่ายตรงข้าม ก็จัดเตรียมวางแผนการปฏิบัติส่งให้หัวหน้าฝ่ายการเมืองตกลงใจ โดยดำเนินการดังนี้

(๑) ประเมินสถานการณ์ หัวหน้าฝ่ายการเมืองเมื่อได้รับแผนมาแล้ว ต้องประเมินสถานการณ์ถึงการเข้าตี จากปัจจัยหลาย ๆ แนวทางการปฏิบัติ ความปลอดภัย โอกาสชนะ การดำเนินการกับผู้บาดเจ็บ จำนวนอาวุธ กระสุน กำลังพล

(๒) ตัดสินใจ เมื่อได้ประเมินแล้วว่าได้เปรียบสามารถเอาชนะ หรือทำลายฝ่ายตรงข้ามได้ผลแน่นอน จึงตัดสินใจเห็นชอบกับแผนที่ฝ่ายทหารส่งมาให้พิจารณา แล้วส่งกลับไปยังฝ่ายทหาร เพื่อออกเป็นคำสั่งยุทธการต่อไป

(๓) เตรียมส่งกำลังบำรุง ดำเนินการประชุมฝ่ายส่งกำลังบำรุงเพื่อสนับสนุนการเข้าตีมิให้ขาดตกบกพร่อง หรือชะงักขาดตอนเพราะจะเป็นผลเสียในการรบที่ไม่ต่อเนื่องจะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบได้ส่วนใหญ่แล้วกำลังปฏิบัติการมักจะนำเสบียงอาหารติดตัวไปพอประมาณกับน้ำหนักตัวที่รับไหวกับอาวุธยุทธโปกรณ์อื่น ๆ

(๔) ออกคำสั่งยุทธการ ประกอบด้วยภารกิจหลัก ภารกิจรอง มีแผนปฏิบัติฉุกเฉินสำรอง และแผนสกัดกั้นตัดเส้นทาง การส่งกำลังเสริมของหน่วยทหารข้างเคียง หรือหน่วยทหารต่อสู้อากาศยานช่วยฝ่ายฐานบิน ที่ได้ขีดขาดมีประสิทธิภาพ

(๕) การประมวลผล ผู้บังคับบัญชาเมื่อได้ออกคำสั่งปฏิบัติการโจมตีไปแล้ว ก็รอฟังการรายงานจากสถานการณ์ ฝ่ายอำนวยการเตรียมแผนดำเนินการต่อไปบนโต๊ะทราย การปรับแผน การเคลื่อนย้ายกำลัง การถอนตัว การติดต่อสื่อสารตลอดจนการรักษาความปลอดภัยกองบัญชาการสนามที่มีผู้บังคับบัญชาระดับสูงประชุมสั่งการอยู่ด้วย

๓. การวิเคราะห์ขีดความสามารถของฝ่ายตรงข้าม

กระทำได้ด้วยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ทุกอย่างเกี่ยวกับฝ่ายตรงข้าม สามารถทำให้เห็นถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบหากมีการต่อสู้กัน จุดเด่นจุดด้อยคืออะไร ทำอย่างไรจึงจะชนะในการรบได้ที่มีความสูญเสีย หรือเสียน้อยที่สุด ผู้ทำหน้าที่ในการป้องกันฐานบินต้องตระหนักรู้และมีการวางแผนตั้งรับอย่างเชิงฉลาดในกลเกมเพื่อไม่ให้เพลี่ยงพล้ำเสียที่ได้ การวิเคราะห์ทำให้แผนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินตลอดจนมาตรการตอบโต้มีความสมบูรณ์ ฉะนั้นข้อมูลที่ควรทราบของฝ่ายตรงข้ามมีดังนี้

๓.๑ ขนาดของหน่วย ฝ่ายป้องกันจะต้องรู้ว่าฝ่ายตรงข้ามมีขนาดเท่าไร เล็กใหญ่ จำนวนกำลังพลมากน้อย เพื่อการตอบโต้ และเป็นประโยชน์ต่อการตั้งเป็นสมมติฐานวางแผน

๓.๒ กิจกรรม การกระทำต่าง ๆ ที่ผ่านมาในอดีต พฤติกรรมของฝ่ายตรงข้ามชอบปฏิบัติการแบบไหน อย่างไร โหดเหี้ยมทารุณ หรือประนีประนอม กระตือรือร้นในการรบ มีความถนัดแบบไหน ชุ่มโจมตีแล้วถอย หรือบุกปะทะเป็นหัวหมู่ทะลวงฟันบ้าง มีความบันเทิงรื่นเริงบ่อยครั้งขนาดไหน ขวัญกำลังใจหรือไม่

๓.๓ ที่ตั้ง ตำบลที่ตั้งของฝ่ายตรงข้ามก่อนเคลื่อนกำลังเข้าตี มีสิ่งป้องกันตนเองแบบไหน สร้างสิ่งป้องกันถาวร ที่กำบังแข็งแรงขนาดไหน ระยะทางที่จะเข้าตีใกล้ไกล ใช้เวลาประมาณเท่าไร คาดว่าจะใช้เส้นทางใด สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่กำลังป้องกันฐานบินต้องทราบ

๓.๔ ชื่อเสียงของหน่วย ขีดความสามารถในการรบ พฤติกรรมที่แสดงออกเมื่ออยู่ในสนามรบ ชำนาญเชี่ยวชาญมากน้อยอย่างไร ประวัติหน่วยรบประสบความสำเร็จมาแล้วกี่ครั้งรายละเอียดของฝ่ายตรงข้ามแบบนี้จะทำให้ฝ่ายป้องกันวางแผนตั้งรับหรือตอบโต้ได้

๓.๕ อาวุธทุโธปกรณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่ฝ่ายป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบิน จะได้ทราบ ว่าฝ่ายตรงข้ามมีอาวุธร้ายแรงอะไรที่มักใช้ในการปฏิบัติโจมตี จำนวนมากน้อย การสนับสนุนเพิ่มเติมจาก เส้นทางไหน เครื่องมือสื่อสาร ความช่วยเหลือทางการแพทย์ ยานพาหนะ มีพร้อมหรือไม่

๔. ข้อได้เปรียบของฝ่ายตรงข้ามเมื่อเข้าโจมตี

๔.๑ การเลือกเวลาโจมตี ฝ่ายตรงข้ามจะเลือกช่วงเวลาที่เป็นจุดอ่อนของฝ่ายฐานบินเข้า ปฏิบัติการโจมตี เช่น ช่วงพัก ช่วงสับเปลี่ยนยาม ช่วงที่ฝ่ายป้องกันชะล่าใจไม่ทำการป้องกันเฝ้าตรวจอย่าง เต็มที่ เวรยามเหนื่อยล้า่วงนอน พลั้งเผลอวางอาวุธประจำกาย ฝ่ายตรงข้ามจะถือโอกาสเข้าปฏิบัติการทันที ฉะนั้นฝ่ายป้องกันต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ไม่ประมาทและไม่หย่อนยานต่อหน้าที่

๔.๒ การเลือกเส้นทาง เนื่องจากฐานบินแต่ละแห่งมีความกว้างขวาง เส้นทางเข้าสู่ฐานบิน หรือ บริเวณรอบนอกที่มีหลายเส้นทาง ประกอบกับเป็นที่ตั้งบ้านเรือนของประชาชน การที่ฝ่ายป้องกันจะสามารถ เฝ้าตรวจตราทุกเส้นทางคงเป็นไปได้ด้วยยากเพราะเป็นที่สัญจรของประชาชนทั่วไป อีกทั้งกำลังพลคงไม่เพียงพอ จึงทำให้เกิดจุดอ่อนจุดต่อแหลมขึ้น ฝ่ายตรงข้ามก็จะเลือกใช้เส้นทางที่มีการป้องกันน้อย หรือไม่มีเลยเข้าโจมตี ฝ่ายป้องกันต้องหมั่นจัดชุดปฏิบัติการลาดตระเวนให้บ่อยครั้งและทั่วถึง

๔.๓ มีความคล่องตัว ฝ่ายตรงข้ามมีความคล่องตัวสูงเคลื่อนที่ได้เร็ว เนื่องจากเป็นหน่วย ปฏิบัติการขนาดเล็ก ุ้โจมตีทำลายแล้วถอนตัว ฝ่ายป้องกันต้องตระหนักรู้ว่าฝ่ายจ้องทำลาย มักมีโอกาสเสมอ เพราะรู้การเคลื่อนไหวฝ่ายฐานบินตลอด ขณะที่ฝ่ายฐานบินไม่รู้เลยว่าจะถูกโจมตีเมื่อไหร่ ฉะนั้นความพร้อม การเตรียมการไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายตรงข้ามกระทำได้ คือความไม่ประมาท

๔.๔ แรงจูงใจ ฝ่ายตรงข้ามอาจมีแรงจูงใจ ฮึกเหิมเป็นอย่างมาก จากการปลุกปั่นให้ทำการต่อสู้ เพื่อผลประโยชน์เป็นรางวัลหากการโจมตีประสบผลสำเร็จ จะด้วยตำแหน่งหน้าที่ภายในหน่วย หรือทรัพย์สิน รางวัลที่ยึดได้ ทำให้มีใจต่อสู้ ขณะที่ฝ่ายตั้งรับ เพียงต้องการป้องกันที่ตั้งไว้และเป็นไปตามหน้าที่ราชการที่ต้อง ปฏิบัติ

๔.๕ ความพร้อมในการรบเพราะการฝึกซ้อมที่ดีย่อม มีความกระหายในการอยากเข้าตี เป้าหมาย เพื่อทดสอบความสามารถของตนให้เป็นที่ยอมรับแก่หน่วย ยอมรับในผลงาน เพราะฝ่ายตรงข้ามมี ภารกิจเดียวคือเข้าตีให้ได้ ขณะที่ฝ่ายฐานบินมีภารกิจอื่นมากมายต้องรับผิดชอบพื้นที่ก็กว้างขวาง ความพร้อม รบจึงไม่เต็มที่ต้องใช้กำลังกระจายกันป้องกัน ประสิทธิภาพอาจลดลง

๕. ข้อเสียเปรียบของฝ่ายตรงข้าม

๕.๑ ตกเป็นเป้าหมายการยิงที่รุนแรง ฝ่ายตรงข้ามจะถูกตอบโต้ด้วยการยิงที่รุนแรงจากฝ่าย ป้องกันทันทีที่ปรากฏตัว

๕.๒ ทำการดำเนินกลยุทธ์ได้ยาก เนื่องจากมีเวลาที่จำกัด และมีกำลังพลน้อย อาจจะถูกปิดล้อม ทำลายเสียเอง จึงทำได้เพียงมุ่งโจมตีด้วยอาวุธหนักเพื่อทำลายเป้าหมายแล้วรีบถอนตัว

๕.๓ ต้องรีบถอนตัวทันทีอย่างรวดเร็วไม่ว่าภารกิจนั้นจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ป้องกันไม่ให้ถูกปิด ล้อมหรือถูกจับเป็นเชลย จึงเป็นจุดอ่อนในการถอนตัวด้วยความระมัดระวังลดลง

๕.๔ ความชำนาญในภูมิประเทศภายในฐานบินน้อยหรือไม่มีเลย เพราะไม่ใช่บุคคลของฝ่ายฐาน บินที่ใช้ชีวิตอยู่ประจำ แม้จะได้ลาดตระเวนหาข่าวมาก่อนเข้าโจมตีก็ตาม

๕.๕ มีความแม่นยำในการใช้อาวุธน้อย เนื่องจากเป็นการลอบโจมตีต้องกระทำด้วยความเร่งรีบ การหวังผลจึงมีน้อยแม้จะใช้อาวุธยิงจากภายนอกด้วยกระสุนวิถีโค้ง ก็ไม่มีผู้ตรวจการณ์หน้า การปรับทิศทาง

จึงไม่ได้ผล ส่วนมากเป็นการยิงสาดกระสุนแบบสุ่มเข้าหาเป้าหมายความแม่นยำหวังทำลายให้ได้ผลจริง ๆ มักไม่มี ทำได้เพียงให้เสียหายเล็กน้อยเท่านั้น

๖. ความได้เปรียบจากฝ่ายเรา

๖.๑ ความเคยชินกับพื้นที่ลักษณะภูมิประเทศ การป้องกันจึงได้เปรียบในการหลบหลีกที่ปลอดภัย การตั้งรับในที่กำลังตามธรรมชาติ หรือที่สร้างขึ้น การซ่อนตัวการพราง กระทำได้ตามความเหมาะสม

๖.๒ การเตรียมการด้านกำลังรบ เนื่องจากมีเวลาการเตรียมป้องกันอยู่ภายในเขตฐานบินการที่ฝ่ายตรงข้ามจะโจมตีแตกหักเข้ามาโดยง่ายทำได้ยาก จึงมีเวลาในการเตรียมตัวตั้งรับ หรือปรับแผนกลยุทธ์ การวางเครื่องกีดขวางที่มั่นคงไว้ได้อย่างดี

๖.๓ ความพร้อมในเรื่องส่งกำลังบำรุง เนื่องจากทุกอย่างมีอยู่ภายในฐานบินอยู่แล้ว การสนับสนุนเรื่องกำลังบำรุงจึงกระทำได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว สามารถตอบสนองได้ทันที ทั้งอาหาร ยารักษาโรค อาวุธยุทโธปกรณ์อื่น ๆ ฯลฯ

๖.๔ เวลาเนื่องจากฐานบินเป็นฝ่ายตั้งรับการถูกโจมตี ไม่ได้ปฏิบัติการเพื่อล่าถอยจึงไม่มีความจำเป็นต้องเร่งรีบทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่เหมือนฝ่ายตรงข้ามที่มีเวลาจำกัด

๖.๕ พื้นที่ปฏิบัติการที่ปลอดภัย เมื่อมีการถูกโจมตีฐานบินเตรียมที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพเข้าไปหลบไป อาจเป็นอุโมงค์ อาคาร หรือหลุมบังเกอร์ที่มีความแข็งแรงทนทานต่อการระเบิด มีสถานพยาบาลสำหรับผู้บาดเจ็บที่แน่นอน

๗. เป้าหมายในการโจมตีฐานบิน

๗.๑ มีคุณค่าต่อฝ่ายเรา คือ เป้าหมายที่มีคุณค่าสูงมากในการทำสงครามของฝ่ายเรา หากฝ่ายตรงข้ามได้ไปอาจนำมาใช้ในการสู้รบกับฝ่ายเราได้ หรือเมื่อถูกทำลายไปแล้วจะทำให้ขีดความสามารถในการทำสงครามสู้รบของฝ่ายเราด้อยประสิทธิภาพลงไป เช่น อากาศยาน ยุทโธปกรณ์ และยุทธปัจจัย

๗.๒ มีคุณค่าต่อฝ่ายตรงข้าม คือ เป้าหมายที่ฝ่ายตรงข้ามต้องการจะได้ไปเพื่อเสริมกำลังด้านสมรรถภาพขีดความสามารถของฝ่ายตนซึ่งขาดแคลนหรือกำลังขาดแคลนอยู่ เช่น อาวุธ กระสุน วัสดุระเบิด ฯ

๗.๓ มีความเข้าถึงได้ คือ เป้าหมายทางทหารที่ฝ่ายตรงข้ามเห็นว่าน่าจะเข้าโจมตีเพื่อทำลายได้ เนื่องจากมีระบบการป้องกันที่ดีจนทำให้ฝ่ายเราอยู่ในความประมาทชะล่าใจ หากเลือกเป้าหมายที่สำคัญมีการป้องกันที่เข้มแข็งกว่า โอกาสอาจไม่เอื้ออำนวย หรือเป้าหมายนั้นยากต่อการเข้าโจมตี

๗.๔ ง่ายต่อการทำลาย คือ เป้าหมายที่ง่ายต่อการเข้าทำลาย มีการป้องกันหรือมีเครื่องขีดขวางป้องกันน้อย ติดไฟได้ง่าย ถึงแม้จะไม่มีคุณค่าสูงมากนัก แต่จะมีผลต่อด้านขวัญกำลังใจ ก่อให้เกิดความฮึกเหิมปลุกเร้า

๗.๕ มีคุณค่าสูงมาก คือ เป้าหมายที่มีราคาแพงและหายาก หากถูกทำลายจะทำให้ฐานบินอยู่ในสถานะที่เสียหายมากเพราะหาสิ่งทดแทนไม่ได้ หรือหาได้ก็ไม่ทันกับสถานการณ์ ซึ่งฝ่ายป้องกันจะต้องทุ่มเทในการป้องกัน พร้อมเสริมสร้างความแข็งแรงของที่กำลังและที่ตั้งด้วย

๗.๖ มีคุณค่าทางจิตวิทยา คือ เป้าหมายที่มีคุณค่าทางด้านขวัญกำลังใจ เช่น การลอบสังหารผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดของหน่วย จะส่งผลถึงการสู้รบอย่างแน่นอน

๘. แนวความคิดในการป้องกันฐานบิน

๘.๑ แนวความคิดมูลฐานในการป้องกันฐานบิน

การป้องกันฐานบินให้ปลอดภัยจากการคุกคามและการโจมตีจากฝ่ายตรงข้าม จะต้องมีการป้องกันทั้งทางเชิงรับและทางเชิงรุกไปพร้อม ๆ กัน เนื่องฐานบินไม่อาจเคลื่อนย้ายได้ การป้องกันเชิงรับจึงต้อง

กระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยใช้มาตรการป้องปรามเป็นหลัก ดังนั้นแนวความคิดมูลฐานในการป้องกัน คือ ใฝ่ฝ่ายป้องกันฐานบินปฏิบัติการได้ทุกอย่างในลักษณะป้องปรามเพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามเห็นว่า

๘.๑.๑ ถ้าฝ่ายตรงข้ามเข้าปฏิบัติการโจมตีต่อฐานบินแล้ว จะได้รับการตอบโต้อย่างรุนแรง

๘.๑.๒ ต้องทำให้ฝ่ายตรงข้ามคิดว่า หากลงมือโจมตีอาจได้ผลไม่คุ้มค่า ภารกิจจะไม่สำเร็จ และเป็นความเสี่ยงต่ออันตรายเป็นอย่างมาก

๘.๑.๓ ต้องมีการเคลื่อนไหวของกำลังป้องกันตลอดเวลา เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามรู้ว่า ฝ่ายป้องกันมีกำลังตอบโต้ได้จริง มีมาตรการป้องกันหลายระบบก่อนจะเข้าถึงฐานบินได้ จนทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่กล้าลงมือโจมตี

๘.๒ แนวความคิดหลักในการป้องกันฐานบิน

การป้องกันฐานบินจะบรรลุจุดประสงค์ได้ ก็ต่อเมื่อฐานบินรอดพ้นจากการถูกคุกคาม การรุมตึกของฝ่ายตรงข้าม นั่นก็คือ ดำเนินการค้นหาฝ่ายตรงข้ามให้พบเสียก่อน แล้วสกัดกั้นหรือผลักดันให้พ้นออกไปไกลจากฐานบิน จึงได้กำหนดหลักการปฏิบัติไว้ดังนี้

๘.๒.๑ ลดประสิทธิภาพของฝ่ายตรงข้ามด้วยมาตรการ การค้นหา (DETECT) เป็นการตอบโต้การคุกคามจากฝ่ายตรงข้าม ด้วยวิธีการค้นหาแต่เนิ่นเพื่อให้ฐานบินถูกโจมตีก่อน ดังนี้

(๑) ด้วยการลาดตระเวนรอบฐานบิน จัดชุดลาดตระเวนเดินเท้า ยานยนต์ หรือการดักซุ่มโจมตี

(๒) การลาดตระเวนหาข่าว และปฏิบัติการทางจิตวิทยาให้ความช่วยเหลือต่อประชาชนรอบฐานบินและบริเวณใกล้เคียงเพื่อหาข้อมูลของฝ่ายตรงข้าม

(๓) ด้วยการลาดตระเวนทางอากาศ

(๔) การดำเนินมาตรการทางด้านการข่าว

๘.๒.๒ ไม่ยอมให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใกล้ฐานบินด้วยมาตรการ การแจ้งเตือน (WARNING) เป็นการวางระบบการแจ้งเตือนภัย จากภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิธีการดังนี้

(๑) การตั้งจุดสกัด หรือด่านตรวจ

(๒) จัดตั้งที่ฟังการณณ์ พร้อมยามคอยเหตุ

(๓) ขจัดจุดอับภายนอกแนวรั้ว ให้สามารถตรวจการณณ์ได้ตลอดเวลา

(๔) ติดตั้งเครื่องตรวจจับ เพื่อแจ้งเตือนการบุกรุก หรือเข้ามาในแนว

๘.๒.๓ การป้องกัน การลอบยิงด้วยอาวุธ เป็นการป้องกันทั้งเป้าหมายและตัวเจ้าหน้าที่ให้รอดพ้นจากการลอบยิงได้โดยง่าย ด้วยวิธีการดังนี้

(๑) เสริมสร้างความแข็งแรงของระบบป้องกันที่เป็นเป้าหมายด้วยการสร้างลานจอด สร้างมูลดินขึ้นมัล้อมรอบคลังวัตถุระเบิด สร้างคลังเชื้อเพลิงใต้ดิน สร้างบังเกอร์ให้แก่เจ้าหน้าที่รักษาการณณ์ให้มั่นคงแข็งแรง

(๒) สร้างเครื่องกีดขวางแผงกั้นระเบิดตามช่องทาง เพื่อให้กระทบแตกก่อนถึงเป้าหมาย

(๓) กระจายเป้าหมายเพื่อลดอันตรายพร้อมกัน

(๔) ปฏิบัติการพรางและการลวง

๘.๒.๔ ทำลายฝ่ายตรงข้ามด้วยกำลัง

(๑) ใช้ชุดปฏิบัติการขนาดเล็กที่มีความคล่องตัวสูง มีอำนาจการยิงที่รุนแรง ดำเนินด้านกลยุทธ์เข้าผลักดัน

(๒) ใช้ระบบเคลื่อนที่เร็วพร้อมการประสานงานตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าทำลายฝ่ายตรงข้ามที่เล็ดลอดเข้ามาภายในฐานบินให้หมดก่อนถอนตัว

๙. การกำหนดยุทธวิธีในการป้องกันฐานบิน (TACTICAL DEFENSE)

ยุทธวิธีที่ฝ่ายตรงข้ามใช้ในการเข้าโจมตีฐานบิน คือ ลอบโจมตีด้วยความรวดเร็ว รุนแรง และรีบถอนตัวก่อนที่ฝ่ายฐานบินจะทันค้นพบ ดังนั้นกำลังรักษาความปลอดภัยของฐานบินจึงต้องมีการฝึกฝนซักซ้อมกันเป็นอย่างดีมีความพร้อมตลอดเวลา รวมทั้งมีระบบการป้องกันที่แน่นอนเหมาะสม พร้อมกับแผนป้องกันฐานบินที่มีการซักซ้อมกันเป็นประจำ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในแผนกันเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการป้องกันฐานบินจำเป็นต้องมีแผนหรือยุทธวิธีไว้หลายแผน หลายรูปแบบ เพื่อความมั่นใจว่าจะสามารถปฏิบัติได้จริงเมื่อเกิดสถานการณ์ขึ้นดังนี้

๙.๑ หลักการทางยุทธวิธี

๙.๑.๑ การป้องกันภูมิประเทศสำคัญ คือ การป้องกันเป็นตำบล เพราะแต่ละตำบลมีเป้าหมายสำคัญตั้งอยู่ ย่อมมีลักษณะของภูมิประเทศที่เป็นจุดอ่อน หรือจุดต่อแหลม จะต้องไม่ยอมให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าถึงหรือยึดครองได้ ต้องวางกำลังป้องกันให้เพียงพอกับขนาดของพื้นที่ที่จะป้องกันนั้น

๙.๑.๒ การป้องกันทางลึกคือ เป็นการวางกำลังให้ลดหลั่นกันลงไป ไม่ให้อยู่ในแนวเดียวกัน หากฝ่ายตรงข้ามเจาะเล็ดลอดจากชั้นนอกเข้าฐานบินได้ ก็จะมีพบกับแนวป้องกันด้านหน้าแนวต่อไป บางครั้งอาจขยายแนวออกไปข้างหน้า เพื่อเป็นด่านสกัดกั้นด่านแรกป้องกันมิให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าใกล้ฐานบิน จนสามารถใช้อาวุธยิงไกลวิถีโค้งเข้าทำลายเป้าหมายได้ หรือทำการป้องกันได้โดยง่าย

๙.๑.๓ การป้องกันรอบตัว คือ เป็นการป้องกันเมื่อฝ่ายตรงข้ามเข้าโจมตีหลายทิศทางพร้อมกัน ดังนั้นลักษณะของการป้องกันจะต้องดำเนินการให้มีความเข้มแข็งมั่นคงตลอดแนว ทั้งการตรวจการณ์ การหน่วงเหนี่ยว การผ่านเข้าออก หรือการวางกำลังยิงตอบโต้ การสกัดกั้นตำบลที่มีได้วางกำลังยิงไว้ จะต้องมีการยิงสนับสนุนจากตำบลใกล้เคียง

๙.๑.๔ กองหนุนและการตอบโต้ คือ กำลังพลที่มีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติแต่มีความพร้อมในการปฏิบัติทุกสถานการณ์ตามแผนที่ได้ซักซ้อมกันไว้ เมื่อกำลังรักษาการณ์ประจำวันไม่อาจสกัดกั้นทำลายฝ่ายตรงข้ามได้ทันที เมื่อเกิดการโจมตีหลายทิศทาง การต่อต้านอาจทำให้ซังกังนได้เพียงชั่วขณะเพื่อหน่วงเวลาให้ส่วนกำลังสนับสนุนเข้าประจำพื้นที่ตามแนวตามแผนที่ได้จัดเตรียมไว้ได้ทันการณ์ กองหนุนเป็นหน่วยสำคัญในช่วงเวลาวิกฤติ เป็นกำลังที่ได้รับการฝึกฝนมาแล้วสามารถเข้าเสริมแนวและตอบโต้ได้ทันที การตอบโต้สกัดกั้นการหนีของฝ่ายตรงข้าม ไม่ควรกำหนดเขตรับผิดชอบให้กองหนุนเป็นการเฉพาะ แต่ให้ใช้เป็นหน่วยเคลื่อนที่เร็ว โดยมีที่รวมพลเป็นที่แน่นอน และควรเป็นย่านใจกลางของฐานบิน

๙.๑.๕ การป้องกันเชิงรุก เป็นการปฏิบัติเพื่อมุ่งเข้าหาฝ่ายตรงข้าม ก่อนที่จะเข้าถึงฐานบิน กำลังป้องกันฐานบินจะต้องพร้อมทั้งกำลังพลที่ได้รับการฝึกเป็นอย่างดี ความตื่นตัว ขวัญกำลังใจและอาวุธยุทธโปกรณ์ จัดเป็นชุดลาดตระเวนรอบฐานบิน รวมทั้งการลาดตระเวนทางอากาศติดอาวุธเป็นการทำลายความเชื่อมั่นในการเข้าโจมตีฐานบินของฝ่ายตรงข้าม

๙.๑.๖ มาตรการป้องกันการโจมตี การพราง การลวง ความพร้อมรบของกำลังพลมีความจำเป็นสูง การแจ้งเตือนจากแหล่งข่าวรวดเร็วทันเวลาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อจะได้เตรียมตัวเตรียมการป้องกันทันกาล การมีที่กำบังให้กับเป้าหมายเพื่อลดอันตราย การพรางเป้าหมาย และเป็นไปได้ควรสร้างเป้าหมายลวงไว้ด้วย เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามสับสนในการตัดสินใจในการเลือกเป้าหมายโจมตี หรือจุดโจมตีผิดพลาด

๙.๒ การแบ่งพื้นที่ป้องกันฐานบิน แบ่งออกเป็น ๒ แบบคือ

๙.๒.๑ พื้นที่ป้องกันภายใน เป็นพื้นที่ภายในฐานบิน นับจากแนวรั้วเข้ามาซึ่งกำลังป้องกัน ฐานบินเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด หน่วยทหารที่รับผิดชอบคือ ทหารอากาศโยธิน, ทหารสารวัตร, และกำลัง สนับสนุนอื่น ๆ โดยกำหนดแผนป้องกันไว้ ๒ แบบ คือ

๙.๒.๑.๑ การป้องกันโดยกำหนดแนว สามารถใช้ได้กับฐานบินทุกขนาด เหมาะสม กับฐานบินที่ตั้งทางทหารซึ่งอยู่บนพื้นที่สูง โดยแบ่งแนวป้องกันออกเป็น ๓ แนว คือ

(๑) แนวป้องกันชั้นนอก ตั้งแต่แนวรั้วชั้นนอกของฐานบินเข้ามา นอกแนว รั้วเป็นพื้นที่ตรวจการณ์ รั้วเป็นรั้วถาวร กิ่งถาวรหรือรั้วลวดหนาม ๓ แนวก็ได้ ต่อมาเป็นลวดกระโจม และ ปาลวดต่ำ เพื่อใช้ชะลอยานยนต์ ถัดเข้ามาจะเป็นถนนที่ใช้ได้ทุกฤดูกาล ต่อจากนั้นจะเป็นการติดตั้งแสงสว่าง แบบสาดออกด้านนอก แล้วจึงเป็นหอคอยสูง ๕๐ ฟุต แต่ละหอห่างกันไม่เกิน ๘๐๐ เมตร ระหว่างจะเป็นหลุม ปืนกล

(๒) แนวป้องกันชั้นที่ ๒ หรือแนวต้านทานหลัก (นตล) เป็นแนวที่คาดคิด ว่าฝ่ายตรงข้ามน่าจะผ่านเข้ามาแล้วพบกับการต่อต้านอย่างเฉียบขาด และต้องหยุดไว้ให้ได้ ณ แนวนี้ แนว ต่อต้านหลักจะสร้างเมื่อจำเป็น มีปัจจัยในการพิจารณากำหนดดังนี้

ก. จะอยู่ระหว่างแนวป้องกันชั้นนอกกับเป้าหมายสำคัญที่จะป้องกัน มีความห่างพอที่อาวุธประจำกายยังทำลายเป้าหมายไม่ได้โดยง่าย

ข. ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถตั้งปืนกลกราดยิงได้ในระยะ ๖๐๐ เมตร โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง หรือมุมอับกระสุนตก

ค. ควรวางแนวต่อต้านหลักไว้โดยรอบฐานบิน และหน้าแนวต่อต้าน หลักนี้ให้กำหนดเป็นพื้นที่สังหารไว้ โดยการวางท่อนระเบิด วางกับระเบิดไว้ให้หนาแน่น แต่เมื่อทำขึ้นแล้วต้อง แข็งให้กำลังฝ่ายเดียวกันทราบด้วย เพื่อป้องกันอันตราย

ง. มีเส้นทางเข้าถึงแนวต่อต้านหลักได้สะดวกจากฝ่ายเดียวกันหลาย เส้นทาง เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มเติมกำลัง

จ. กำหนดเขตการยิงให้แน่นอน เพื่อสร้างแนวการยิงป้องกันชั้น สุดท้ายได้

ฉ. มีร่องคูติดต่อกันตลอดแนวต่อต้านหลัก พร้อมบังเกอร์ปืนกล และ กำลังแนวต่อต้านหลักที่สามารถจะหยุดยั้งรถถังของฝ่ายตรงข้ามได้

(๓) แนวป้องกันชั้นใน เป็นแนวป้องกันที่หมายสำคัญ ประกอบด้วยรั้ว ล้อมรอบ มีหอคอยสูง ๒๕ ฟุต ระยะห่างระหว่างหอไม่ควรเกิน ๒๐๐ เมตร เพราะเป็นระยะการตรวจการณ์ที่ แน่นอน ระหว่างหอมีหลุมปืนกล มียามอยู่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และมีสายตรวจในยามวิกาล

๙.๒.๑.๒ การป้องกันเป็นเขตและตำบล ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร กรมการ ศึกษาวิจัยกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้วิจัยระบบการป้องกันฐานบินของไทย เพื่อจัดทำเป็นคู่มือสนาม ได้ พิจารณาดำเนินการแล้วได้กำหนดแบบการป้องกันฐานบินของไทยขึ้น เป็นลักษณะการป้องกันเป็นเขตและ ตำบล โดยคำนึงถึงระบบการป้องกันที่มีความอ่อนตัว ด้วยการเลือกเป้าหมาย กำหนดให้การป้องกันเป็นตำบล ถ้าเป้าหมายนั้นมีมากหลายตำบล ก็ให้จัดการป้องกันขึ้นเป็นเขต และหากมีพื้นที่กว้างขวางหลายเขตให้จัดการ ป้องกันเป็นพื้นที่

(๑) การกำหนดจุดอ่อนแอ ตำบล และเขตที่ป้องกัน

ก. จุดอ่อนแอ สิ่งแรกที่ผู้บังคับฐานบินจะต้องคำนึงและวางแผนป้องกันเพราะเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ เครื่องบิน และทางวิ่งสำหรับเครื่องบินขึ้นลงจะต้องทำการป้องกันเป็นอันดับแรก หากทั้งสองสิ่งนี้ถูกทำลายลงได้ก่อน ฐานบินจะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบทันทีเพราะไม่สามารถใช้กำลังทางอากาศปฏิบัติการสนับสนุนฝ่ายกำลังภาคพื้นได้เลย ต่อมาเป็นเชื้อเพลิง คลังกระสุน วัตถุระเบิด ส่วนสถานที่อื่น ๆ ให้จัดลำดับดับความสำคัญวางลงในผังแล้วให้ปฏิบัติตามแผนนั้น

ข. ตำบลที่ป้องกัน เนื่องจากอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ปฏิบัติทางอากาศ กระจายอยู่ในพื้นที่ของฐานบิน จึงจำเป็นต้องจัดวางกำลังป้องกัน เพื่อให้การปฏิบัติการทางอากาศเป็นไปอย่างสะดวกต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและปลอดภัย ให้แบ่งพื้นที่การป้องกันเป็นตำบล แต่ละตำบลควรมีจุดอ่อนแอไม่เกิน ๓ จุด และมีกำลังป้องกันประมาณ ๒๐ - ๔๐ คน ต่อหนึ่งตำบล

ค. การป้องกันเป็นเขต เพื่อให้มีความอ่อนตัว และกระจายอำนาจการควบคุมบังคับบัญชาในการป้องกันเป็นเขต จะทำให้สะดวกในการบังคับบัญชา ช่วยให้หน่วยกำลังที่บรรจุประจำเขตมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ และให้มีการซักซ้อมการปฏิบัติตามแผนการตอบโต้อยู่เสมอทันต่อสถานการณ์ ให้กำหนดสิ่งต่อไปนี้ลงในผังของฐานบิน

- เส้นกันเขต ควรแบ่งให้ชัดเจนตามแนว เข้าใจง่ายต่อการปฏิบัติตามแผน เช่น ถนนสายหลัก สายรอง ขอบทางวิ่ง และไม่ควรถากเลยเขตฐานบินออกไป จะทำให้สับสนเข้าใจผิด

- จัดตั้งที่บังคับการเขต ในแต่ละเขตต้องมีที่บังคับการเขต ณ ตำบลที่สำคัญและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นที่สั่งการ และที่พักสำหรับยามรักษาการณ์ที่จะได้หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันมาพักผ่อน จะทำให้การควบคุมดูแลได้ทั่วถึง การสั่งการหรือการปฏิบัติงานก็มีความพร้อมรวดเร็ว

- จำนวนที่เหมาะสมในเขตป้องกัน ต้องพิจารณาถึงจำนวนตำบล และกำลังที่จะใช้ป้องกัน เพื่อสะดวกในการควบคุม มีกำลังภาคพื้นประมาณ ๑ กองร้อย ควรมีไม่เกิน ๓ เขต ในแต่ละเขตมีตำบลที่จะป้องกันไม่เกิน ๓ ตำบล มีระบบการป้องกันภายในเขตที่แน่นอน

๔.๒.๒ พื้นที่ระวางป้องกันภายนอกคือ พื้นที่ที่อยู่ภายนอกฐานบิน นับตั้งแต่ขอบรั้วด้านนอกออกไปประมาณ ๑๖ กิโลเมตร พิจารณาจากระยะการยิงไกลสุดของอาวุธที่มีอำนาจสูงของฝ่ายตรงข้าม การระวางพื้นที่ ต้องมีการจัดกำลังป้องกันรอบฐานบิน มีกำลังเคลื่อนที่ตรวจการณ์ การแจ้งเตือน การจัดชุดลาดตระเวนของกำลังอากาศโยธิน การหาข่าว การจัดชุดปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชน ชุดปฏิบัติการทางจิตวิทยา

๑๐. องค์ประกอบสำคัญในการป้องกันฐานบิน มีดังนี้

๑๐.๑ การแจ้งเตือน (WARNING) ควรครอบคลุมทั้งฐานบินและพื้นที่โดยรอบในระยะอย่างน้อยเท่ากับที่อาวุธที่มีอำนาจสูงของฝ่ายตรงข้ามยิงหวังผลได้ การแจ้งเตือนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยผู้บังคับหน่วยทราบ และวางแผนตั้งรับการโจมตีได้ทันเวลา และเตรียมตอบโต้ได้ทันที การแจ้งเตือนมีหลายวิธี แต่ปัจจุบันนิยมใช้วิทยุสื่อสารถึงกันเพราะสะดวกรวดเร็ว ผู้บังคับฐานบินจะต้องจัดให้มีแนวแจ้งเตือน โดยอยู่ห่างจากแนวต้านทานหลัก (MAIN LINE OF RESISTANT) ประมาณ ๑๐๐ - ๒๐๐ เมตร มุ่งหมายเพื่อเฝ้าตรวจการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม และเพื่อเตือนให้หน่วยต่าง ๆ ในฐานบินทราบถึงการเข้าโจมตี ในบางครั้งแนวแจ้งเตือนนี้อาจเข้าต่อสู้กับชุด แซปเปอร์ (SAPPER) ของฝ่ายตรงข้าม หากพิจารณาแล้วเห็นว่าทำลายได้ง่าย ไม่ต้องรอให้แนวต้านทานหลักดำเนินการ แนวแจ้งเตือนนี้ประกอบด้วย

๑๐.๑.๑ ที่ตรวจการณ์ (OBSERVATION POST) เป็นหอคอยสร้างสูง ๕๐ ฟุต อยู่ใกล้แนวรั้ว ระยะห่างระหว่างหอควรไม่เกิน ๘๐๐ เมตร เพื่อให้ยามประจำหอคอยสามารถตรวจการณ์ได้ทั่วถึงชัดเจน ที่โคนหอคอยมีหลุมบังเกอร์ ให้ยามได้หลบภัย หรือใช้ต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามในสถานการณ์ที่ฉุกเฉิน

เพราะเมื่อยามหอคอยตรวจพบฝ่ายตรงข้าม จะต้องรีบถอนตัวกลับแนวด้านทานหลักทันที เว้นแต่มีมาตรการป้องกันที่ได้วางอาวุธยิงสนับสนุนไว้แล้ว ก็อาจใช้ยามหอคอยที่หลบอยู่ในหลุมบังเกอร์นั้นเป็นที่ตรวจการยิงและแจ้งจุดที่ฝ่ายตรงข้ามถอนตัว ที่หอคอยสามารถติดตั้งกล้องตรวจการณ์ในเวลากลางคืน ณ จุดที่เหมาะสมได้

๑๐.๑.๒ ที่ฟังการณ์ (LISTENING POST) จัดวางขึ้นในยามวิกาลหรือที่มีทัศนวิสัยจำกัด หมอกลงจัดหรือมีฝนควั่นเยอะ โดยกำหนดจุดที่ฟังการณ์ไว้บนพื้นดินระหว่างหอคอย มุ่งหมายเพื่ออุดช่องว่างการมองเห็น ที่ฟังการณ์ไม่จำเป็นต้องมีที่มั่นประจำที่ แต่ควรมีที่กำบังให้แก่ยามรักษาการณ์ เมื่อถูกยิงด้วยอาวุธปืนเล็ก หรือถูกโจมตีด้วยการยิงจากนอกฐานบิน การจัดชุดสุนัขยามมาประจำไว้ ณ ที่ฟังการณ์จะเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะจะได้ประโยชน์จากสัญชาติญาณและความสามารถของสุนัขที่เหนือกว่ามนุษย์ในบางเรื่องช่วยในการเตือนภัย หรืออันตรายที่กำลังเข้ามา

๑๐.๑.๓ สุนัขยาม (SENTRY DOG) เนื่องจากสุนัขมีขีดความสามารถเหนือมนุษย์ในเรื่องของหู ตา และจมูก เมื่อได้รับการฝึกให้ปฏิบัติตามคำสั่งและเชื่อฟังคำสั่งแล้ว การนำออกไปปฏิบัติหน้าที่ก็จะมีประโยชน์ช่วยเจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างมาก เช่น การสะกดรอย การติดตามค้นหา การดมกลิ่น การนำสาร การแทรกซึมเข้าไปในเขตฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น ความสามารถของสุนัขเมื่อเทียบกับมนุษย์แล้วจะได้ดังนี้

ก. สุนัขได้ยินดีกว่ามนุษย์ ๔๐ เท่า

ข. สุนัขดมกลิ่นได้ดีกว่ามนุษย์ ๒๐ เท่า

ค. สุนัขมองเห็นได้ดีกว่ามนุษย์ ๑๐ เท่า

๑๐.๑.๔ รั้ว (FENCING) เป็นเครื่องกีดขวางที่สามารถป้องกันสิ่งล่วงล้ำที่สำคัญชนิดหนึ่งใช้ในการป้องกันหรือกั้นอาณาบริเวณ แม้จะป้องกันการบุกรุกไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็สามารถเหนี่ยวรั้งถ่วงเวลาได้ดีพอสมควร มิให้ฝ่ายตรงข้ามผ่านเข้ามาอย่างง่ายตายนักรั้วมีหลายชนิดดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) รั้วลวดหีบเพลง (STANDARD BARBED – WPECONCERTINA) เป็นรั้วที่นิยมใช้มากสามารถใช้กางวางโดยรอบฐานบิน หรือรอบที่หมายสำคัญ ๆ คุณสมบัติของรั้วลวดหีบเพลงนี้สามารถหน่วงเหนี่ยวการเคลื่อนที่ของกำลังทหารที่เดินเท้า หรือยานยนต์ขนาดเล็กได้ กางออกวางได้ ๓ แบบคือ

ก. ลวดหีบเพลงเดี่ยว

ข. ลวดหีบเพลงคู่ และ

ค. ลวดหีบเพลงสามแถว ชนิดนี้เป็นที่นิยมนำมาใช้มากที่สุด

(๒) รั้วลวดกระโจมและป่าลวดต่ำ ชนิดนี้ใช้สำหรับชะลอยานยนต์เพราะเมื่อเหยียบจะพันติดล้อหรือพันกับตีนตะขาบ ทำให้การเคลื่อนที่ช้าลง หรือไปต่อไม่ได้เลย

(๓) รั้วป่าลวดสูง (HIGH – WIRE ENTANGLEMENT) ชนิดนี้สร้างด้วยลวดหนามจำนวน ๔ เส้น ซึ่งขนานกัน ๒ แนว และมีลวดหนามซึ่งสลับเป็นฟันปลาทำให้เกิดช่องสามเหลี่ยมติดต่อกันเป็นพืดตามระยะที่ต้องการ

(๔) รั้วลวดหนามแบบคอกปศุสัตว์ (FOUR – STRAND FENCE) ชนิดนี้ใช้ลวดหนามซึ่งตามแนวขนาน ๔ – ๕ เส้น เพื่อกันสัตว์ใหญ่และคน มักสร้างเพื่อแสดงขอบเขตหรือบริเวณที่หวงห้าม

(๕) รั้วลวดตาข่าย (WIRE – GAUZE FENCE) เป็นรั้วที่สร้างด้วยลวดตาข่ายขนาดใหญ่ยึดติดตรึงกับเสาโลหะ ความกว้างของช่องตาข่ายประมาณ ๒ ตารางนิ้ว สูง ๗ ฟุต ซึ่งลวดหนามไว้ อีก ๓ เส้นด้านบน รวมเป็นความสูงของรั้วทั้งหมด ๘ ฟุต ปลายเสาหักงอยื่นออกไปด้านนอก หรืออาจทำเป็น ๒ แฉกหันเข้าด้านในด้วยก็ได้ใช้เป็นเครื่องกีดขวางหรือกั้นบริเวณหวงห้ามที่สามารถป้องกันการบุกรุกได้ดีมาก

(๖) รั้วลวดหนามแบบคอกปศุสัตว์พร้อมด้วยลวดหีบเพลงคู่ รั้วชนิดนี้เป็นรั้วปศุสัตว์แบบธรรมดาเพียงแต่เพิ่มลวดหีบเพลงคู่วางซ้อนกันไว้ด้านบนในทางตั้งชั้นล่าง ๑ ขด ชั้นบน ๑ ขด มัดติดกับเสาช่วยเพิ่มความหนาให้กับรั้วยากต่อการบุกรุก การสร้างก็ง่ายสะดวกและรวดเร็ว

๑๐.๑.๕ แสงสว่าง (LIGHT) ตลอดแนวรั้วชั้นนอกโดยรอบของฐานบิน ควรติดตั้งแสงสว่างไว้ตามเส้นทางเป็นระยะ ๆ ที่เหมาะสม สามารถตรวจการณ์ได้ด้วยสายตาที่เห็นชัดเจนโดยเฉพาะตอนกลางคืน เพื่อตรวจจับความเคลื่อนไหวของทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้าใกล้แนวรั้ว ยับยั้งการบุกรุก ตรวจหาตำแหน่งที่ฝ่ายตรงข้ามหลบซ่อนตัว เครื่องให้แสงสว่างมีหลายแบบ เช่น

(๑) แสงสว่างประจำที่ (STATIONARY LIGHT) เป็นแบบโคมไฟติดตั้งบนเสาไฟฟ้าสูง ๓๐ ฟุต แต่ละต้นมีระยะห่างกัน ๕๐ - ๖๐ เมตร ปรับมุมให้ลำแสงพุ่งสาดออก

(๒) แสงสว่างจากหลอด หรือแถบฟลูออเรสเซนต์ (FLUORESCENT) เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ต้องการแสงสว่างระดับต่ำ หลอดมีความทนทานไม่ขาดง่าย แต่เมื่อใช้ไปเป็นเวลานาน ๆ แสงสว่างจะลดลง

(๓) แสงสว่างเคลื่อนที่ เป็นแบบที่ติดตั้งบนรถ ไฟฉาย ไฟหมุนที่ติดตั้งบนหอคอยหรืออาคาร เครื่องให้แสงสว่างชนิดนี้เหมาะแก่การใช้ในการป้องกัน

(๔) แสงสว่างชั่วคราว (TEMPORARY LIGHT) เป็นจำพวกพลุส่องแสงสว่างชนิดต่าง ๆ พลุสะดุด สารเผาไหม้อื่น ๆ น้ำมันเชื้อเพลิงจุดไฟ คบ ได้ เทียน ฯ

๑๐.๑.๖ เครื่องตรวจจับ เป็นจำพวกกล้องส่องทางไกล กล้องอินฟราเรด เรดาร์ เครื่องถ่ายภาพที่ติดตั้งบนเฮลิคอปเตอร์ หรือบนเครื่องบิน เครื่องตรวจจับบนพื้นดินสำหรับชุดลาดตระเวนเดินเท้าในเวลากลางคืน จะได้ผลดีมากกว่าการถูกข่มโจมตี หรือการเข้าตีก่อนฝ่ายตรงข้ามรู้ตัว

๑๐.๑.๗ เครื่องเตือนภัย (WARNING MECHANICS) เป็นอุปกรณ์เตือนภัยที่ติดตั้งไว้ตามแนวรั้ว หรือบริเวณรอบเป้าหมายที่สำคัญ เมื่อมีสิ่งแปลกปลอม หรือมีการรุกล้ำเข้ามาจะมีการแจ้งเตือนภัยได้แก่

(๑) เครื่องเตือนภัยอัตโนมัติ (MECHANICAL ALARM) เป็นอุปกรณ์พิเศษ เมื่อมีการเคลื่อนไหวผ่านจะทำให้เครื่องเกิดการทำงานครบวงจรโดยอัตโนมัติ ทำให้เกิดสัญญาณแจ้งเตือนที่ติดตั้งไว้ไปโซวให้เห็นตามสัญลักษณ์ที่ศูนย์ควบคุมและสั่งการทันที

(๒) เครื่องเตือนภัยระบบสั่นสะเทือน (VIBRATION ALARM) เป็นลักษณะการฝังท่อไวใต้ดินเมื่อมีการเคลื่อนที่ผ่านของสิ่งที่มีน้ำหนัก สัญญาณที่ติดตั้งไว้จะแจ้งเตือนไปยังศูนย์ควบคุมและสั่งการทันที น้ำหนักที่ว่ามันมักจะตั้งไว้ที่หากเกินกว่า ๒๕ ปอนด์ ผ่านเข้ามาในรัศมี ๑๕ เมตร สัญญาณจะแจ้งเตือน

(๓) เครื่องเตือนภัยระบบโทรทัศน์วงจรปิด (MOTION ALAEM) เป็นระบบวงจรปิด เมื่อมีการเคลื่อนที่ผ่านเข้ามาในจุดที่ได้ติดตั้งกล้องไว้ แล้วเชื่อมต่อกับเครื่องรับโทรทัศน์ ก็จะปรากฏรายละเอียดนั้นในจอภาพของศูนย์ควบคุมและสั่งการ เครื่องเตือนภัยชนิดนี้มักติดตั้งไว้ในที่ลับตาคน

๑๐.๒ การป้องกันทางยุทธวิธี คือ การตั้งรับในการถูกข่มโจมตี นำเอามาตรการทั้งหลายที่วางแผนกันไว้เข้าขัดขวางการเข้าถึงเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม โดยเครื่องกีดขวางที่จัดทำขึ้น เช่น รั้วชนิดต่าง ๆ การวางทุ่นระเบิด การแจ้งเตือน การใช้กำลังรักษาการณ์ประจำวัน กำลังเสริม ตลอดจนการยิงสกัดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อป้องกันการรุกล้ำเข้ามาในเขตฐานบินได้ อำนาจการยิงที่เหนือกว่าจะสามารถหยุดยั้งฝ่ายตรงข้ามมิให้เข้าถึงเป้าหมายของการโจมตี สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่ต้องผ่านการวางแผน ฝึกฝนอบรม ซักซ้อมกันอยู่เสมอ แม้จะเป็นในเวลาปกติก็ตาม

๑๐.๓ การตอบโต้คือ มาตรการที่ใช้กำลังเข้าตอบโต้ผลักดันฝ่ายตรงข้ามให้ล่าถอยออกไปไกล ห่างจากฐานบินหรือเป้าหมายที่สำคัญ การตอบโต้มันต้องมั่นใจว่ากำลังของฝ่ายเรามีเพียงพอและมีความพร้อม มีขีดความสามารถจะผลักดันฝ่ายตรงข้ามได้ การเข้าตีการถอนตัวต้องกระทำอย่างรอบคอบและรวดเร็ว การตอบโต้นี้กระทำด้วยวิธีการดังนี้

๑๐.๓.๑ ใช้กำลังทางอากาศ โดยเครื่องบินพร้อมที่จะขึ้นบินยิงตอบโต้ทำลาย หรือยิงสนับสนุนกำลังส่วนภาคพื้นเพื่อลดความเสียหายของกำลังพลฝ่ายตน เมื่อเห็นว่าฐานบินถูกโจมตีนักบินประจำเครื่องต้องรีบประจำที่เครื่องบินในทันที เพื่อเตรียมกำลังเข้าต่อสู้ หรือนำเครื่องบินออกไปให้พ้นจากฐานบิน ก่อนอย่างปลอดภัย แล้ววางแผนโจมตีตอบโต้กลับ

๑๐.๓.๒ ใช้กำลังทางภาคพื้นยิงตอบโต้กดดันจากหลุมปืนกล ที่จัดวางกำลังไว้ ยิงประสานกันทั้งอาวุธหนักอาวุธเบา เครื่องยิงลูกระเบิด เครื่องยิงจรวดที่มีอำนาจทำลายล้างอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ

๑๐.๓.๓ ใช้กำลังเคลื่อนที่เร็ว เข้าดำเนินการกลยุทธ์ด้วยอำนาจการยิงที่หวังผล มีความคล่องตัวสูง เส้นทางเคลื่อนที่ที่ต้องกำหนดไว้ในแผนให้แน่นอน และแจ้งให้ฝ่ายเดียวกันทราบทุกครั้งทั้งการรุกและการถอนตัว เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดถึงกันเองจากกำลังที่อยู่ในหลุมปืนกล

๑๐.๔ การประกอบกำลังชุดเคลื่อนที่เร็ว

๑๐.๔.๑ ชุดสายตรวจจักรยานยนต์ (สจย.) ประกอบด้วยกำลังพล ๒ นายที่ได้รับฝึกฝน มาเป็นอย่างดีพร้อมด้วยอาวุธประจำกาย จัดเป็นชุดเคลื่อนที่เร็ว โดยมีรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะในการลาดตระเวนตรวจตรา ตรวจค้น เกาะติดและรายงานถึงการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม สามารถเดินทางไปยังที่เกิดเหตุได้ภายใน ๕ นาที

๑๐.๔.๒ ชุดสายตรวจยานยนต์ (SAT- SECURITY ALERT TEAM) ประกอบด้วยกำลังพล ๒ - ๕ นาย ใช้รถขนาด ๑/๔ ตัน ขับเคลื่อนสี่ล้อ (๔+๔) เป็นยานพาหนะ มีแท่นปืนกล วิทยุสื่อสารติดรถยนต์ โคมไฟส่องสว่างประจำรถ ตระเวนตรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบเป็นตำบล โดยไม่กำหนดเวลาที่แน่นอน เพื่อป้องกันมิให้ฝ่ายตรงข้ามทราบเวลาปฏิบัติการ ชุดสายตรวจยานยนต์สามารถไปยังที่เกิดเหตุได้เร็วภายใน ๕ นาที ภารกิจคือค้นหา และทำลายฝ่ายตรงข้ามด้วยอำนาจการยิง หากเกินกำลังที่จะดำเนินการได้ให้ร้องขอ กำลังเพิ่มเติม หรือขอการยิงสนับสนุนจากที่มั่นที่ใกล้เคียง การดำเนินทางยุทธวิธีให้พยายามกดดันไล่ต้อนฝ่ายตรงข้ามให้เข้าไปอยู่ในพื้นที่สังหารของแนวต่อต้านทานหลัก แล้วรีบถอนตัวออกให้เป็นหน้าที่ของกำลังเสริมต่อไป

๑๐.๔.๓ ชุดปฏิบัติการ (QRT.- QUICK REACTION TEAM) ประกอบด้วยกำลังพล ๙ - ๑๐ นาย มีรถเกราะ V ๑๕๐ หรือรถเกราะ คอนเนอร์ CONDOR เป็นพาหนะ ทำหน้าที่กวาดล้างผลักดัน รับผิดชอบตรงแนวต้านทานหลัก ไปถึงในที่เกิดเหตุภายใน ๑๕ นาที ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยหนุนเคลื่อนที่เร็ว มุ่งหมายเพื่อตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม มีอาวุธหนักประจำ เช่นปืนกลหนัก หรือ ปก.๗.๖๒ มม. และเครื่องยิงลูกระเบิด ชุดปฏิบัติการนี้เหมาะกับการตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามที่มีชุดปฏิบัติการขนาดเล็กที่ลอบเข้าฐานบิน

๑๐.๔.๔ ชุดปฏิบัติการสำรอง (RQRT.- RESERVE QRT) เป็นกำลังพลที่จัดจากเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ประจำวัน พร้อมทั้งจะรับอาวุธเข้าปฏิบัติการตามคำสั่งได้ทันที ยานพาหนะพร้อมเครื่องมือสื่อสารพร้อม

๑๐.๔.๕ กำลังสนับสนุน หรือกำลังเสริม (AUGENTEE FORCE) เป็นกำลังพลที่มีใช้กำลังรบ แต่นำมาฝึกการใช้อาวุธ การดำเนินการทางยุทธวิธี เพื่อเตรียมไว้เป็นกำลังส่วนสนับสนุน เนื่องจาก

เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินจริง ส่วนกำลังรบหลักต้องเข้าประจำการตามพื้นที่จนหมดไม่มีการเพิ่มเติม จำเป็นต้องฝึกกำลังพลส่วนอื่นมาเป็นกำลังสนับสนุนซึ่งสามารถทำหน้าที่แทนกำลังหลักได้

๑๑. ระบบการป้องกันฐานบิน

วัตถุประสงค์ในการป้องกันฐานบิน คือ การทำให้การใช้กำลังทางอากาศสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงัก หรือถูกรบกวนคุกคามจากฝ่ายตรงข้าม หรือหากฉุกเฉินจะต้องได้รับความเสียหายน้อยที่สุด ภัยคุกคามอาจเกิดจากการโจมตีทางภาคพื้นโดยตรง หรือลอบเข้าฐานบินเพื่อก่อการจลาจล โจรกรรม และวินาศกรรม จึงจำเป็นต้องนำเอาแนวคิดในการป้องกันรวมทั้งยุทธวิธีในการป้องกันมาผสมผสานจัดเป็นระบบป้องกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นหากดำเนินการได้ครบทุกอย่างแล้ว เชื่อได้ว่าการป้องกันฐานบินจะต้องปลอดภัยอย่างแน่นอนระบบป้องกันฐานบินจึงประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

๑๑.๑ การใช้ระเบียบและการพิสูจน์ทราบ ในการควบคุมการผ่านเข้าออกพื้นที่ภายในฐานบิน ต้องออกระเบียบกำหนดให้ปฏิบัติอย่างรัดกุมเข้มงวด เนื่องจากภายในฐานบินมีสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่รักษาไว้ยิ่ง โดยมีเจ้าหน้าที่รักษาระเบียบนี้ได้แก่ สารวัตรทหาร ยามช่องทาง ชุดสายตรวจยานยนต์ ชุดปฏิบัติการสุนัขทหาร และตัวของกำลังพลภายในฐานบินแห่งนั้นการปฏิบัติเช่น

๑๑.๑.๑ กำหนดเวลาการผ่านเข้า – ออก

๑๑.๑.๒ กำหนดเวลาเปิด-ปิดช่องทาง

๑๑.๑.๓ จัดทำบัตรรักษาความปลอดภัยประจำตัวบุคคล และยานพาหนะผู้มีสิทธิ์ผ่าน

๑๑.๑.๔ จัดทำบัตรอนุญาตพิเศษเข้าเขตหวงห้าม

๑๑.๒ การป้องกันรอบตัว คือ การวางแผนป้องกันไว้โดยรอบฐานบินทุก ๆ ด้าน เพื่อขัดขวางการบุกรุกของฝ่ายตรงข้าม ดำเนินการทั้งในและนอกฐานบิน กำหนดขอบเขตและปักหลักไว้ให้แน่ชัด มีข้อความบ่งบอกสังเกตง่าย ว่าเป็นเขตของฐานบิน ให้ปฏิบัติการทางจิตวิทยาต่อประชาชนที่อยู่รอบฐานบิน ในลักษณะป้องปรามขอพลังความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนเป็นกำลังปกป้องอยู่ด้านนอกรวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อฐานบินการป้องกันรอบตัวกระทำได้ดังนี้

๑๑.๒.๑ การควบคุมภูมิประเทศ คือ ยึดพื้นที่บริเวณที่ลักษณะภูมิประเทศตามธรรมชาติ เกื้อกูลต่อฝ่ายเราในการใช้เป็นที่พักป้องกันฐานบิน และเพื่อไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามเข้ามาใช้ประโยชน์ ตรงไหนจุดใดที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตรงข้ามให้จัดวางกำลังเข้าควบคุมไว้

๑๑.๒.๒ สร้างรั้ว แนวชั้นนอกรอบฐานบินมีความสำคัญ ควรสร้างรั้วแบบสองชั้น หรือสองแนว แต่ละแนวห่างกัน ๓๐ – ๑๐๐ เมตร จะเกิดที่ว่างระหว่างรั้วทั้งสองแนว สามารถวางเครื่องกีดขวางหรือเครื่องตรวจจับได้ รั้วต้องแข็งแรงพอที่ถ่วงเวลาหน่วงเหนี่ยวการเข้ามาของฝ่ายตรงข้ามได้ดีพอสมควร

๑๑.๒.๓ การควบคุมวัชพืช พืชพันธุ์ต่าง ๆ ที่ขึ้นบริเวณแนวรั้วต้องมีการกำจัดตกแต่งมิให้กีดขวาง หรือบดบังการตรวจการณ์ ด้วยการตัด ถากถางออก ใช้น้ำยาฉีด แต่มิให้เผาทำลาย เพราะอาจจะทำให้ส่วนหนึ่งส่วนใดของเปลวเพลิงไปตกยังเป้าที่หมายสำคัญ เช่น คลังน้ำมัน หรือคลังอาวุธ กระสุน ที่เก็บวัชพืชเปิดได้ และไม่ควรถูกหญ้าหรือวัชพืชบริเวณแนวรั้วนั้นสูงกว่า ๒๕ เซนติเมตร เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามทำตัวให้ต่ำแล้วผ่านการตรวจการณ์แล้วลอบเข้ามาตรงแนวรั้วได้

๑๑.๒.๔ การใช้เครื่องตรวจจับ หรือแจ้งเตือนจำพวก พลุสะกด ลวดขึง ปกติจะติดตั้งไว้ตามแนวรั้ว

๑๑.๒.๕ หอคอยและที่กำบัง นิยมสร้างไว้หลังแนวรั้วเข้ามาเพื่อใช้ในการตรวจการณ์ ติดตั้งกล้องอินฟราเรดสำหรับมองในเวลากลางคืน และมีบังเกอร์อยู่ตรงโคนหอคอยเมื่อมีเหตุปะทะ

๑๑.๒.๖ แสงสว่างสำหรับตรวจตราทัศนวิสัยสอดส่องออกไปภายนอกแนวรั้ว

๑๑.๒.๗ กำลังพลที่มีความพร้อมทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ได้รับการฝึกฝนอย่างดีรู้หน้าที่ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรหากเกิดสถานการณ์

๑๑.๒.๘ ระยะห่างของพื้นที่วิกฤติ แนวป้องกันรอบตัวจะต้องวางรอบนอกฐานบิน และอยู่ห่างเป้าหมายให้มากที่สุด เพื่อเตรียมการสกัดกั้นให้ฝ่ายตรงข้ามใช้เวลาามากที่จะผ่านเข้ามาได้

๑๑.๒.๙ ถนนภายในฐานบิน ควรสร้างถนนขนานตามแนวรั้วชั้นนอกรอบฐานบินและให้เชื่อมโยงกับถนนที่อยู่ในเขต ให้ใช้ได้ทุกฤดูกาล เพื่อสะดวกต่อการวางกำลังตอบโต้ และใช้เป็นเส้นทางปฏิบัติทางยุทธวิธีของชุดสายตรวจจักรยานยนต์ ชุดสายตรวจยานยนต์ และชุดปฏิบัติการ พร้อมทั้งสามารถใช้เป็นเส้นทางส่งกำลังบำรุงให้กับชุดปฏิบัติการด้านอื่น ๆ ได้

๑๑.๓ กำลังตอบโต้ทันที (QUICK REACTION FORCES) เป็นการจัดชุดปฏิบัติการขนาดเล็กพร้อมรบ มีความคล่องตัวสูง มีสมรรถภาพด้านการยิงและการทำลายพอสมควร ทำหน้าที่เป็นชุดสกัดกั้นค้นหา ตอบโต้ทำลาย และผลักดันให้ฝ่ายตรงข้ามถอยไปจนไม่กล้าเข้ามาโจมตีอีก ทั้งนี้เพื่อลดความเสียหายที่จะถูกฝ่ายตรงข้ามทำลายได้ กำลังตอบโต้ทันทีนี้จึงจำเป็นอย่างมากไปให้ถึงจุดหมายเร็วที่สุด ใช้เวลาน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นกำลังเสริมให้แก่กำลังป้องกันรอบตัวได้อีก สามารถปฏิบัติการได้ทั้งกลางวันและกลางคืน มีรถเกราะลำเลียงพลกันกระสุนปืนเล็กเป็นพาหนะ หรือบางโอกาสใช้เฮลิคอปเตอร์ช่วยลำเลียงกำลังเข้าสกัดกั้นฝ่ายตรงข้ามเสียแต่เนิ่น

๑๑.๔ การติดต่อสื่อสารและการควบคุม คือการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการขึ้น เพื่อควบคุมอำนวยความสะดวก รวมถึงการกำกับดูแล ประสานงาน การปฏิบัติทั้งปวง เปรียบเสมือนศูนย์รวมประสาทในการสั่งการ โดยมีวิทยุสื่อสารเป็นหลัก มีโทรศัพท์เป็นเครื่องมือสำรอง

๑๒. การลำดับความสำคัญในการรักษาความปลอดภัยฐานบิน (SECURITY PRIORITIES)

ฐานบินเป็นแหล่งรวมเป้าหมายสำคัญทางทหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายผู้บังคับบัญชา รวมถึงกำลังป้องกันทุกส่วน ต้องพิจารณาลำดับความสำคัญของเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดวางกำลังป้องกันจากสำคัญมากที่สุดไปจนสำคัญน้อยลำดับรองลงไป ทั้งนี้ให้เหมาะสมกับกำลังป้องกันที่มีและทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายโดยคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

๑๒.๑ ความมุ่งหมายของการลำดับความสำคัญในการรักษาความปลอดภัย

๑๒.๑.๑ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนกำลังพล เนื่องจากฐานบินหรือกองบินมีพื้นที่กว้างใหญ่ มีภูมิประเทศที่แตกต่างกัน เป้าหมายก็กระจายอยู่กันตามพื้นที่ ฉะนั้นหากจะใช้กำลังป้องกันอย่างเต็มที่ ต้องใช้กำลังพลและอาวุธจำนวนมาก หากต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน ๆ กำลังพลจะอ่อนล้าด้อยประสิทธิภาพ เป็นการปฏิบัติที่ผิดหลักการออมกำลังที่แท้จริงคือ การใช้กำลังส่วนน้อยปฏิบัติหน้าที่ กำลังส่วนใหญ่พร้อม ณ ที่ตั้ง จึงต้องมีการแบ่งความรับผิดชอบในการป้องกันตามลักษณะความสำคัญของเป้าหมายและความจำเป็น

๑๒.๑.๒ เพื่อใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ให้เหมาะสมกับภารกิจ อาวุธยุทโธปกรณ์นั้นมีหลายประเภทหลายขนาด ต้องใช้ให้เหมาะสมและคุ้มค่าสูงสุด

๑๒.๒ องค์ประกอบตามลำดับความสำคัญของการรักษาความปลอดภัยฐานบิน ประกอบด้วย

๑๒.๒.๑ เครื่องบิน

๑๒.๒.๒ ทางวิ่ง ทางขับ และเครื่องช่วยการบิน

๑๒.๒.๓ เครื่องมือสื่อสาร หอบังคับการบิน ระบบแจ้งเตือนเช่น ศยอ.,ศปรภ.,ศรก. และ ศยตอ.

๑๒.๒.๔ คลังอาวุธกระสุน วัตถุระเบิด คลังเชื้อเพลิง คลังยุทโธปกรณ์ที่สำคัญอื่น ๆ

๑๒.๒.๕ สำนักงาน ที่พักหน่วยทหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำฐานบิน

๑๒.๓ ลำดับความสำคัญของเป้าหมาย แบ่งลำดับความสำคัญไว้ ๓ ระดับดังนี้ คือ

๑๒.๓.๑ ลำดับความสำคัญชั้น ๑ คือเป้าหมายเมื่อถูกทำลายแล้ว จะทำให้ประสิทธิภาพลดลงทันที ได้แก่

(๑) เครื่องบินทางยุทธวิธีประจำการ หรือเครื่องที่รอซ่อมบำรุง ซึ่งใช้เวลาน้อยกว่า ๔๘ ชั่วโมง รวมทั้งเครื่องบินลำเลียง และธุรการด้วย

(๒) ยุทโธปกรณ์ภาคพื้นที่ยุทธวิธีที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนของเครื่องบิน ได้แก่ ทางวิ่งทางขับ ลานจอด

(๓) ระบบเตือนภัย ระบบควบคุมและสั่งการ ได้แก่ ที่บังคับการกองบิน หอบังคับการบิน ระบบควบคุมทางอากาศยุทธวิธี ศูนย์ยุทธการทางอากาศ

(๔) เจ้าหน้าที่ประจำเครื่องบิน นักบิน เจ้าหน้าที่เตรียมพร้อม ห้องบรรยายสรุป นักบิน ห้องยุทธการ

(๕) อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารทางยุทธวิธี

(๖) คลังอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิด คลังเชื้อเพลิง

(๗) คลังน้ำมันหล่อลื่น และยานพาหนะ

(๘) แหล่งผลิตออกซิเจนเหลว

๑๒.๓.๒ ลำดับความสำคัญชั้นที่ ๒ คือ เป้าหมายเมื่อถูกทำลายแล้วไม่ทำให้ภารกิจการรบต้องหยุดชะงักโดยสิ้นเชิง แต่อาจจะลดขีดความสามารถลงบ้าง และสามารถแก้ไขทดแทนได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ได้แก่

(๑) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (ศปรก)(BASE DEFENSE SECURITY CONTROL)

(๒) ศูนย์ควบคุมรักษาการณ์ (ศรก)(SECURITY CONTROL CENTER)

(๓) โรงกรองน้ำ (WATER SUPPLY FACILITIES)

(๔) โรงไฟฟ้าย่อย (A POWER TOWER)

(๕) คลังอาวุธย่อย สำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยฐานบิน (SECURITY POLICE ARMORY)

(๖) สถานีดับเพลิงอากาศยาน (CRASH FIRE FACILITIES)

(๗) สำนักงานและที่พักหน่วยทหาร (OFFICE AND CANTONMENT)

๑๒.๓.๓ ลำดับความสำคัญชั้น ๓ คือ เป้าหมายที่เมื่อถูกทำลายไปแล้วไม่มีผลกระทบต่อภารกิจการรบเลย ได้แก่ อาวุธยุทธโปกรณ์ที่มีคุณค่าต่ำไม่อยู่ในสภาพพร้อมรบ ไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติการกิจได้ สิ่งอำนวยความสะดวกประจำฐานบิน อุปกรณ์การก่อสร้าง ฯ

เกณฑ์การพิจารณากำหนดลำดับความสำคัญของเป้าหมายแต่ละฐานบินลำดับที่ ๑,๒,๓ เหมือนกัน แต่ในรายละเอียดของของเป้าหมายอาจแตกต่างกันได้

การป้องกันฐานบินของกองทัพอากาศไทย

(AIE BASE DEFENSE OF THE ROTAL THAI AIR FORCE)

“กำลังในอากาศ เป็นโลอันแท้จริงอย่างเดียว ที่จะกันมิให้การสงคราม มาถึงท่ามกลางประเทศของเราได้ ทั้งเป็นประโยชน์ใหญ่ยิ่งในการคมนาคมเวลาปกติ”

พระราชดำรัส จอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ
พระบิดากองทัพอากาศไทย

๑. กล่าวโดยทั่วไป

เมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๐ ได้ยกฐานะจากกองบินทหารบก เป็นกองทัพอากาศ จัดส่วนกำลังรบเป็นกองบินน้อยที่ ๑ - ๕ และจัดหมวดทหารราบขึ้น ๕ หมวด ประจำตามกองบินน้อย นับเป็นแรกเริ่มที่กองทัพอากาศมีหน่วยทหารราบขึ้น ซึ่งต่อมาเรียกว่า”ทหารอากาศโยธิน” โดยอนุโลมเรียกตามทหารราบของกองทัพอากาศที่เรียกว่า ทหารนาวิกโยธิน ตามแนวคิดของ พล.อ.อ.พระริน หงส์สกุล ทหารหน่วยนี้มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่หน่วยบิน โดยจัดตั้งเป็นกองรักษาการณ์ขึ้น ใช้นายทหารนักบินประจำกองทำหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ มีการจัดกำลังทหารราบแบบกองทัพอากาศอังกฤษ ต่างกับกองทัพอากาศสหรัฐอเมริกาที่ใช้ทหารสารวัตรทำหน้าที่รักษาการณ์ เมื่อรัฐบาลไทยยินยอมให้สหรัฐ ฯ เข้ามาตั้งฐานทัพอากาศในประเทศไทยเมื่อครั้งสงครามเวียดนาม กองทัพอากาศไทยจึงนำเอาระบบการป้องกันฐานบินของกองทัพอากาศสหรัฐฯ มาใช้ โดยดำเนินการเป็นระบบศูนย์ควบคุมรักษาการณ์ แทนกองรักษาการณ์ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๘ นอกจากนี้ยังศึกษาระบบการป้องกันฐานบินของกองทัพอากาศอังกฤษและออสเตรเลียด้วย แล้วในที่สุดได้ออกเป็นระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการรักษาการณ์ ปี พ.ศ.๒๕๒๐ กำหนดให้จัดตั้งศูนย์ควบคุมรักษาการณ์ขึ้น โดยยึดหลักตามคำสั่ง บก.ทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ ๓๔๐/๒๕๑๑ เรื่อง การป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งหน่วยทหาร เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

การปฏิบัติการป้องกันฐานบิน จำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้ภารกิจของหน่วยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์หลักคือ ดำเนินการป้องกันป้อมมิให้ฝ่ายตรงข้ามกระทำต่อฝ่ายเรา และต้องแสดงให้เห็นว่า เรามีขีดความสามารถที่จะตอบโต้ได้จริง รุนแรง ทันทีที่ ดังนั้นการป้องกันฐานบินจึงเป็นหน้าที่ของข้าราชการทุกคน กำลังพลของทุกหน่วยที่อยู่ภายในฐานบินต้องมีความร่วมมือกันปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๒. ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

การป้องกันฐานบินในประเทศไทยนั้น มีระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของทหารเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยทหารจะต้องยึดถือปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา หรือชั้นที่เหนือกว่าขึ้นไป การดำเนินการทั้งหลายทั้งปวงต้องสอดคล้องไม่ซ้ำซ้อนกัน จะทำให้มาตรการการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งทางทหารของแต่ละพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระเบียบปฏิบัติเหล่านั้นได้แก่

๒.๑ คำสั่ง บก.ทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ ๓๔๐/๒๕๑๑ เรื่องการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งหน่วยทหาร

๒.๒ แผนป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งหน่วยของกองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๑๘ เป็นแผนรองรับคำสั่ง บก.ทหารสูงสุด ตามข้อ ๒.๑

๒.๓ ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการรักษาการณ์ พ.ศ.๒๕๒๐

๒.๔ แผนยุทธการกองทัพอากาศ ที่ ๒๑๐ ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (ศปรภ.) และจัดตั้งศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ (ศรภ.)

๒.๕ แผนยุทธการกองทัพอากาศ ๒๙๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๖ ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการเตรียมพร้อม พ.ศ.๒๕๔๒

๒.๗ แบบธรรมเนียมทหารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. หลักนิยมในการป้องกันฐานบินกองทัพอากาศไทย

ภารกิจของกองทัพอากาศ คือ การเตรียมกำลังทางอากาศเพื่อป้องกันราชอาณาจักร ดังนั้นฐานบิน กองบิน หรือหน่วยบิน นอกจากจะมีหน้าที่ต้องเตรียมเครื่องบินให้พร้อม รวมถึงมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ที่ต้องปฏิบัติทั้งเชิงรุกและเชิงรับ หมายถึงการปฏิบัติทั้งภายในและภายนอกฐานบิน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๓.๑ มีภารกิจในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้งให้พ้นจากการ จารกรรม การโจรกรรม การก่อวินาศกรรม และการจู่โจมเข้าตีของฝ่ายตรงข้าม มีพื้นที่รับผิดชอบ ๑๖ กิโลเมตรรอบฐานบิน ตามอำนาจการยิงของอาวุธที่มีอำนาจสูงของฝ่ายตรงข้าม หรือที่เรียกว่า พื้นที่รักษาความปลอดภัย (พรภ.)

๓.๒ จัดให้มีแผนป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้ง ดำเนินมาตรการด้านการข่าว การปฏิบัติการทางจิตวิทยา และช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่รักษาความปลอดภัย

๓.๓ จัดให้มีผู้บังคับพื้นที่หนึ่งนาย มีเอกภาพในการสั่งใช้กำลังป้องกันที่ตั้งแต่เพียงผู้เดียว เรียกว่า ผู้บังคับศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (ผบ.ศปรภ.)

๓.๔ หน่วยทหารต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ให้ขึ้นการควบคุมทางยุทธการเฉพาะด้านป้องกันและรักษาความปลอดภัยต่อ ผบ.ศปรภ.ของพื้นที่นั้น ๆ

๓.๕ หน่วยกำลังทางอากาศสนับสนุนกองทัพบก กองทัพเรือ ด้วยการลาดตระเวน และการลำเลียงทางอากาศ รวมทั้งเตรียมสนับสนุนการโจมตีทางอากาศในรัศมี ๑๖ กิโลเมตรรอบฐานบิน ตามคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด

๔. มาตรการและแนวความคิดในการปฏิบัติป้องกันฐานบิน

การป้องกันฐานบินจะบรรลุผลสำเร็จมิใช่ขึ้นอยู่กับการใช้กำลังของหน่วยรบแต่เพียงหน่วยเดียว จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยต่าง ๆ ที่อยู่ภายในฐานบินและประชาชนที่อยู่รอบฐานบินด้วย สำหรับหน่วยต่าง ๆ ในฐานบินนอกจากจะต้องปฏิบัติตามภารกิจตามหน้าที่แล้ว ยังต้องปฏิบัติหน้าที่กำลังสนับสนุนตามคำสั่ง ทอ. (เฉพาะ) ที่๑๔๘/๒๒ เรื่อง ให้หน่วย ทอ.ทำการฝึก และอบรมข้าราชการที่เป็นหน่วยสนับสนุนการรบ ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์และการใช้กำลังในทางยุทธวิธี

สำหรับประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงรอบฐานบินรัศมี ๑๖ กิโลเมตรนั้น กองทัพอากาศได้เห็นความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงได้ดำเนินการทางด้านกิจการพลเรือนขึ้น โดยได้จัดตั้งเป็นกองกิจการพลเรือนขึ้นกับกรมยุทธการทหารอากาศ รับผิดชอบดำเนินการด้านการเมือง การเศรษฐกิจ ทางด้านสังคมจิตวิทยาต่อประชาชนที่อยู่โดยรอบฐานบิน เพื่อให้การสนับสนุนกิจการทางทหารด้วยการปฏิบัติดังนี้

๔.๑ การปฏิบัติการทางจิตวิทยาเพื่อป้องกันฐานบิน เป็นการปฏิบัติต่อประชาชน ข้าราชการ เจ้าหน้าที่บ้านเมือง และทหารกองประจำการของหน่วย โดยจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยา (ปจว.) ขึ้นทุกระดับ จัดตั้งงบประมาณให้เป็นประจำทุกเดือน ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยเสนอแผนการปฏิบัติต่อกรมยุทธการทหารอากาศ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ก็สามารถดำเนินการได้โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

๔.๑.๑ ต่อด้านการแทรกซึมและบ่อนทำลาย

๔.๑.๒ ก่อให้เกิดความสามัคคี สร้างขวัญกำลังใจ

๔.๑.๓ สร้างอุดมการณ์ให้ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔.๒ การช่วยเหลือประชาชน เป็นการปฏิบัติโดยตรงต่อประชาชนรอบฐานบินรัศมี ๑๖ กิโลเมตรตามขีดความสามารถของหน่วย โดยวัตถุประสงค์เพื่อ

๔.๒.๑ สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ

๔.๒.๒ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน

๔.๒.๓ ให้ประชาชนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

๔.๒.๔ ให้ได้มาซึ่งข่าวสารสำคัญ

๔.๒.๕ สนับสนุนส่งเสริมแผนการป้องกันที่ตั้งหน่วยของกองทัพอากาศ

๔.๒.๖ สนับสนุนแผนการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้าย

๔.๒.๗ ส่งเสริมแผนการประชาสัมพันธ์กองทัพอากาศ

๔.๓ แนวความคิดในการช่วยเหลือประชาชน

๔.๓.๑ ในภาวะปกติช่วยงานตามงบประมาณที่ได้รับ และขีดความสามารถของหน่วยด้วยแรงงาน เครื่องทุนแรง การแพทย์ การเกษตร การศึกษา และวัฒนธรรม

๔.๓.๒ ในภาวะสงครามหรือการประกาศใช้กฎอัยการศึก และประกาศภาวะฉุกเฉิน ให้หน่วยทหารช่วยเหลือประชาชนทางด้านการศึกษา การเป็นอยู่เครื่องอุปโภคบริโภค การขนย้ายไปยังเขตที่ปลอดภัย การให้ความคุ้มครองเรื่องสิทธิชีวิตและทรัพย์สิน ให้การฟื้นฟูปรับปรุงบูรณะสิ่งชำรุดเสียหายจากภัยสงครามให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

๔.๓.๓ ในภาวะเกิดภัยจากธรรมชาติ จัดหน่วยแพทย์ออกให้การช่วยเหลือรักษา แจกจ่ายสิ่งของที่จำเป็นในการครองชีพ การขนย้าย ขนส่ง การคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน

๔.๓.๔ ให้การช่วยเหลือเมื่อประชาชนร้องขอ ตามขีดความสามารถและอำนาจหน้าที่ หากเกินกว่านั้นให้รายงานไปยังหน่วยเหนือทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

๔.๔ หลักการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือประชาชน

๔.๔.๑ ประชาชนในพื้นที่ถูกคุกคามถือเป็นความเร่งด่วนสูงสุดที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ

๔.๔.๒ การช่วยเหลือจะต้องให้สัมฤทธิ์ผลทันที คุ่มค่า และประหยัด

๔.๔.๓ ไม่เสียภารกิจหลักของหน่วย

๔.๔.๔ ให้ความช่วยเหลือทางด้านประเภ่วัตถุถาวร เพื่อให้คงสภาพได้ยาวนาน ไม่ขัดต่อศาสนา ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีของกลุ่มชนนั้น

๔.๔.๕ ช่วยเหลือให้ตรงกับความต้องการ โดยการสำรวจก่อนดำเนินการ

๔.๕ การรุกทางการเมืองของกองทัพอากาศไทย

๔.๕.๑ จัดหน่วยมิตรประชาเข้าดำเนินการ ณ บริเวณที่ตั้งหน่วยทหารซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่โดดเดี่ยว หรืออันตรายจากฝ่ายตรงข้าม ประกอบด้วยชุดแพทย์เคลื่อนที่ให้การตรวจรักษาพยาบาล ชุดช่วยเหลือประชาชนหลายสาขาอาชีพ พัฒนาพื้นที่ให้ครอบครัว และสร้างสาธารณะประโยชน์ให้แก่หมู่บ้านกลุ่มชนเหล่านั้น ทั้งให้ความบันเทิงรื่นเริงใจจนเกิดความไว้วางใจ

๔.๕.๒ จัดชุดบรรยายและกล่อมขวัญ ประกอบด้วยคณะวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการ ด้านจิตวิทยาปลูกใจ ความสนุกสนานบันเทิงใจจากวงดนตรีกองดุริยางค์ทหารอากาศ เพื่อกล่อมขวัญให้กำลังใจแก่หน่วยสนามของกองทัพอากาศ

๔.๕.๓ ปลุกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง กำหนดให้ทุกหน่วยเปิดการอบรมโครงการศึกษา เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ (คสม.) โดยเปิดหลักสูตร คสม.ทั่วไประดับผู้บริหาร ระดับมวลชน และนักเรียนทหาร

๕. การลาดตระเวนหาข่าวในพื้นที่

เขตรับผิดชอบรอบที่ตั้งรัศมี ๑๖ กิโลเมตรของฐานบินหน่วยทหารจะต้องดำเนินการหาข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามอย่างต่อเนื่องว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และต้องศึกษาเรื่องของลมฟ้าอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการด้านต่าง ๆ ให้ผู้บังคับหน่วยได้ตกลงใจสั่งการปฏิบัติโดยทันทั่วทั้ง รวมทั้งวางแผนการต่อต้านด้านข่าวกรอง การประสานงานกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองฝ่ายปกครอง เพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกัน หรือส่งข่าวส่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่กัน โดยดำเนินการด้วยวิธีการดังนี้

๕.๑ อบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการด้านการข่าว เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวในด้านการข่าว ข่าวกรอง ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ข่าวกรองในการรบ ข่าวกรองเพื่อความมั่นคง ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ สามารถรับรู้เข้าใจ การต่อต้านข่าวกรอง จากฝ่ายตรงข้ามได้

๕.๒ โครงการแหล่งข่าวลับ คือ การดำเนินมาตรการทางลับให้ได้มาซึ่งสาระสำคัญในพื้นที่รับผิดชอบ การรับข่าวจากหน่วยใกล้เคียง หรือจากหน่วยเหนือ ซึ่งกรมข่าวทหารอากาศเป็นผู้ดำเนินการ รับผิดชอบ ในการปฏิบัติการข่าวต้องดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวที่ต้องการนั้น แหล่งข่าวมีอยู่มากมายอยู่ที่วิธีการว่าจะได้มาอย่างไร เช่น นักเดินทาง นักต่อต้าน สื่อมวลชน นักท่องเที่ยว ผู้หลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย เอลยศึก อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ยึดได้ ล้วนเป็นแหล่งข่าวได้ทั้งสิ้น สำหรับการจัดตั้งแหล่งข่าวลับ มีอยู่ ๓ ประเภทคือ

(๑) สายลับปฏิบัติการ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกแต่งตั้งให้ดำเนินการหาข่าวในพื้นที่ ส่วนมากเป็นบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ท้องถิ่นนั้นอยู่ก่อนแล้วเป็นผู้มีอิทธิพลพอสมควร เป็นที่เคารพนับถือ มีความเฉลียวฉลาด กล้าหาญ หรือประเภทเป็นบุคคลที่ชอบเก็บตัวไม่สูงส่งกับใครแต่เป็นที่เกรงขามเกรงใจ เก็บข้อมูลที่ต้องการอย่างเงียบ ๆ แล้วส่งต่อหรือแจ้งให้ทางการทราบตามที่ตกลงกันได้

(๒) สายลับสนับสนุน คือ บุคคลในหมู่บ้านที่มีฐานะดีพอสมควร คอยทำหน้าที่ให้บริการ สนับสนุนช่วยเหลือ ชี้แนะ นำทางให้รู้จักหรือเข้าพบตัวบุคคลสำคัญ ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องที่พักอาศัย อาหารการกิน แก่สายลับอื่น ๆ เช่น ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือทหารเก่าที่มีฐานะดีที่บุคคลให้ความเคารพนับถือมาก เป็นต้น

(๓) สายลับหลัก คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยข่าวกรองโดยตรง ซึ่งมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในด้านการข่าว มีความสามารถในการปลอมแปลงตัวเพื่อไปรับข่าวมาป้อนให้แก่หน่วยตามห้วงเวลาที่กำหนด หรือตามแต่สถานการณ์จะอำนวย

๕.๓ การดำเนินการลาดตระเวนหาข่าว เป็นการปฏิบัติของหน่วยป้องกันฐานบินเองเมื่อมีภัยคุกคามจากฝ่ายตรงข้ามเกิดขึ้นในพื้นที่โดยรอบฐานบิน จัดเป็นชุดลาดตระเวนหาข่าว โดยดำเนินการต่อไปนี้

๕.๓.๑ การสำรวจขั้นต้น เป็นการสำรวจลักษณะของภูมิประเทศ ที่ตั้งหมู่บ้าน เส้นทาง จากแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ หรือจากการลาดตระเวนทางอากาศ และนำมาวิเคราะห์ตามสถานการณ์ว่าบริเวณใดที่มีการเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม จะส่งสายลับประเภทใดเข้าปฏิบัติการถึงจะได้ผล

๕.๓.๒ กำหนดหัวข้อข่าวสารสำคัญ คือ กำหนดหัวข้อข่าวสารที่สำคัญส่งมอบให้กับชุดลาดตระเวนที่จะออกปฏิบัติการ เช่น ทิศทางของฝ่ายตรงข้าม มีอาวุธขนาดไหนอย่างไร การปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามเลวร้ายรุนแรงขนาดไหน ทำร้าย ทรมานประชาชนหรือไม่ ฝ่ายตรงข้ามใช้กรรมวิธีทางด้านจิตวิทยา และการให้ความช่วยเหลือประชาชนแบบไหนลักษณะใดเพื่อโน้มน้าวให้เข้ากับฝ่ายตนแข่งกับฝ่ายเรา

๕.๓.๓ การจัดชุดลาดตระเวน หน่วยเป็นผู้จัดชุดลาดตระเวนตามภารกิจจัดเป็นชุดลาดตระเวนติดอาวุธทั้งแบบเดินเท้าและใช้ยานยนต์ในการออกปฏิบัติภารกิจในรอบหนึ่งวัน หรือหลายวันแล้วแต่สถานการณ์ของภัยคุกคามที่เกิดขึ้น หรือตามที่มีผู้บังคับบัญชามอบหมายกำหนด

๖. แผนการใช้กำลัง

หน่วยป้องกันฐานบินจะต้องเตรียมกำลังไว้ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติภารกิจแม้ในยามปกติ พร้อมทั้งแผนป้องกันที่ตั้งไว้อย่างสมบูรณ์ เรียกว่า แผนป้องกันฐานบิน โดยหน่วยเป็นผู้เขียนแผนป้องกันขึ้นเอง ให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดลงนามในแผนแล้วส่งให้หน่วยบัญชาการอากาศโยธินตรวจสอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบว่าถูกต้องเหมาะสมแล้ว จึงส่งแผนนั้นให้แก่กรมยุทธการทหารอากาศตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำเรียนขออนุมัติผู้บัญชาการทหารอากาศ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วก็ส่งกลับไปยังหน่วยใช้เป็นแผนป้องกันฐานบินต่อไป

การใช้กำลังตามแผนป้องกันฐานบินนั้น กำลังรักษาการณ์หรือกำลังพร้อมรบอื่น ๆ จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลอำนาจการ และสั่งการของศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ โดยมีผู้บังคับศูนย์เป็นผู้มีอำนาจสั่งการใช้กำลังแต่เพียงผู้เดียว มีนายทหารเวรศูนย์การรักษาการณ์ และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ๆ เป็นผู้ปฏิบัติงานประจำวัน การปฏิบัติหน้าที่จะแบ่งมอบพื้นที่ป้องกันออกเป็น ส่วน ๆ ให้แก่กำลังป้องกันรับผิดชอบ เพื่อมิให้เกิดความสับสน หรือก้าวก่ายในเขตการปฏิบัติกัน ต้องมีการซักซ้อมปฏิบัติตามแผนที่วางไว้เป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง หน่วยสามารถเบิกกระสุนข้อมยิงได้ตามความเหมาะสม

๖.๑ การเตรียมกำลังปฏิบัติตามแผน เป็นการเตรียมกำลังตามระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการรักษาการณ์ปี พ.ศ.๒๕๖๐ โดยมีการปฏิบัติดังนี้

๖.๑.๑ กำลังรักษาการณ์ประจำวัน เป็นกำลังที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ปกติ ได้แก่ เวยามรักษาการณ์ประจำจุดต่าง ๆ ชุดสายตรวจ ชุดปฏิบัติการ ชุดเตรียมพร้อม ชุดสุนัขทหาร ชุดรถเกราะยานยนต์ และสารวัตรทหาร กำลังพลต้องเพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจ

๖.๑.๒ กำลังหนุน คือ กำลังของอากาศโยธิน และกำลังสารวัตรทหารทั้งหมดที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในวันนั้น สามารถเข้าเสริมกำลังป้องกันหลักได้ทันทีหากเกิดสถานการณ์

๖.๑.๓ กำลังสนับสนุนการช่วยรบ คือ กำลังจากหน่วยต่าง ๆ ภายในฐานบิน ที่มีกำลังสนับสนุนแก่กำลังป้องกันในด้านต่าง ๆ ได้ เช่น ชุดแพทย์เคลื่อนที่สนาม ชุดปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย ฝ่ายช่างโยธา ฝ่ายขนส่ง ฯ

๖.๑.๔ กำลังสนับสนุนอื่น ๆ (AUGMENTEE) คือ กำลังจากหน่วยอื่น ๆ ที่อยู่ภายในฐานบิน เช่น กำลังจากเจ้าหน้าที่แผนกซ่อมบำรุง สื่อสาร พลาธิการ การเงิน ลูกจ้าง คนงานในสังกัด ฯลฯ กำลังส่วนนี้จะได้รับการฝึกทบทวนด้านวิชาทหารด้านการใช้อาวุธ การดำเนินการทางยุทธวิธีอื่น ๆ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกำลังหลักอย่างทหารอากาศโยธิน และสารวัตรทหาร ทั้งเป็นการป้องกันตนเอง และป้องกันฐานบินโดยส่วนรวมด้วยเมื่อจำเป็น

๖.๒ การป้องกันเชิงรับ คือ มาตรการจัดเตรียมป้องกันเป้าหมายภายในฐานบินจากการคุกคามหรือโจมตีของฝ่ายตรงข้าม โดยกระทำดังนี้

๖.๒.๑ กระจายเป้าหมายที่สำคัญที่สุดให้ห่างกัน เช่น เครื่องบิน คลังน้ำมันเชื้อเพลิง

๖.๒.๒ จัดสร้างรั้วให้มีความมั่นคงแข็งแรงรอบฐานบิน

๖.๒.๓ ดำเนินการพรางเป้าหมาย ด้วยวิธีการทางยุทธวิธี

๖.๒.๔ กำหนดมาตรการในการสกัดกั้น สร้างบังเกอร์ สนามเพลาะ หอคอย หอตรวจการณ์ที่แข็งแรงสามารถรับแรงปะทะกระแทก หรือระเบิดได้อย่างดีมีถนนที่สามารถเชื่อมต่อกันได้หลายเส้นทาง

ภายในฐานบิน มีแสงสว่างอย่างเพียงพอตลอดแนวรั้ว อาวุธยุทธโศภณพร้อมใช้อยู่เสมอ มีเวร-ยามประจำจุดตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๖.๓ การแบ่งชั้นสถานการณ์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำวันของฐานบินตลอดจนกำลังพลทุกนายไม่เกิดความสับสนในการปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์ขึ้น ต้องมีการซักซ้อมความเข้าใจในแผนและความหมายของสถานการณ์ ชั้นของสถานการณ์นั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้ามตามสายข่าว หรือการคุกคามโจมตีที่ใกล้ฐานบินเข้ามา โดยยึดถือปฏิบัติดังนี้ คือ

๖.๓.๑ สถานการณ์ชั้นที่ ๑ กำหนดไว้ สีขาว หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ไม่มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น ไม่มีการเคลื่อนไหว ไม่มีข่าว หน่วยรักษาการณ์ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

๖.๓.๒ สถานการณ์ชั้นที่ ๒ กำหนดไว้ สีเทา หมายถึง เมื่อมีรายงานข่าวกรองที่น่าเชื่อถือได้แจ้งว่า มีฝ่ายตรงข้ามเคลื่อนไหวอยู่ใกล้ฐานบิน ให้เพิ่มความระมัดระวังยิ่งขึ้น ฝ่ายตรงข้ามอาจจะบุกโจมตีเมื่อไหร่ก็ได้ งดการพักเวร-ยาม ภายหลังจากการปฏิบัติหน้าที่แล้ว และให้ปฏิบัติดังนี้ควบคู่กันไป

- (๑) สั่งกวดชั้นเวรยาม
- (๒) กวดชั้นการผ่าน เข้า-ออก ฐานบิน
- (๓) สั่งเพิ่ม เวร-ยาม และสายตรวจตรงจุดที่ล่อแหลม
- (๔) ชูดสายตรวจยานยนต์เข้าประจำพื้นที่เขตรับผิดชอบ

๖.๓.๓ สถานการณ์ชั้นที่ ๓ กำหนดไว้ สีเหลือง เมื่อได้รับรายงานจากแหล่งข่าวหลายแห่งยืนยันตรงกัน และหน่วยข่าวกรองตรวจสอบแล้วมีความเป็นจริงว่าฝ่ายตรงข้ามเคลื่อนไหวคึกคักอยู่ไม่ห่างจากฐานบินมากนัก คาดว่าจะบุกโจมตีอย่างแน่นอน แต่ยังไม่ทราบเวลา ให้เพิ่มการป้องกันและรักษาความปลอดภัยขั้นมากกว่าเดิมต่อจากชั้นที่ ๑ ดังนี้

- (๑) ห้ามกำลังหนุนออกนอกกรมกอง
- (๒) ประกาศให้ข้าราชการที่อยู่นอกฐานบินรีบกลับเข้าฐานบิน
- (๓) กำลังสนับสนุนช่วยรบ พร้อมทั้งศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์
- (๔) เพิ่มยามทุกตำแหน่งเป็นยามคู่
- (๕) เพิ่มยามสายตรวจขึ้นอีกเท่าตัว
- (๖) ชูดปฏิบัติการพร้อมอาวุธ เข้าประจำแนวต้านทานหลัก เตรียมการยิงเครื่องยิง

ลูกระเบิดส่องสว่าง (ค.ส่องสว่าง)

- (๗) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับประจำที่ศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์
- (๘) จ่ายกระสุน อัตราร่วมรบ ๑ วัน (สารวัตรทหาร ปพ.ร.๓๘-๓/๖๐ นิต ปกม.๙-

๒/๑๐๐ นิต)

๖.๓.๔ สถานการณ์ชั้นที่ ๔ กำหนดไว้ สีแดง เมื่อได้รับรายงานว่าฝ่ายตรงข้ามเข้าประชิดแนวรั้วและ/หรือบางส่วนได้เล็ดลอดเข้ามาภายในฐานบินแล้ว มีการต่อสู้ยิงปะทะกันกับทหารยามของฐานบินเป็นสถานการณ์ขั้นรุนแรง ต้องใช้กำลังพลทั้งหมดที่มีอยู่ภายในฐานบินปฏิบัติดังนี้

- (๑) เปิดสัญญาณฐานบินถูกโจมตี
- (๒) กำลังป้องกันฐานบินเข้าประจำพื้นที่รับผิดชอบ
- (๓) รายงานให้หน่วยเหนือ และหน่วยข้างเคียงทราบ
- (๔) ศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ สั่งใช้กำลังเข้าสกัดกัน ผลักดัน
- (๕) กำลังสนับสนุนพร้อม ฌ จุศรวมพล รอรับคำสั่ง

(๖) เตรียมเคลื่อนย้ายอาวุธยุทธภัณฑ์ที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อการสู้รบ ไปไว้ที่อื่น เช่น เครื่องบินรบ

(๗) วางเครื่องกีดขวางเพิ่มเติมตามจุดที่สำคัญ ๆ

(๘) เตรียมอพยพครอบครัวไปยังที่ปลอดภัย

(๙) เตรียมขอความช่วยเหลือจากหน่วยทหารข้างเคียง

ศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย (SECURITY CONTROL CENTER)

๑. กล่าวโดยทั่วไป (GENERAL)

เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินมีประสิทธิภาพจึงได้กำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ขึ้นคือ การจัดตั้งศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

๒. หน่วยรับผิดชอบในการจัดตั้งศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

คำสั่ง บก.ทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ ๓๔๐/๒๕๑๑ เรื่อง การป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้งหน่วยทหาร และแผนป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้งหน่วยทหารของกองทัพอากาศ พ.ศ.๒๕๑๔ กำหนดว่าพื้นที่จากขอบนอกระบบบินออกไปในรัศมี ๑๖ กิโลเมตร เรียกว่า “พื้นที่รักษาความปลอดภัย (พรก.)” ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่มียศ ตำแหน่งสูงสุด จะเป็นผู้ “บังคับพื้นที่รักษาความปลอดภัย” รับผิดชอบจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (ศปรก.) ขึ้น สำหรับหน่วยทหารของกองทัพอากาศ ที่ตั้งอยู่ใน “พื้นที่รักษาความปลอดภัย” ให้จัดตั้งเป็น “ศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ (ศรก.)”

๒.๑ ศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย จัดตั้งตามคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ให้ฐานบินที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยวห่างจากหน่วยกำลังส่วนใหญ่ หรือหน่วยที่ใหญ่กว่า มีระยะทางเกินกว่า ๖๐ กิโลเมตร หรือใช้เวลาเดินทางด้วยยานยนต์เกินกว่าหนึ่งชั่วโมง (ความเร็ว ๑ ชม./๖๐ กม.) ให้จัดตั้งเป็น “ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัยขึ้น (ศปรก.)” ในกรณีที่มีหน่วยขนาดใหญ่กว่าตั้งอยู่ในระยะ และเวลาดังที่กล่าวมาแล้ว ให้หน่วยที่มีกำลังขนาดใหญ่กว่านั้น จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (ศปรก.) และให้ฐานบินนั้น ๆ จัดตั้งเป็น “ศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ (ศรก.)”

กรณีที่เป็นหน่วยบิน หรือฝูงบินสนาม จะจัดตั้งเป็น ศปรก.หรือ ศรก.ให้พิจารณาที่การจัดอัตรากำลังป้องกันฐานบิน ถ้าอัตราการจัดกำลังป้องกันฐานบิน ระดับกองร้อยป้องกันฐานบิน ให้จัดตั้ง ศรก.ขึ้น การปฏิบัติงานโดยทั่วไป กำลังรักษาการณ์ประจำวันจะปฏิบัติหน้าที่ ๒๔ ชั่วโมง ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยในพื้นที่ เป็นผู้บังคับศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ โดยตำแหน่ง มีอำนาจสั่งการใช้กำลัง ในการป้องกันที่ตั้งแต่เพียงผู้เดียว ส่วนงานด้านยุทธการให้ขึ้นตรงต่อศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ (ศปก.ทอ.) การป้องกันที่ตั้งให้ประสานกับหน่วยข้างเคียง

๒.๒ ศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย คือ สถานที่ควบคุมสั่งการ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบิน เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของการรักษาความปลอดภัย และเป็นศูนย์ประสานงานกัน ระหว่างผู้บังคับบัญชากับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในการระวังป้องกันฐานบิน

๒.๓ ความมุ่งหมายในการจัดตั้งศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย เพื่อ

๑.๓.๑ ใช้ควบคุมการปฏิบัติในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบิน

๑.๓.๒ ให้การสั่งการเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีเอกภาพ

๑.๓.๓ ให้อำนาจสั่งการอยู่ที่คนคนเดียว

๒.๔ ข้อพิจารณาในการจัดตั้งศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

๒.๔.๑ ความปลอดภัยของศูนย์ ฯ ถือเป็นสิ่งสำคัญประการแรก

๒.๔.๒ ควรอยู่ตรงใจกลางของพื้นที่ ที่เป็นเป้าหมายในการระวังป้องกัน

๒.๔.๓ มีเส้นทางเคลื่อนที่เข้าออกได้สะดวก

๒.๔.๔ อยู่ใกล้บริเวณเป้าหมายที่สำคัญ

การจัดตั้งศูนย์ ฯ ในลักษณะดังกล่าวมา เป็นการปฏิบัติตามแผนยุทธการ ๒๙๓ (แผนป้องกันที่ตั้งหน่วยทหารของ ศปรภ.และ ศรภ.ยกก.บก.อย.บยอ.พิจารณาแล้วเพื่อให้การจัดตั้งทั้ง ศปรภ.และ ศรภ.เป็นแบบมาตรฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับแนวคิดในการปฏิบัติตามแผนของกองทัพอากาศเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้งหน่วยทหารของกองทัพอากาศ จึงได้ปรับปรุงผังการจัดและอัตรากำลังพลของ ศปรภ.และ ศรภ.ใหม่ดังนี้

๓. การจัดอัตรากำลังพล ศรภ.ฐานบิน,รร.การบิน,และกองบิน

๓.๑ ศปก.ทอ.

๓.๑.๑ ศยภ.ฐานบิน ประกอบด้วย

- ผบ.ศยภ.ฐานบิน

- รอง (๑)

- รอง (๒)

๓.๒ ส่วนอำนวยการ ประกอบด้วย

- นายทหาร ๑๓ คน

- ประทวน ๕ คน

๓.๓ ส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย

- นายทหาร ๖ คน

- ประทวน ๒ คน และ

- พลทหาร ๒๓ คน

๓.๓.๑ หมวดสื่อสาร ประกอบด้วย

- นายทหาร ๒ คน

- ประทวน ๑๐ คน และ

- พลทหาร ๑๓ คน

๓.๓.๒ หมวดขนส่ง ประกอบด้วย

- นายทหาร ๒ คน

- ประทวน ๙ คน และ

- พลทหาร ๖ คน

๓.๓.๓ หมวดช่างสนาม ประกอบด้วย

- นายทหาร ๒ คน

- ประทวน ๓ คน และ

- พลทหาร ๔ คน

๓.๔ ส่วนปฏิบัติการ (เฉพาะกิจ) ประกอบด้วย

- นายทหาร ๕๑ คน

- ประทวน ๓๒๖ คน และ

- พลทหาร ๓๖๗ คน
- ๓.๔.๑ กองร้อยทหารราบ ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๖ คน
 - ประทวน ๔๒ คน
- ๓.๔.๒ หมวดลาดตระเวน ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๑ คน
 - ประทวน ๑๑ คน และ
 - พลทหาร ๒๖ คน
- ๓.๔.๓ หมวดทหารสารวัตร ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๑ คน
 - ประทวน ๒๕ คนและ
 - พลทหาร ๓๙ คน
- ๓.๔.๔ หมู่สุนัขทหาร ประกอบด้วย
 - ประทวน ๑๑
- ๓.๔.๕ ฝ่ายดับเพลิงและกู้ภัย ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๒ คน
 - ประทวน ๑๒ คน และ
 - พลทหาร ๑๒ คน
- ๓.๔.๖ ยามรักษาการณ์
- ๓.๔.๗ กำลังจากส่วนกลาง

๓.๕ ศยตอ.

- ๓.๕.๑ กองบิน / รร.การบิน ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๕๑ คน
 - ประทวน ๑๕๘ คน
- ๓.๕.๒ กองร้อย ปตอ. ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๑๘ คน
 - ประทวน ๑๙๐ คน และ
 - พลทหาร ๑๒๑ คน
- ๓.๕.๓ หมวดสนับสนุน ประกอบด้วย
 - นายทหาร ๑ คน
 - ประทวน ๘ คนและ
 - พลทหาร ๒๘ คน
- ๓.๕.๔ กำลังจากส่วนกลาง

รวมกำลังพลทั้งหมด

- นายทหารสัญญาบัตร (น) ๔๑ คน
- นายทหารประทวน (ป) ๓๒๖ คน
- พลทหาร (พ) ๓๖๗ คน
- รวมทั้งสิ้น ๓๔๔ คน

๔. การจัดอัตรากำลังพลในส่วยราชการศปรภ.ดม.ขึ้นกับ ศปก.ทอ.แบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ

๔.๑ ส่วนบัญชาการ ศปรภ.ประกอบด้วย

- ผบ.ศปรภ.ดม.คือ ผบ.อย.บยอ.
- รอง ผบ.ศปรภ.ดม. คือ รอง ผบ.อย.บยอ.
- น.ฝอ.ประจำ ผบ.ศปรภ.ดม.
- น.ฝอ.ประจำ ผบ.ศปรภ.ดม.

รวมกำลังพลส่วนนี้เป็นนายทหารสัญญาบัตรทั้งหมด ๑๑ คน

๔.๒ ส่วนอำนวยการ ประกอบด้วย

- นายทหารสัญญาบัตร ๑๐๖ คน
- นายทหารประทวน ๓๙ คน

๔.๓ ส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย

- นายทหารสัญญาบัตร ๖ คน
- นายทหารประทวน ๒๒ คน
- พลทหาร ๒๓ คน

๔.๓.๑ หมวดสื่อสาร ประกอบด้วย

- นายทหารสัญญาบัตร ๒ คน
- นายทหารประทวน ๑๐ คน
- พลทหาร ๑๑ คน

๔.๓.๒ หมวดขนส่ง ประกอบด้วย

- นายทหารสัญญาบัตร ๒ คน
- นายทหารประทวน ๙ คน
- พลทหาร ๖ คน

๔.๓.๓ หมวดช่างสนาม ประกอบด้วย

- นายทหารสัญญาบัตร ๒ คน
- นายทหารประทวน ๓ คน
- พลทหาร ๔ คน

๔.๔ ส่วนปฏิบัติการ (กำลังเฉพาะกิจ) ประกอบด้วย ๙ ส่วน คือ

๔.๔.๑ กองร้อยทหารอากาศโยธิน มี ๒ กองร้อย ประกอบด้วย

- นายทหารสัญญาบัตร ๑๔ คน
- นายทหารประทวน ๑๐๖ คน
- พลทหาร ๒๙๖ คน

(๑) หมวดปืนเล็ก. ๓ หมวด ประกอบด้วย

- หมู่ปืนเล็ก ๙ หมู่
- หมู่อาวุธ ๓ หมู่

(๒) หมวดอาวุธ ๑ หมวด ประกอบด้วย

- หมู่ปืนกล ๒ หมู่
- หมู่เครื่องยิงลูกระเบิด (ป.ค) ๓ หมู่

- ๔.๔.๒ หมวดลาดตระเวน ๑ หมวด ประกอบด้วย
- หมู่ลาดตระเวนเดินเท้า ๒ หมู่
 - หมู่ลาดตระเวนยานยนต์ ๑ หมู่
- ๔.๔.๓ หมวดทหารสารวัตร ๑ กองร้อย ประกอบด้วย
- (๑) หมวดทหารสารวัตร ๑ หมวด
- หมู่ทหารสารวัตร ๓ หมู่
- (๒) หมวดอาวุธพิเศษ ๑ หมวด
- หมู่อาวุธพิเศษ ๑ หมู่
- (๓) หมวดจรวจจร ๑ หมวด
- หมู่จรวจจร ๑ หมู่
- ๔.๔.๔ หมวดปฏิบัติการพิเศษ ๑ หมวด
- หมู่ปฏิบัติการพิเศษ ๓ หมู่
- ๔.๔.๕ หมวดรถเกราะ ๑ หมวด
- หมู่รถเกราะ ๓ หมู่
- ๔.๔.๖ ฝ่ายดับเพลิงและกู้ภัย ๑ ฝ่าย
- หมวดรถดับเพลิง ๑ หมวด
- ๔.๔.๗ หมวดรถกู้ภัย ๑ หมวด
- ๔.๔.๘ หมู่สุนัขทหาร ๑ หมู่
- ๔.๔.๙ ยามรักษาการณ์

รวมกำลังพล ศปรภ.ดม.

- นายทหารสัญญาบัตร (น) ๑๔๔ คน
- นายทหารประทวน (ป) ๓๗๒ คน
- พลทหาร (พ) ๔๔๘ คน
- รวมทั้งสิ้น ๙๖๔ คน

๕. ลักษณะของศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

- ๕.๑ ควรเป็นอาคารที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว ไม่มีอาคารสูงบังโดยรอบ
- ๕.๒ อยู่ห่างจากแหล่งผลิต หรือจ่ายกระแสไฟฟ้า
- ๕.๓ มีที่ตั้งเสาอากาศสูง ซึ่งไม่กีดขวางทางบิน ในเขตร่อน
- ๕.๔ มีห้องขนาดใหญ่ไม่น้อยกว่า ๔ ห้อง ใช้เป็น
- ห้องควบคุมและสั่งการ (สำคัญที่สุด)
 - ห้องอาวุธ
 - ห้องธุรการ และ
 - ห้องเตรียมพร้อม
 - ๕.๕ มีความกว้างพอที่จะบรรจุเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์อย่างเพียงพอ
 - ๕.๖ ประตูหน้าต่างติดลูกกรงเหล็ก แข็งแรงทนทานต่อแรงกระแทกผลึกดิน และกันฝ่ายตรงข้าม ทุกระเบิดใส่เข้าไปในศูนย์ ฯ
 - ๕.๗ มีเครื่องปรับอากาศ และเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง
 - ๕.๘ มีบังเกอร์ป้องกันไว้โดยรอบ รวมทั้งที่รวมพลและลานจอดรถ

๖. ประเภทของศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

เพื่อประกันว่าการควบคุมการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินจะดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัยชั้น ๒ ศูนย์ฯ เสมอ เรียกว่า “ศูนย์ฯ หลัก คือ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (ศปรภ.) และศูนย์ฯ สำรอง คือ ศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ (ศรภ.)

โดยศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหลักมักใช้ทำหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหาร โดยมีกำลังส่วนใหญ่ คือ ทหารอากาศโยธินเป็นผู้ควบคุมดูแล

ส่วนศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัยสำรอง ใช้ในการทำหน้าที่การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย และรักษาความปลอดภัยฐานบิน โดยสารวัตรทหารเป็นผู้ควบคุมดูแล ทั้งสองศูนย์ฯ นี้จะมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สามารถใช้ทดแทนกันได้ เมื่อมีเหตุการณ์จำเป็นเกิดขึ้น

๗. ภารกิจของศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย

ศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัยเป็นเครื่องมือของผู้บังคับหน่วย ในการควบคุม อำนาจการสั่งการใช้กำลังป้องกันฐานบิน หรือสั่งผ่านนายทหารเวรศูนย์ฯ และฝ่ายอำนาจการ โดยมีภารกิจพอสรุปได้ดังนี้

- ๗.๑ ควบคุมอำนาจการสั่งการใช้กำลัง ในการป้องกันฐานบิน ตามแผนป้องกันที่ตั้ง
- ๗.๒ เป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานระหว่างลูกข่าย
- ๗.๓ รับผิดชอบในการลาดตระเวนหาข่าวในพื้นที่รัศมี ๑๓ กิโลเมตร รอบฐานบิน
- ๗.๔ ควบคุมการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ กับการปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ ภายในฐานบิน
- ๗.๕ รายงานหน่วยเหนือเมื่อฐานบินเกิดกเหตุการณ์ถูกคุกคามโจมตี
- ๗.๖ แนะนำอำนาจการแก่หน่วยปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง และสั่งใช้หน่วยสนับสนุนตามความจำเป็น
- ๗.๗ ประสานกับหน่วยกำลังข้างเคียงในการรักษาความปลอดภัย
- ๗.๘ รับ-ส่งรายงานการปฏิบัติ หรือติดตามข่าวสารต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้องกับการระวังป้องกัน
- ๗.๙ ปฏิบัติตามที่ ผบ.ศูนย์ฯ สั่งการ

๘. องค์ประกอบของศูนย์ควบคุมการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย

๘.๑ ห้องควบคุมและสั่งการ เป็นห้องที่มีความสำคัญสูงสุด เป็นห้องขนาดใหญ่ใช้เป็นที่ควบคุมสั่งการของ ผบ.ศปรภ. ผบ.ศรภ. หรือ ผบ.ศยตอ. โดยปกติแล้วเมื่อมีสถานะเข้าสู่สงครามหรือการสู้รบ ผบ.ศปรภ. ศรภ และ ศยตอ จะเป็นบุคคลคนเดียวกัน คอยควบคุมสั่งการในการใช้กำลังทั้งทางพื้นดินและทางอากาศ โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็น ๆ ดังนี้ ภายในศูนย์ฯ

๘.๑.๑ แผนผังของฐานบินครอบคลุมพื้นที่รัศมี ๕ กิโลเมตร รอบฐานบิน มีขนาดกว้าง ๔ x ๘ ใช้สำหรับบันทึกการเคลื่อนไหวของชุดปฏิบัติการต่าง ๆ

๘.๑.๒ แผนที่สถานการณ์ครอบคลุมพื้นที่รัศมี ๖๐ เมตร รอบฐานบิน โดยใช้มาตราส่วน ๑ ต่อ ๕,๐๐๐

๘.๑.๓ ภาพถ่ายทางอากาศครอบคลุมรัศมี ๕ กิโลเมตร โดยใช้มาตราส่วน ๑ ต่อ ๒๕,๐๐๐

๘.๑.๔ โทรศัพท์อัตโนมัติอย่างน้อย ๒ เครื่อง ๒ เลขหมาย วิทยูสี่สื่อสาร, มือถือ

๘.๑.๕ เครื่องบันทึกเสียงสำหรับสั่งการ ไว้เป็นหลักฐานของผู้มีอำนาจสั่งการ

๘.๑.๖ ไฟสีแจ้งเหตุตามสถานการณ์ ขาว, เทา, เหลือง แดง

๘.๑.๗ ตู้สลับสายพร้อมโทรศัพท์สนาม กรณีใช้วิทยุสี่สื่อสารติดต่อไม่ได้ หรือมีไม่พอ

๘.๑.๘ ไฟฉุกเฉินภายในศูนย์ฯพร้อมเครื่องประจุแบตเตอรี่

๘.๑.๙ แผนผังการเคลื่อนย้ายเมื่อเกิดเพลิงไหม้

๘.๑.๑๐ ผังลานจอด ฮ., แผนการยิง ค.ส่องสว่าง, ผังการปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุ บ.หรือ ฮ.

สัญญาณแจ้งเตือน,สถานภาพอาวุธยุทธภัณฑ์,รปป.การรับส่งอาวุธ,นาฬิกา

๘.๒ ห้องอาวุธ จัดสร้างเป็นลักษณะคลังย่อย ประกอบด้วย

๘.๒.๑ ติดตั้งลูกกรงเหล็กรอบห้องทั้งบนล่างซ้ายขวา

๘.๒.๒ มีราวปืน ตู้ปืนที่เก็บระเบิด ประจำหน่วย

๘.๒.๓ มีช่องรับ-ส่ง พร้อมสมุดบัญชีอาวุธ ๒ ช่อง

๘.๒.๔ มีเจ้าหน้าที่คลังอาวุธประจำอย่างน้อย ๒ คน

๘.๒.๕ มีที่ตรวจอาวุธ

๘.๓ ห้องธุรการ ประกอบด้วย

๘.๓.๑ เป็นห้องทำงานของฝ่ายอำนวยการ

๘.๓.๒ เป็นห้องติดกับห้อง ศปรภ./ศรก/ศยตอ.เป็นกระจกเลื่อนเปิด-ปิดสามารถติดต่อกับ

ห้องควบคุมและสั่งการได้ตลอดเวลา

๘.๓.๓ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน

๘.๔ ห้องพักผ่อนและห้องเตรียมพร้อม เป็นห้องที่มีขนาดใหญ่พอประมาณ สำหรับให้กำลังรักษาการณ์ที่เสร็จสิ้นภารกิจในตามห้วงเวลา และกำลังเตรียมพร้อมได้พักผ่อน สามารถที่จะรวมพลปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งได้ตลอดและเวลารวดเร็ว

๙. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ

๙.๑ ผู้บังคับศูนย์ฯทำหน้าที่ควบคุมและสั่งการแต่เพียงผู้เดียว

๙.๒ รองผู้บังคับศูนย์ฯทำหน้าที่แทน ผบ.ศูนย์ฯ เมื่อได้รับมอบหมาย

๙.๓ นายทหารฝ่ายอำนวยการทำหน้าที่คอยแนะนำให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติของ ผบ.หรือ รอ. ผบ.ศูนย์ฯ โดยมีเสนารธิการศูนย์ฯเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ

๙.๔ นายทหารเวรศูนย์ฯเป็นตัวแทน ผบ.ศูนย์ฯ รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติทั้งปวงตลอด ๒๔ ชั่วโมง มีอำนาจในการปฏิบัติ และแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินดังนี้

๙.๔.๑ รับผิดชอบการรักษาการณ์ประจำวัน

๙.๔.๒ ตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่ อาวุธ กระสุน ตามระยะเวลา

๙.๔.๓ สั่งให้ใช้อาวุธจากเบาไปหาหนักตามควรแก่เหตุเมื่อได้รับคำสั่งจาก ผบ.ศูนย์ฯ

๙.๔.๔ ประจำศูนย์ฯตลอดเวลา เมื่อออกตรวจพื้นที่ต้องสามารถติดต่อกลับมายังศูนย์ฯ ได้

ตลอด

๙.๔.๕ เมื่อมีกิจธุระจำเป็น หรือเจ็บป่วย ต้องรายงานให้ผู้มีอำนาจสั่งการทราบก่อน และจนกว่าจะมีผู้มาปฏิบัติหน้าที่แทนจึงจะพ้นจากหน้าที่ได้ ถ้ามีกำลังพล,เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่เจ็บป่วยให้นำส่งพบแพทย์ จัดกำลังเข้าทดแทน

๙.๔.๖ เมื่อเกิดเหตุผิดปกติ ให้รีบแก้ปัญหาโดยทันที แล้วรายงานให้ ผบ.ศูนย์ฯ และ ผบ.ชั้นเหนือขึ้นไปโดยด่วน พร้อมทั้งชี้แจงด้วยว่าได้ปฏิบัติอย่างไรไปบ้างแล้ว

๙.๔.๗ เป็นผู้อำนวยการดับเพลิง กรณีเกิดเพลิงไหม้ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๙.๔.๘ เป็นผู้รายงานให้ ศปก.ทอ.ทราบโดยทันทีเมื่อฐานบินถูกโจมตี

๙.๔.๙ ประชุมแถวชี้แจงการปฏิบัติประจำวัน และจะโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่
 เวน - ยามโดยพลการไม่ได้

๙.๕ จำอากาศยุทธการ มีหน้าที่ดังนี้

- ๙.๕.๑ รับผิดชอบการใช้เครื่องมือสื่อสารภายในศูนย์ฯ เป็นหน้าที่สำคัญที่สุด
- ๙.๕.๒ ช่วยเหลือนายทหารเวรศูนย์ฯ ควบคุมดูแลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รักษาการณ์
- ๙.๕.๓ ประสานกับจำอากาศแผนที่ เพื่อทำแผนที่แสดงสถานการณ์
- ๙.๕.๔ เป็นเจ้าหน้าที่ติดต่อสื่อสารกับลูกข่ายของศูนย์ฯ
- ๙.๕.๕ ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทหารเวรศูนย์ฯ มอบหมาย

๙.๖ จำอากาศแผนที่ มีหน้าที่ดังนี้

๙.๖.๑ รับผิดชอบดูแลจัดทำแผนที่ของสถานการณ์ศูนย์ฯ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
 ๙.๖.๒ บันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนแผนผังของฐานบิน โดยประสานกับจำ
 อากาศยุทธการ หรือตามคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา

๙.๖.๓ สามารถชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ของลักษณะของภูมิประเทศ หรือเส้นทางที่มีอยู่
 บนแผนที่ผังของฐานบิน ในความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา และแจ้งให้ทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

- ๙.๖.๔ คอยช่วยเหลืองานจำอากาศยุทธการ
- ๙.๖.๕ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายทหารเวรศูนย์ฯ มอบหมาย

๙.๗ เสมียนเวร มีหน้าที่ดังนี้

- ๙.๗.๑ บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของศูนย์ฯ
- ๙.๗.๒ รับผิดชอบบันทึกการสั่งการของศูนย์ฯ และหน่วยปฏิบัติเก็บไว้เป็นหลักฐาน
- ๙.๗.๓ รับผิดชอบเอกสาร และงานธุรการทั้งหมดของศูนย์ฯ
- ๙.๗.๔ ปฏิบัติตามที่นายทหารเวรศูนย์ฯ มอบหมาย

๙.๘ จำอากาศสรรพาวุธ มีหน้าที่ดังนี้

- ๙.๘.๑ ควบคุมการเบิกจ่ายอาวุธกระสุน
- ๙.๘.๒ ตรวจสอบยอดอาวุธ กระสุนให้ถูกต้องอยู่เสมอ
- ๙.๘.๓ ดูแลรักษาซ่อมบำรุงอาวุธ กระสุนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ
- ๙.๘.๔ รายงานให้นายทหารเวรศูนย์ฯ ทราบเมื่ออาวุธ กระสุนชำรุด ไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ
- ๙.๘.๕ ปฏิบัติตามที่นายทหารเวรศูนย์ฯ มอบหมาย

๙.๙ พลขับ มีหน้าที่ดังนี้

- ๙.๙.๑ ดูแลรักษาให้ยานพาหนะอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ
- ๙.๙.๒ จัดจำเส้นทางต่าง ๆ ภายในฐานบินได้อย่างแม่นยำ และมีความชำนาญในเส้นทาง
- ๙.๙.๓ เลือกใช้เส้นทางที่จะไปยังจุดเกิดเหตุได้เร็วใช้เวลาน้อยที่สุด
- ๙.๙.๔ มีความเชี่ยวชาญชำนาญในการขับรถ
- ๙.๙.๕ มีความรู้ทางเทคนิคเรื่องเครื่องยนต์ สามารถแก้ไขสถานการณ์เมื่อมีเหตุขัดข้องกับรถ
- ๙.๙.๖ ปฏิบัติตามที่นายทหารเวรศูนย์ฯ มอบหมาย

๑๐. การปฏิบัติงานของกำลังรักษาความปลอดภัยฐานบิน มีดังนี้

๑๐.๑ ยามรักษาการณ์ หมายถึง เจ้าหน้าที่ทหารพลเรือน ในสังกัดกองทัพอากาศ หรือพลเรือน
 ที่ฝากการบังคับบัญชาบางส่วนราชการต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบการรักษา
 ความปลอดภัยแก่สถานที่ ทรัพย์สิน พื้นที่ของทางราชการ หรือบุคคลตามระยะเวลาที่กำหนดเป็นผลัด ๆ และ

ต้องมีอาวุธประจำกายขณะปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา การจัดกำลังอยู่ที่ดุลยพินิจของผู้บังคับหน่วย หรือผู้มีอำนาจบังคับบัญชาศูนย์ฯ การจัดกำลังรักษาการณ์ด้วยทหารอากาศโยธิน แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑๐.๑.๑ ยามประจำจุดหรือเฉพาะจุด เช่น หอคอย, ยามคลังน้ำมัน, ยามคลังอาวุธ, ยามลานจอดฯลฯ

๑๐.๑.๒ ยามสายตรวจเดินเท้า ยามสายตรวจยานยนต์

๑๐.๑.๓ ยามประจำช่องทาง

๑๐.๒ การปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ เป็นระบบการปฏิบัติทั่วไปของกำลังรักษาการณ์ประจำวัน มี ๒ ระบบ คือ

๑๐.๒.๑ ระบบประจำจุด ๓ ผลัด ใช้กับจุดรักษาการณ์ ซึ่งศูนย์ฯสามารถอำนวยความสะดวกในการรับส่งได้ โดยให้ยามแต่ละจุดอยู่ประจำจุด ๘ ชั่วโมง เมื่อพ้นจากหน้าที่ประจำจุดจะต้องกลับไปอยู่เตรียมพร้อมที่ศูนย์ฯ สามารถเรียกรวมพลเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที เมื่อครบ ๒๔ ชั่วโมงแล้วจึงถือว่าหมดหน้าที่ไป

๑๐.๒.๒ ระบบรับผิดชอบจุด โดยพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ ระยะห่างระหว่างพื้นที่กับศูนย์ฯ ซึ่งกองทัพอากาศไทยนิยมนำมาปฏิบัติจัดยามเข้าประจำจุดให้ปฏิบัติหน้าที่ครั้งละ ๔ ชั่วโมง เวลากลางวันหนึ่งครั้ง และเวลากลางคืนหนึ่งครั้ง หลังจากแต่ละผลัดปฏิบัติหน้าที่ครบ ๔ ชั่วโมงแล้ว จะต้องกลับไปอยู่เตรียมพร้อมที่ศูนย์ฯ จุดใดที่อยู่ห่างไกลจากศูนย์ฯ อาจต้องสร้างที่พักยามขึ้น มีลักษณะเป็นหน่วยรักษาการณ์ย่อย เรียกว่า “ที่บังคับการเขต” มีผู้บังคับเขตรับผิดชอบ ในยามปกติให้หัวหน้าชุดปฏิบัติการ เป็นผู้บังคับการเขตแทนผู้บังคับกองร้อย หากเกิดเหตุฉุกเฉิน ผบ.ร้อยจะเป็นผู้บังคับการเขตโดยตำแหน่งตามแผน

๑๑ หน้าที่และความรับผิดชอบของกำลังป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินยามปกติ

๑๑.๑ การเข้ารับฟังการประชุม อาจเป็นรูปแถว หรือห้องประชุม ก่อนที่กำลังรักษาการณ์ประจำวันจะเข้าสับเปลี่ยนหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบของนายทหารเวรศูนย์ฯ เรียกรวมพลชี้แจงเรื่องดังต่อไปนี้

๑๑.๑.๑ สถานการณ์ประจำวัน

๑๑.๑.๒ จุดล่อแหลม

๑๑.๑.๓ สัญญาณบอกฝ่ายประจำวัน (สัญญาณผ่าน) ทั้งของเก่า และของใหม่

๑๑.๑.๔ วิธีการรายงานเมื่อเกิดเหตุ

๑๑.๑.๕ การปฏิบัติเมื่อเจ็บป่วย

๑๑.๑.๖ ข้อห้ามของยามรักษาการณ์

๑๑.๑.๗ นามเรียกขานต่าง ๆ ที่สำคัญ และควรทราบ

๑๑.๑.๘ การใช้วิทยุ การใช้อาวุธ

๑๑.๑.๙ นามเรียกขานประจำจุด

๑๑.๒ การปฏิบัติ ณ จุดรักษาการณ์ ในการสับเปลี่ยนหน้าที่เมื่อยามคนใหม่ไปถึงจุดรักษาการณ์ ยามคนเก่าจะต้องถามสัญญาณบอกฝ่ายจากคนไปสับเปลี่ยนหน้าที่ ให้แน่ใจว่าเป็นฝ่ายเดียวกัน หลังจากนั้นให้รับส่งหน้าที่กันให้เรียบร้อย ตรวจเช็คทุกอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมดว่าเป็นปกติ สอบถามสิ่งที่ต้องปฏิบัติเพิ่มเติมจากการปฏิบัติประจำ คำสั่งพิเศษ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ แล้วรายงานสถานการณ์กลับไปยังศูนย์ฯ คนเก่าออกไปเตรียมพร้อมที่ศูนย์ฯ

๑๑.๒.๑ ยามประจำเผ้าธงไชยเฉลิมพล

- (๑) ตรวจตราประตู หน้าต่าง ห้องเก็บของ
- (๒) ตรวจ ตราประทับ และกุญแจ
- (๓) รายงานเหตุการณ์เมื่อนายทหารเวรศูนย์ฯ มาตรวจหรือพบสิ่งผิดปกติ

๑๑.๒.๒ ยามช่องทาง

- (๑) ตรวจสอบรถ หรือบุคคลที่ผ่านเข้า-ออกตามระเบียบ
- (๒) แฉกั้นถนนต้องปิด และเปิดเมื่อมีการผ่านเท่านั้น
- (๓) อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่ออย่างสุภาพ และตามสมควร
- (๔) ตรวจตราความเรียบร้อยรอบบริเวณช่องทางที่รับผิดชอบ ต้องสะอาด
- (๕) รายงานเหตุการณ์เมื่อนายทหารเวรศูนย์ฯ มาตรวจ หรือพบสิ่งผิดปกติ

๑๑.๒.๓ ยามคลังเชื้อเพลิง และคลังวัตถุระเบิด

- (๑) ห้ามให้นำเชื้อไฟเข้าไปในบริเวณคลัง หรือทำให้เกิดประกายไฟอย่างเด็ดขาด
- (๒) ห้ามมิให้จุดไฟในรัศมี ๕๐ ฟุต ใกล้คลังเชื้อเพลิง
- (๓) ห้ามผู้ไม่มีหน้าที่เข้าไปบริเวณคลัง
- (๔) รายงานเหตุการณ์เมื่อนายทหารเวรศูนย์ฯ มาตรวจ หรือพบสิ่งผิดปกติ

๑๑.๒.๔ ยามสายตรวจ

- (๑) ตรวจตราเขตรับผิดชอบ
- (๒) ตรวจจุดรักษาการณ์ในเส้นทางที่ผ่าน
- (๓) พบสิ่งผิดปกติรีบรายงานกลับมาให้ศูนย์ฯ ทราบ
- (๔) รายงานเหตุการณ์เมื่อนายทหารเวรศูนย์ฯ มาตรวจ

๑๑.๒.๕ ยามคลังอาวุธ

- (๑) ห้ามผู้ไม่มีหน้าที่เปิดคลังอาวุธ
- (๒) ห้ามผู้ไม่มีหน้าที่เข้าไปในบริเวณคลังอาวุธ
- (๓) หมั่นตรวจตราประตู หน้าต่างเหล็กตัดให้อยู่ในสภาพปกติ
- (๔) ตรวจ ตราประทับ และกุญแจเก็บรักษาให้ดี
- (๕) รายงานเหตุการณ์เมื่อนายทหารเวรศูนย์ฯ มาตรวจ

๑๑.๒.๖ ยามลานจอด

- (๑) ตรวจความเรียบร้อยโดยรอบเขตความรับผิดชอบ
- (๒) ห้ามผู้ไม่มีหน้าที่เข้าบริเวณลานจอด
- (๓) ห้ามนำเชื้อไฟ หรือทำให้เกิดประกายไฟ ในรัศมี ๕๐ ฟุต จาก บ. หรือ ฮ.
- (๔) รายงานเหตุการณ์เมื่อนายทหารเวรศูนย์ฯ มาตรวจ หรือพบสิ่งผิดปกติ

๑๒ ข้อห้ามของยาม

- ๑๒.๑ ห้ามยืนฟังหรือท้าวปิ่น ให้อยืนด้วยท่าทางองอาจสง่างาม
- ๑๒.๒ ห้ามปล่อยอาวุธจากตัวเป็นอันขาด
- ๑๒.๓ ห้ามสูบบุหรี่ ดื่มแอลกอฮอล์ ขณะปฏิบัติหน้าที่
- ๑๒.๔ ห้ามอ่านหนังสือที่ไม่เกี่ยวกับหน้าที่
- ๑๒.๕ ห้ามรับฝากสิ่งของโดยไม่จำเป็นจากผู้ใด

- ๑๒.๖ ห้ามพุดคุยหยอกล้อกันเล่น
- ๑๒.๗ ห้ามใช้กิริยาวาจาไม่สุภาพ
- ๑๒.๘ ห้ามร้องรำทำเพลง หรือส่งเสียงดังโดยไม่มีเหตุอันควร

๑๓. การปฏิบัติยามมีเหตุฉุกเฉินเมื่อฐานบินถูกโจมตี ผบ.ศูนย์ฯ อนุมัติประกาศสถานการณ์ สีแดง

- ๑๓.๑ นายทหารเวรศูนย์ฯจะต้องรีบดำเนินการดังนี้
 - ๑๓.๑.๑ สั่งจุดสายตรวจยานยนต์เดินทางไปยังที่เกิดเหตุทันที
 - ๑๓.๑.๒ ประกาศเตือนให้ทราบทั่วกัน
 - ๑๓.๑.๓ รายงาน ศปก.ทอ.
 - ๑๓.๑.๔ แจ้งหน่วยข้างเคียง และผู้พักอาศัยในฐานบินทราบ
 - ๑๓.๑.๕ สั่งชุดปฏิบัติการเข้าดำเนินการที่จุดเกิดเหตุ
 - ๑๓.๑.๖ สั่งกำลังหนุนเข้าประจำแนวป้องกันตามแผน
 - ๑๓.๑.๗ สั่งเตรียมยิง ค.ส่องสว่าง
 - ๑๓.๑.๘ ติดตามผลการปฏิบัติ ที่ออกไปปฏิบัติการ ให้คำแนะนำเท่าที่จำเป็น
 - ๑๓.๑.๙ พิจารณาสั่งการตามชุดปฏิบัติการร้องขอ
 - ๑๓.๑.๑๐ ปฏิบัติตามที่ ผบ.ศูนย์ฯ สั่งการ
- ๑๓.๒ ยามรักษาการณ์ ยามซึ่งอยู่บริเวณที่เกิดเหตุมีผู้บุกรุกเข้ามา หรือซ่อนตัวอยู่ให้ปฏิบัติดังนี้
 - ๑๓.๒.๑ ยามหอคอยให้สังเกตการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวรายงานศูนย์ฯ

ตลอดเวลา

๑๓.๒.๒ ยามหอคอยซึ่งอยู่หลังพื้นที่การปะทะกัน ให้ลงมาจากหอ เข้าหลบในหลุมบังเกอร์ หรือให้ถอนตัวไปสมทบกับกำลังแนวต้านทานหลัก

๑๓.๒.๓ ยามจุดเมื่อพบผู้บุกรุกครั้งแรก ต้องให้รายละเอียดมากที่สุดกับหัวหน้าชุดสายตรวจ เรื่องทิศทาง จำนวนคน พฤติกรรม ระยะทาง ความห่าง และต้องควบคุมตนเองอย่าให้ตื่นตกใจง่าย เพื่อข้อมูลที่แม่นยำ

๑๔. การปฏิบัติหลังถูกโจมตี ศูนย์ฯควบคุมการรักษาการณ์จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

- ๑๔.๑ สั่งการให้กำลังรักษาการณ์ทั้งหมด เผื่อตรวจการเคลื่อนไหวต่อไป
- ๑๔.๒ วิเคราะห์สถานการณ์จากข่าว การรายงานพบฝ่ายตรงข้าม จำนวน การซักถามเชลยศึกที่จับได้ ฯลฯ เมื่อแน่ใจว่าฐานบินไม่ถูกคุกคามแล้วให้นายทหารเวรศูนย์ฯ ขออนุมัติลดสถานการณ์จากสีแดงลงเป็นสีเหลือง
- ๑๔.๓ เปิดสัญญาณฐานบินปลอดภัย เพื่อลดความตึงเครียดภายในฐานบิน
- ๑๔.๔ พิจารณาลดสถานการณ์ลงเป็นสีเขียว
- ๑๔.๕ สั่งถอนกำลังหนุนกลับที่ตั้ง พร้อมทั้งให้สำรวจความสูญเสีย การใช้กระสุน
- ๑๔.๖ หากเป็นการฝึกซ้อมการป้องกันฐานบิน ต้องประกาศให้จุดรักษาการณ์ทุกจุดทราบด้วยว่า หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลังจากนี้ ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติการจริงจากฝ่ายตรงข้าม
- ๑๔.๗ เจ้าหน้าที่ยุทธการบันทึกเหตุการณ์รายงานหน่วยเหนือทราบ
- ๑๕. การปฏิบัติของกำลังหนุนอื่น ๆ
 - ๑๕.๑ เจ้าหน้าที่สารวัตรทหารร่วมกับนายทหารรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบเชลยโดยเร็วเพื่อแจ้งข่าวให้ศูนย์ฯทราบ

๑๕.๒ เปิดช่องทาง พร้อมทั้งให้กวดขันการผ่านเข้า-ออกอย่างเข้มงวด คอยสังเกตบุคคลแปลกหน้า ย้อนรอยแอบเข้าฐานบิน

๑๕.๓ กองหนุนที่ออกไปประจำเขตรับผิดชอบตามแผน ให้ทยอยกลับมาอย่างมีระเบียบ สำนวณาวัธ กระสุนให้เรียบร้อย แล้วแจ้งให้ศูนย์ฯ ทราบ

๑๕.๔ กำลังสนับสนุนการช่วยรบ เช่น รถพยาบาล รถดับและเพลิงกั้ภัย รถบรรทุก พร้อมเจ้าหน้าที่ทุกคน ขออนุญาตศูนย์ฯ แยกย้ายกันกลับที่ตั้ง

ภัยคุกคามฐานบิน

๑. ภัยคุกคามทางอากาศพื้น

เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้เกิดมหาอำนาจทางลัทธิระบอบการปกครองขึ้น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตยโดยมี สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นผู้นำอยู่แถวหน้า กับฝ่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มีสหภาพโซเวียตรัสเซีย จีน เป็นผู้นำ บางประเทศต้องแบ่งออกเป็นสองส่วนสองฝ่าย ได้รับการสนับสนุนด้านอาวุธยุทโธปกรณ์มากมายจากฝ่ายมหาอำนาจที่หนุนหลังอยู่ บางประเทศก็เกิดสงครามกลางเมือง เช่น เกาหลี เวียดนาม บางประเทศเกิดกลุ่มกบฏก่อการร้ายแย่งชิงการควบคุมดูแลประเทศ ทำให้เกิดความเสียหายล้มตายตามมามากเป็นอันมาก รวมทั้งความล้มเหลวของเศรษฐกิจชาติ ภัยคุกคามหลาย ๆ ครั้งของแต่ละประเทศ ของแต่ละภูมิภาคที่เกิดขึ้นล้วนแต่มุ่งโจมตีเป้าหมายสำคัญ เพื่อลดสมรรถภาพฝ่ายตรงข้ามมิให้ใช้ทำลายฝ่ายตน ทำให้ฝ่ายตนเสียหายน้อยที่สุดทั้งสิ้น

๑.๑ ลักษณะการคุกคามของฝ่ายตรงข้ามที่มีต่อฐานบิน

๑.๑.๑ ข้าศึกต้องการเข้าไปในสนามบิน เนื่องจาก

- (๑) โจรกรรม
- (๒) ก่อวินาศกรรม
- (๓) จารกรรม
- (๔) ลอบสังหาร
- (๕) ปฏิบัติการโจมตี

๑.๑.๒ ข้าศึกไม่ต้องการเข้าสนามบิน แต่

- (๑) โจมตีด้วยอาวุธยิงจากระยะไกล หรืออาวุธกระสุนวิถีโค้งจากข้างนอกฐานบิน
- (๒) การปฏิบัติการก่อวินาศกรรม โจมตีก่อวินาศกรรมทำลายสาธารณูปโภครอบนอกฐานบิน
- (๓) ทำให้อาหาร น้ำ สกปรกมีเชื้อโรค กำลังพลภายในฐานบินติดเชื้อ
- (๔) ทำลายระบบการคมนาคม การสื่อสาร การผลิตกระแสไฟฟ้า
- (๕) ขัดขวางการจราจร การสัญจรรอบฐานบิน
- (๖) ดักขุมโจมตีพาหนะของเจ้าหน้าที่ หรือประชาชนที่เข้าออกฐานบิน
- (๗) ขุมขุ้ทำลายขวัญประชาชนให้เกิดความหวาดกลัว
- (๘) ดักขุมยิงการขึ้นลงของอากาศยานด้วยอาวุธที่มีอานุภาพสูง

๑.๒ รูปแบบการคุกคามเหล่านั้นได้แก่

๑.๒.๑ การบุกโจมตีด้วยกองโจร (SAPPER ATTACK) คือ ฝ่ายตรงข้ามจัดกำลังเป็นหน่วยปฏิบัติการขนาดเล็ก มีกำลัง ๖ – ๑๓ คน แบ่งออกเป็น ๔ ส่วนคือ

- (๑) ส่วนรักษาความปลอดภัย
- (๒) ส่วนโจมตี

(๓) ส่วนหนุ่น และ

(๔) ส่วนสยิงสนับสนุน

บางครั้งการอาจเพิ่มกำลังเป็นระดับหมวด เรียกว่า “หน่วยกองโจร” (GUERRILLA FORCE) หรือจัดเป็นหน่วยก่อวินาศกรรม หรือจัดเป็นชุดทำลาย การปฏิบัติแต่ละครั้งใช้เวลาลอบโจมตีฐานบินประมาณ ๑๒ – ๓๐ นาทีมุ่งแต่ทำลายเครื่องบินแล้วรีบถอนตัวกลับโดยเร็ว

๑.๒.๒ การลอบโจมตีด้วยอาวุธยิงจากภายนอกฐานบิน (STAND OFF WEAPON) คือ การที่ฝ่ายตรงข้ามใช้อาวุธประเภทเครื่องยิงลูกระเบิด เช่น ค.๖๐ มม.หรือใช้เครื่องยิงจรวด ลอบยิงเข้ามาเพื่อหวังทำลายเป้าหมายที่สำคัญ ทำให้เสียหายใช้การไม่ได้ และหวังผลด้านการก่อวินาศกรรม ทำให้เกิดการเสียชีวิตเป็นสำคัญ แล้วรีบถอนตัวทันที ก่อนที่ฝ่ายฐานบินจะตรวจพบ

๑.๒.๓ การบุกโจมตีด้วยกำลังปฏิบัติการ คือ การโจมตีร่วมกัน โดยใช้อาวุธหนักยิงเปิดทางเข้ามาก่อน แล้วชุดกำลังปฏิบัติการบุกเข้าโจมตีต่อเพื่อขยายผลในการทำลายให้มากยิ่งขึ้น ยุทธวิธีแบบนี้ กองโจรมักใช้ปฏิบัติการในเวลากลางคืนเนื่องจากอาศัยความมืดในการพรางตัว เข้าโจมตีอย่างรวดเร็วแล้วรีบถอนตัวกลับหายไปกับความมืด หน่วยกองโจรสามารถเข้าปฏิบัติการได้ตลอดเวลาภายใน ๒๔ ชั่วโมง จากการเก็บสถิติการโจมตีของหน่วยกองโจรนี้ส่วนมากแล้วจะใช้ในห้วงระยะเวลาประมาณ ๐๑๐๐ – ๐๓๐๐ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๐ เปอร์เซ็นต์ จากบันทึกของทหารสหรัฐฯ ในสงครามเวียดนาม ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ – ๒๕๑๗

๑.๓ การป้องกันภัยคุกคามทางอากาศ

หน่วยต่าง ๆ ของกองทัพอากาศไทย รวมทั้งกองบินและฐานบินมีการเตรียมแผนระวางป้องกันที่ตั้งทางทหารไว้ตามคำสั่ง (เฉพาะ) ที่ ๓๔๐/๒๕๑๑ เรื่องการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานที่ตั้งหน่วยงานทหาร และระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการรักษาการณ์ พ.ศ.๒๕๖๐ รวมทั้งแผนยุทธการอื่น ๆ ตามแผนหลักของกองทัพอากาศ เรียกว่า “การป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้ง”

สำหรับประเทศไทยช่วงที่กองทัพอากาศสหรัฐอเมริกา ได้เข้ามาตั้งฐานทัพอากาศในประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.๒๕๐๔ ถึง พ.ศ.๒๕๑๘ ในช่วงสงครามเวียดนาม เพื่อใช้เป็นฐานปฏิบัติการโจมตีประเทศเวียดนามเหนือ มีการประมาณการว่าการทิ้งระเบิดกว่าร้อยละ ๘๐ ต่อเวียดนามเหนือมาจากฐานทัพอากาศในประเทศไทย จำนวนเครื่องบินอเมริกันในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มีประมาณ ๖๐๐ เครื่องนับว่าเป็นฐานทัพขนาดใหญ่มาก จนมีการเปรียบเปรยว่าไทยกลายเป็น เรือบรรทุกเครื่องบินที่ไม่มีวันจม ของกองทัพสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทยภายใต้ "ข้อตกลงสุภาพบุรุษ" (สัญญาปากเปล่า) ระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกาซึ่งในทางนิตินัยถือว่าฐานทัพเหล่านี้เป็นฐานทัพของกองทัพอากาศไทย และมีผู้บังคับการฐานเป็นเจ้าหน้าที่ไทย ด้านเข้าออกฐานทัพถูกควบคุมโดยสารวัตรทหารไทยโดยมีสารวัตรทหารอเมริกันเป็นผู้ช่วยถืออาวุธ แต่หน่วยทหารสหรัฐอเมริกาในไทยรับคำสั่งจากกองบัญชาการของสหรัฐอเมริกา สหรัฐใช้ฐานทัพในไทย ๗ แห่ง คือ ดอนเมือง โคราช นครพนม ตาคี อู่ตะเภา อุบลราชธานี และอุดรธานีช่วยปลายสงครามเวียดนาม รัฐบาลสหรัฐอเมริกาถูกกดดันอย่างหนักจากชาวอเมริกันให้ถอนทหารออกจากเวียดนาม และเมื่อกรุงไซ่ง่อนถูกยึด ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลไทยก็ขุ่นมัว ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ รัฐบาลสหรัฐอเมริการะงับการถอนกำลังพลสหรัฐอเมริกาทั้งหมด (ทหาร ๒๘,๐๐๐ นาย และอากาศยาน ๓๐๐ เครื่อง) ออกจากประเทศไทยภายใน ๑๒ เดือน

รายชื่อฐานบินที่ตั้งกองกำลังทหารสหรัฐอเมริกา

- (๑) ฐานทัพอากาศดอนเมือง (Don Muang Royal Thai Air Force Base) ระหว่าง พ.ศ.๒๕๐๔- ๒๕๑๓
เป็นหน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองยุทธบํารุงที่ ๖๓๑
- (๒) ฐานทัพอากาศโคราช (Korat Royal Thai Air Force Base) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๕ – ๒๕๑๘
เป็นหน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินขับไล่ทางยุทธวิธีที่ ๓๘๘
เป็นหน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินลาดตระเวนที่ ๕๕๓
- (๓) ฐานทัพเรือนครพนม (NakhonPhanom Royal Thai Navy Base) ระหว่าง พ.ศ.๒๕๐๕ – ๒๕๑๙
เป็นหน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินปฏิบัติการพิเศษที่
- (๔) ฐานทัพอากาศตากลี (Takhli Royal Thai Air Force Base), ระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๕ – ๒๕๑๗
หน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินขับไล่ทางยุทธวิธีที่ ๓๕๕
- (๕) สนามบินทหารเรืออุตะเถา (U-Tapao Royal Thai Navy Airfield) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๙
เป็นหน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินยุทธศาสตร์ที่ ๔๒๕๘
หน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินยุทธศาสตร์ที่ ๓๐๗
- (๖) ฐานทัพอากาศอุบล (Ubol Royal Thai Air Force Base) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๘ – ๒๕๑๗
หน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินขับไล่ทางยุทธวิธีที่ ๘
- (๗) ฐานทัพอากาศอุดร (Udorn Royal Thai Air Force Base) ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗ – ๒๕๑๙
หน่วยทหารสหรัฐอเมริกา: กองบินลาดตระเวนทางยุทธวิธีที่ ๔๓๒

ฐานบินของกองทัพอากาศไทยถูกโจมตีทั้งหมด ๗ ครั้งด้วยกันคือ

- (๑) เมื่อวันที่ ๒๘ ต.ค.๑๒ เวลา ๐๑๓๐ ฐานบินอุบลราชธานีถูกโจมตี
- (๒) เมื่อวันที่ ๒๖ ก.ค.๑๓ เวลา ๒๒๐๐ ฐานบินอุดรธานีถูกโจมตี
- (๓) เมื่อวันที่ ๑๓ ม.ค.๑๓ เวลา ๐๑๕๐ ฐานบินอุบลราชธานีถูกโจมตี
- (๔) เมื่อวันที่ ๑๐ ต.ค.๑๕ เวลา ๐๑๓๐ ฐานบินอุตะเถาถูกโจมตี
- (๕) เมื่อวันที่ ๓ ต.ค.๑๕ เวลา ๒๔๐๐ ฐานบินอุบลราชธานีถูกโจมตี
- (๖) เมื่อวันที่ ๒ ต.ค.๑๕ เวลา ๐๐๕๐ ฐานบินอุดรธานีถูกโจมตีและ
- (๗) เมื่อวันที่ ๓ ต.ค.๑๕ เวลา ๑๕๕๙ ฐานบินอุบลราชธานีถูกโจมตี

การโจมตีฐานบินในประเทศไทยทั้ง ๗ ครั้ง ฝ่ายตรงข้ามมุ่งทำลายเครื่องบินของสหรัฐฯ เพื่อหวังลดสมรรถภาพการใช้กำลังทางอากาศของสหรัฐฯ ลง จนสงครามเวียดนามยุติลง พ.ศ.๒๕๑๘ สหรัฐฯ ถอนกำลังออกไปจากประเทศไทย ภัยคุกคามทางอากาศจึงลดลง ยังมีอยู่บ้างก็เป็นการคุกคามจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) แต่สมรรถภาพไม่เพียงพอ กระทำได้เพียงโฆษณาชวนเชื่อหามวลชนรอบฐานบินของฝ่าย ผกค.เท่านั้นเกิดสงครามแย่งชิงมวลชนกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและรัฐบาลได้มีการปราบปรามอย่างหนัก กลายเป็นสงครามชนฆ่าคนไทยกันเอง

ต่อมารัฐบาลตระหนักดีว่าวิธีการปราบปรามอย่างเดียวไม่น่าจะได้ผล เพราะชาวบ้านไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องใช้วิธีต่อสู้ทางความคิด และดึงเอาประชาชนมาเป็นฝ่ายเดียวกับทางราชการเดือน มีนาคม ๒๕๒๓ พล.อ.เปรม ด้รับแต่งตั้งจากสภา ให้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี พร้อมกับตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก หลังจากนั้น ๑ เดือน ในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๒๓ จึงมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๕๒๓ เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ วัตถุประสงค์เพื่อยุติสถานการณ์สงครามปฏิวัติของคอมมิวนิสต์อันมีความสำคัญและเป็นภัยต่อความมั่นคงอย่างที่สุดของประเทศให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว นโยบายของรัฐคือ ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จ

สั้นอย่างรวดเร็ว ด้วยการรุกรานทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เน้นหนักในการปฏิบัติทั้งปวง เพื่อลดรอนทำลาย ขบวนการแนวร่วมและกองกำลังติดอาวุธเพื่อยุติสถานการณ์ปฏิวัติ ยับยั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างสถานการณ์ สงครามประชาชาติด้วยนโยบายเป็นกลาง และขยายผลจากโอกาสที่เปิดให้เพื่อเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้ด้วย อาวุธมาเป็นทางการต่อสู้ในแนวทางสันติ ให้โอกาสผู้หลงผิดออกจากป่าเข้าสู่เมือง เรียกว่า “ผู้ร่วมพัฒนาชาติ ไทย”

หลังจากนั้นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์และมวลชนที่เข้าป่าไปจับปืนต่อสู้ทยอยเดินทางออก จากป่าในฐานะผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ประเทศไทยจึงรอดพ้นจากการยึดครองของลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นการฉีก ทฤษฎีโดมิโนทิ้งไปอย่างถาวร

๒. ภัยคุกคามฐานบินทางอากาศ

เมื่อสหรัฐฯ ถอนกำลังทางอากาศออกจากฐานบินต่าง ๆ ของประเทศไทย การระวังป้องกันและ รักษาความปลอดภัยฐานบินทุกแห่งจึงตกอยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพไทย และต้องใช้งบประมาณสูงใน การดำเนินการทั้งหมด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมุ่งระวังป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินซึ่งมีอาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่สำคัญ ๆ มีค่าสูงโดยเฉพาะเครื่องบินให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ขณะเดียวกันภัยคุกคามทาง อากาศที่มีต่อฐานบินของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากภายหลังสงครามเวียดนามสิ้นสุดลง กองทัพเวียดนาม ได้รับการช่วยเหลือจากสหภาพโซเวียตรัสเซียในขณะนั้นหลายด้านเช่น ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ด้านการทหาร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านสังคมจิตวิทยา ต่อมาได้มีการส่งเครื่องบินเข้าโจมตีลาวและกัมพูชา โดยกองทัพเวียดนามให้การสนับสนุนสาธารณรัฐเขมรแดงทำสงครามกับฝ่ายรัฐบาลกัมพูชาและมีขีด ความสามารถจะขยายครอบคลุมประเทศไทย และขยายฐานปฏิบัติการในกัมพูชามากขึ้นมีการซ่อมแซม สนามบินเพื่อสนับสนุนการใช้กำลังทางอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ทั้งลาวและกัมพูชาที่ตกอยู่ในการถูกยึดครอง ของคอมมิวนิสต์เขมรแดงโดยมีเวียดนามหนุนหลัง เกิดปัญหาความขัดแย้งตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา มีการบินรุกรานแดนบ่อยครั้งของมิก - ๒๑ ของเวียดนาม ดังนั้นการป้องกันภัยทางอากาศของไทยจึงมีความ จำเป็นและเตรียมพร้อมอยู่เสมอ

๒.๑ การป้องกันฐานบินจากภัยคุกคามทางอากาศ

กองทัพอากาศได้จัดเตรียมกำลังทางอากาศไว้สำหรับป้องกันประเทศ สอดคล้องกับแผนป้องกัน ประเทศของเหล่าทัพอื่น ตามคำสั่งของกองบัญชาการทหารสูงสุด เพื่อใช้กำลังทางอากาศต่อต้านหรือสกัดกั้น การรุกรานเข้าโจมตีประเทศไทยด้วยเครื่องบินจากฝ่ายตรงข้าม หากการสกัดกั้นไม่สำเร็จและเครื่องบินสามารถ เข้าโจมตีฐานบินได้ เครื่องบินสกัดกั้นของเราต้องรีบผล่ออกจากแนวที่กำหนด เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วย อาวุธต่อสู้อากาศยานทำการยิงเครื่องบินของฝ่ายตรงข้ามโดยทันทีต่อไป ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งการใช้ กำลังป้องกันและรักษาความปลอดภัย ผ่านทางศูนย์ยุทธการต่อสู้อากาศยาน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยทหาร อากาศโยธินเป็นผู้ปฏิบัติตามแผนหลักของกองทัพอากาศ เรียกว่า “การป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ”

๓. ความล่อแหลมของฐานบิน

เดิมกองทัพอากาศไทย ใช้ระบบการจัดตั้งเป็นกองรักษาการณ์ในการป้องกันฐานบิน ทำให้เกิด ปัญหาในด้านการอ้อมกำลัง ไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เกิด ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มี การขยายเมือง ขยายชุมชน เกิดหมู่บ้านใกล้ฐานบินขึ้นมามากมาย เนื่องจากต้องการความปลอดภัยได้รับการ ปกป้องจากหน่วยงานทหาร จึงทำให้ยุ่งยากต่อการระวังป้องกันฐานบิน

๓.๑ ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความล่อแหลมที่ฐานบินต้องคำนึงถึง คือ

๓.๑.๑ การขยายตัวของฐานบิน ปัจจุบันฐานบินทุกแห่งของกองทัพอากาศได้มีการพัฒนาขึ้นไปมากในทุก ๆ ด้าน ประชาชนรอบฐานบินมีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีการขยายบ้านเรือนเข้าไปประชิดแนวรั้วของฐานบินเป็นจำนวนมากขึ้น การป้องกันการลอบยิงด้วยอาวุธจากฝ่ายตรงข้ามเป็นไปได้ด้วยความยุ่งยาก ขณะที่ฝ่ายตรงข้ามสามารถดำเนินการอย่างง่ายดาย

๓.๑.๒ การมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยมากขึ้น จำนวนเพิ่มขึ้น มีมูลค่า สมรรถภาพและประสิทธิภาพการทำลายสูงขึ้น เป็นเหตุจูงใจให้ฝ่ายตรงข้ามจ้องทำลายเพื่อหวังลดประสิทธิภาพลง การระวังป้องกันจึงต้องเข้มข้น เข้มแข็งตลอดเวลา กำลังพลต้องได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นอย่างมาก มีการคัดเลือกบุคคลให้ทำหน้าที่โดยเฉพาะ ต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาประเทศ

๓.๑.๓ ชีตความสามารถในการโจมตีทางอากาศของฝ่ายตรงข้าม กำลังรบทางอากาศของแต่ละประเทศเพื่อนบ้านของเรา มีการพัฒนาไปมาก มีการเพิ่มจำนวน เพิ่มสมรรถภาพของเครื่องบินโจมตีทางอากาศ ทางฝ่ายฐานบินของเราแม้จะมีการแจ้งเตือน มีการสกัดกั้นแต่เนิ่น แต่อาจหยุดยั้งเครื่องบินของฝ่ายตรงข้ามไม่ได้ทั้งหมด ฝ่ายตรงข้ามอาจใช้อาวุธปล่อยนำวิถีโจมตีจากระยะไกลได้ ทำให้ฐานบินไม่ปลอดภัย หากไม่มีการเตรียมการที่ดีพอ

๓.๑.๔ เอกภาพในการสั่งการ การป้องกันที่ตั้งแบบเดิมนั้น คือ จัดเป็นกองรักษาการณ์ อำนาจการสั่งการเป็นไปตามลำดับจากสูงส่งลงไปถึงต่ำสุดชั้นปฏิบัติการ เมื่อเกิดปัญหาต้องแก้ไขยุ่งยากเพราะต้องปฏิบัติไปตามขั้นตอน แต่เมื่อกองทัพอากาศได้เปลี่ยนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหารมาเป็นระบบศูนย์ควบคุมการรักษาการณ์ มีการมอบอำนาจให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้สั่งใช้กำลังป้องกัน ทำให้มีเอกภาพมากขึ้น สามารถปฏิบัติการได้รวดเร็วทันต่อเวลา ไม่สับสน

๔. ปัจจัยที่ทำให้การป้องกันฐานบินสัมฤทธิ์ผล

๔.๑ กำลังพล ต้องได้รับการฝึกฝน ซักซ้อม ทบทวนอยู่เสมอ มีเพียงพอ และขวัญกำลังใจที่ดีที่สุด

๔.๒ เครื่องมือสื่อสาร มีจำนวนที่เพียงพอ มีคุณภาพดี มีการหมั่นดูแลซ่อมแซมให้ใช้งานได้เสมอ

๔.๓ อาวุธยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะ และเชื้อเพลิง พร้อมใช้งานทุกเมื่อ ทันสมัยเพียงพอกับการกิจ ไม่ด้อยกว่าฝ่ายตรงข้าม การส่งบำรุงที่ดี มีระบบการแจ้งเตือนที่เชื่อถือได้ ทันเวลาทันเหตุการณ์

๔.๔ การประชาสัมพันธ์ประสานงานกับฝ่ายพลเรือนและหน่วยข้างเคียง เป็นไปอย่างราบรื่น มีการประชุมร่วมมือแลกเปลี่ยนข่าวสารกันอยู่เสมอ มีเครือข่าย มีแผนการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ร่วมกันหากเมื่อฐานบินถูกโจมตี

๔.๕ การวิเคราะห์ฝ่ายตรงข้ามที่ถูกต้องแม่นยำ ข้อมูลที่ดี จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนตั้งรับที่ถูกต้องเหมาะสมจนสามารถเอาชนะฝ่ายตรงข้ามได้

๕. การติดต่อสื่อสาร

คือ วิธีการส่งข่าวที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งหน่วยหนึ่ง เปรียบเสมือนเสียงของผู้บังคับบัญชา การยุทธจะแพ้หรือชนะย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ๓ ประการ คือ กำลังพล อำนาจการยิง และการติดต่อสื่อสาร

๕.๑ การติดต่อสื่อสารมีอยู่ ๕ วิธี คือ

๕.๑.๑ พลนำสาร

๕.๑.๒ ทางสาย

๕.๑.๓ ทัศนสัญญาณ

๕.๑.๔ เสียงสัญญาณ

๕.๑.๕ วิทยู

ในการติดต่อสื่อสาร ต้องพิจารณาใช้การติดต่อด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เมื่อมีเหตุขัดข้องทางด้านใดจะต้องมีการปฏิบัติที่ทดแทนกันได้เสมอ

๕.๒ ความรับผิดชอบในการติดต่อสื่อสาร

ผู้บังคับหน่วยทุกคนต้องรับผิดชอบในการใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิด ด้วยการมอบหมายงานให้กับผู้มีหน้าที่โดยตรงได้ดูแลปฏิบัติให้ใช้งานอยู่ได้เสมอ

๕.๓ ระเบียบการใช้ในการใช้วิทยุ โทรศัพท์ สำหรับส่งข่าวติดต่อสื่อสาร

๕.๓.๑ การปฏิบัติตามระเบียบจะช่วยขจัดความล่าช้า ความผิดพลาด และการฝ่าฝืนการรักษาความปลอดภัยในการติดต่อสื่อสาร

๕.๓.๒ ข่าวควรชัดเจน กะทัดรัด สมบูรณ์ ควรได้รับการใคร่ครวญไว้ก่อน ควรเขียนไว้ก่อนแล้วส่งข่าว

๕.๓.๓ การรับ หรือส่งข่าว พุดให้ช้า ออกเสียงชัดเจน ถูกต้อง หากมีการจดบันทึก ให้เว้นระยะเวลาสำหรับผู้รับข่าวได้จดบันทึกด้วย

๕.๓.๔ ฟังก่อนส่งข่าว เพื่อหลีกเลี่ยงจากการรบกวนของเครือข่ายอื่น

๕.๓.๕ ให้นึกอยู่เสมอว่าฝ่ายตรงข้ามกำลังดักฟังข่าวจากฝ่ายเราเช่นกัน

๕.๓.๖ เจ้าหน้าที่สื่อสารต้องหมั่นฝึกฝนวิธีการส่งข่าว เขียนข่าว ด้วยการใช้รหัสลับให้มีความชำนาญ เข้าใจ และถูกต้องเสมอ

๕.๓.๗ ในการส่งข่าวต้องมีผู้อนุมัติข่าวเสมอ

๕.๔ การรักษาความปลอดภัยในการติดต่อสื่อสาร เป็นกฎข้อห้ามสำคัญการใช้สื่อสารในทางทหาร

๕.๔.๑ ถ้าไม่ได้รับอนุญาตโดยถูกต้อง ห้ามทำการส่งข่าว

๕.๔.๒ การปฏิบัติต่อไปนี้ ต้องห้ามโดยเด็ดขาด

(๑) ฝ่าฝืนคำสั่งระงับใช้วิทยุ

(๒) การสนทนาที่มีใจเรื่องราชการระหว่างเจ้าหน้าที่วิทยุ

(๓) การส่งข่าวภายในข่ายบังคับโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๔) ปรับคลื่นและทดลองเครื่องนานเกินไป

(๕) ใช้ถ้อยคำซึ่งไม่ได้รับอนุญาต

(๖) ใช้คำพูดนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ตามระเบียบ

(๗) ห้ามพูดเกี่ยวกับความลับของทางราชการ

สรุป การป้องกันฐานบินเป็นมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหารในลักษณะของการตั้งรับเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามบุกเข้าโจมตีฐานบิน หรือการก่อวินด้วยวิธีการใด ๆ ให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นกำลังพล ครอบครว หรือเป้าหมายที่มีมูลค่าสูงของฐานบินทุกชนิดทุกฐานบินจะต้องมีมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยฐานบินที่เข้มแข็ง มีแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ทันทีไม่ติดขัดชะงักงัน หมั่นซักซ้อมเพื่อให้เกิดความชำนาญและเคยชิน ไม่อยู่ในความประมาทแม้จะอยู่ในสถานการณ์ปกติก็ตาม

อ้างอิง

๑. คู่มือวิชาการป้องกันฐานบินศูนย์การทหารอากาศโยธิน หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน
 ๒. คู่มือสอบเลื่อนฐานะนายทหารประทวนเป็นนายทหารสัญญาบัตร กองวิทยาการ สำนักงานผู้บังคับทหารอากาศดอนเมือง พ.ศ.๒๕๕๗
 ๓. คู่มือวิชาการป้องกันฐานบินโรงเรียนผู้บังคับฝูง กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
 ๔. R.Sean Randolph, The United States and Thailand Alliance Dynamics, ๑๙๕๐ – ๑๙๘๕,
 ๕. จุฬาพร เอื้อรักสกุล, สงครามเวียดนาม, สถาบันพระปกเกล้า
 ๖. สุรชาติ บำรุงสุข : ๔๑ ปีแห่งการเคลื่อนไหวไทย-ฐานทัพอเมริกา
-

**การประชาสัมพันธ์ในหน้าที่
ของทหารสารวัตร**

การประชาสัมพันธ์ในหน้าที่ของทหารสารวัตร

๑. กล่าวนำ

ทหารสารวัตรจะเป็นที่เลื่อมใส และเป็นที่เชื่อถือของทหาร และประชาชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอื่น ๆ ได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติเป็นสำคัญ ทหารสารวัตรต้องเป็นฝ่ายสร้างขึ้นและรักษาไว้ให้ดำรงอยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ และควรจำไว้เสมอว่าสิ่งนี้จะเกิดขึ้นเองไม่ได้ ทหารสารวัตรทุกคนจะต้องช่วยสร้างให้ทุกฝ่ายเกิดความนิยมนับถือ ผลที่เกิดขึ้นคือ ความร่วมมือจะตามมาภายหลัง ทำให้การปฏิบัติงานในกิจการทหารสารวัตร สะดวกและง่ายขึ้น แต่สิ่งที่จะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติคือ ทหาร ประชาชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอื่น ๆ ยังไม่ทราบถึงกิจการของทหารสารวัตรอย่างแท้จริง แต่ถ้าหากเราได้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด มีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้เข้าใจภารกิจซึ่งกันและกัน แล้วการปฏิบัติงานร่วมกันในแต่ละครั้งจะได้รับความร่วมมืออย่างดี ผลประการสุดท้ายคือ ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจะประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

๒. ความหมายของการประชาสัมพันธ์ กล่าวโดยทั่วไป หมายถึง

- การดำเนินงานของโรงงาน อุตสาหกรรม สหพันธ์ บริษัท ธุรกิจ รัฐบาล และสถาบันในอันที่จะสร้าง และยังให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงก่อและมั่นคง กับกลุ่มประชาชน อันได้แก่ ลูกค้า คนงาน ข้าราชการ ผู้ถือหุ้น ประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยการปรับสถาบันให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและประชาชนกลุ่มต่าง ๆ

- สมาคมการประชาสัมพันธ์แห่งสหรัฐอเมริกา ให้นิยาม “การประชาสัมพันธ์” ว่า คือการดำเนินการของ โรงงาน บริษัท ธุรกิจ รัฐบาล และสถาบันอื่นใด ในอันที่จะสร้างและยังให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงก่อประโยชน์ และเกิดปกติสุขกับกลุ่มประชาชนต่าง ๆ เช่น ลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น และประชาชนทั่วไป โดยการปรับปรุงตนเองและสถาบันให้เข้ากับสภาพแวดล้อมให้เป็นที่เข้าใจแก่ประชาชนที่เกี่ยวข้องด้วย

- Brig.Gen. William P.Muokalo นายทหารประชาสัมพันธ์อาวุโส ของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ให้คำอธิบายไว้ว่า “การประชาสัมพันธ์เปรียบได้เช่น กระจกเงาที่ตั้งส่องอยู่หน้ากิจการของท่าน ซึ่งตัวท่านเองซึ่งท่านและประชาชนได้มองเห็นซึ่งกันและกันว่า มีอะไรปรากฏขึ้นในกระจกเงานั้นบ้าง”

กล่าวโดยสรุป การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสัมพันธ์ หรือ การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน หรือทำที่แสดงออกทางอารมณ์ ความคิดของสาธารณชนในอันที่จะนำไปสู่ความเข้าใจและความร่วมมือเพื่อผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่ายโดยปราศจากข้อขัดแย้งใดๆ

ทหารสารวัตรกับการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ของทหารสารวัตรกับประชาชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอื่นๆ ในอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ ในการปฏิบัติการในหน้าที่ของทหารสารวัตรให้เกิดความนับถือยำเกรง ตลอดจนความเชื่อมั่น และไว้วางใจในการร่วมมือด้วยความพร้อมใจกันเป็นอันดี

๓. หลักการประชาสัมพันธ์

หลักในการประชาสัมพันธ์ โดยทั่วไปแล้วที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติ คือ

๓.๑ การหลีกเลี่ยงไม่ทำความไม่พอใจต่อบุคคลทั่วไป สามารถปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้

- ๓.๑.๑ ไม่ก่อให้เกิดความขวยเขินต่อบุคคล
- ๓.๑.๒ ไม่รบกวนความสะดวกของบุคคล
- ๓.๑.๓ ไม่ดำเนินการกิจการส่วนตัวขณะปฏิบัติหน้าที่
- ๓.๑.๔ ไม่แสดงท่าทางส่วนบุคคลให้เสียความนิยม
- ๓.๑.๕ ไม่แสดงท่าทีที่ไม่เป็นสุภาพบุรุษ
- ๓.๑.๖ ไม่แสดงออกซึ่งท่าทีที่ไม่ได้ความร่วมมือ
- ๓.๑.๗ ไม่เสปสุราขณะปฏิบัติหน้าที่

๓.๑.๘ ไม่ใช้กำลังโดยไม่จำเป็น

ทหารसारวัตรทุกคนย่อมมีอิทธิพลจงใจ ในการประชาสัมพันธ์อยู่แล้ว โดยทำที่ที่ใช้ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ของตน ควรจะหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ในอันที่จะไม่ให้เกิดความไม่พอใจแก่สาธารณชน เช่น การโต้แย้ง ดูหมิ่น รังแก และการไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เป็นต้น

๓.๒ การสร้างความนิยมต่อสาธารณชน สारวัตรทหาร จะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า ในการปฏิบัติงานนั้น สारวัตรทหารทุกคนอยู่ในสายตาของสาธารณชน จึงต้องสร้างความประทับใจให้เกิดความนิยมต่อสาธารณชนเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากประชาชน ลักษณะท่าทีที่ประชาชนแสดงออกต่อ สारวัตรทหารนั้น อาจจะมาจากรื่องที่ได้ยินมาหรือประสบการณ์ของตน ดังนั้น สारวัตรทหารแต่ละคนควรจะคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

๓.๒.๑ ลักษณะการปรากฏกาย ในการปรากฏกายในที่สาธารณะของทหารสารวัตรนั้น สิ่งที่สำคัญ คือ

- (๑) ลักษณะท่าทางที่แสดงออกของทหารสารวัตร จะต้องดีกว่าทหารอื่นๆ
- (๒) เครื่องแบบ
- (๓) เครื่องมือ อาวุธยุทโธปกรณ์
- (๔) ตัวเอง (การดูแล หนวดเครา ตัดผม ส่วนที่เป็นโลหะ ต้องเงา

และส่วนที่เป็นหนัง ต้องขัดมัน)

๓.๒.๒ ความประพฤติ

- (๑) นิสัยในการขับรถที่ดี
- (๒) สัญญาณมือถูกต้อง
- (๓) เชื้อฟังกในการใช้ความเร็วและระเบียบจราจรอื่นๆ
- (๔) ลักษณะทหารดีเลิศ
- (๕) ท่าทางร่าเริงเป็นมิตรต่อผู้อื่น
- (๖) เต็มใจช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้แก่ผู้ซึ่งได้รับความทุกข์ยาก
- (๗) มีการตัดสินใจดี
- (๘) ต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้นสูง
- (๙) มีความพร้อมอยู่เสมอ

๓.๓ ต้องทราบกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายต่าง ๆ คือ ทหารสารวัตรทุกคนควรจะต้องทราบนโยบาย การปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และควรชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบนอกจากนี้ทหารสารวัตรควรชี้แจงให้ทหาร ประชาชน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ได้ทราบถึงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายต่าง ๆ พร้อมทั้งเหตุผลที่นำมาบังคับ ก่อนที่ทหารสารวัตรจะไปปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทหารสารวัตรจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

๔. ข้อควรปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน

๔.๑ หมั่นไปเยี่ยมเยียนอยู่เสมอ

๔.๒ จงแสดงความเคารพต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนตามยศตำแหน่ง

๔.๓ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าทหารสารวัตร พร้อมทั้งจะร่วมมือด้วยความจริงใจ

๔.๔ จงเรียนรู้ การทำงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

๔.๕ ประสานการปฏิบัติและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๕. ข้อควรปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์กับทหารและประชาชน

๕.๑ ทำความคุ้นเคยกับผู้ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ

๕.๒ ทำความคุ้นเคยกับสถานที่ต่าง ๆ

๕.๓ ให้การช่วยเหลือและบริการทุกอย่างเท่าที่ทำได้

๖. เจ้าหน้าที่

การปฏิบัติหน้าที่และภารกิจของทหารสารวัตร จะได้ผลเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ และบุคลิกลักษณะของทหารสารวัตรเป็นสำคัญ การปฏิบัติของทหารสารวัตรในปัจจุบัน เรามุ่งไปในด้านบริการ ดังนั้น การเลิกบุคคลในการปฏิบัติจึงถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๖.๑ มีเขาวีไหวพริบดี

๖.๒ มีการศึกษาดี

๖.๓ มีความชำนาญในการปฏิบัติงาน

๖.๔ มีความกล้าหาญและการตกลงใจที่แน่นอน

๖.๕ มีรูปร่างลักษณะดี

๖.๖ มีคุณสมบัติทางร่างกายและรูปร่างเหมาะสม

๖.๗ มีอารมณ์มั่นคง

๖.๘ มีความเข้มแข็งว่องไว

๖.๙ ได้รับการศึกษาอบรมมาแล้ว

๖.๑๐ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

๗. การบริการของทหารสารวัตร

การประชาสัมพันธ์ของทหารสารวัตร เป็นการแสดงออกถึงงานของทหารสารวัตร เพื่อการปลุกฝัง ความนิยมความเข้าใจอันดี และการให้ความร่วมมือกับหน่วยทหารต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานราชการอื่นๆ และ ประชาชนทั่วไป ทหารสารวัตรจึงมีหน้าที่ในการให้บริการ การให้บริการที่ปฏิบัติโดยสุภาพอย่างฉันทมิตร จะเป็น วิธีที่ดีที่สุด อย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ระหว่างทหารสารวัตรกับประชาชน เจ้าหน้าที่ฝ่าย ปกครองทั่ว ๆ ไป และทหารเหล่าอื่นๆ

๗.๑ การให้ข่าวสาร ทหารสารวัตรควรจะต้องมีความคุ้นเคยในพื้นที่ที่ตนปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีผู้สอบถาม จะช่วยให้คำตอบได้เป็นอย่างดี ว่าจะโดยความรู้ส่วนตัว หรือได้จากแหล่งข่าวอื่นใด ทหารสารวัตรไม่ควรตอบ คำถามด้วยคำปฏิเสธ เช่น “ไม่ทราบ” ยกเว้น ข่าวสารหรือข้อมูลนั้นๆ เป็นชั้นความลับ จะตอบให้ทราบได้ เฉพาะบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เท่านั้น หากไม่สามารถจะตอบคำถามได้จริงๆ ก็ควรแนะนำให้ผู้ต้องการสอบถาม ไปยังแหล่งที่อาจจะให้ข่าวสารได้ การให้ข่าวสารที่ดีนั้น ทหารสารวัตรควรปฏิบัติ ดังนี้

๗.๑.๑ การให้ข่าวสารผู้ให้ข่าวสารต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานตามสมควร

๗.๑.๒ ให้สาธารณชนเกิดความรู้อีกว่าถ้าปฏิบัติงาน ต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานนั้น ทุกสิ่งทุกอย่าง

๗.๑.๓ เมื่อถูกถามเป็นหน้าที่ของทหารสารวัตรที่จะต้องกำหนดว่า เป็นการด้วยเรื่องอะไร และให้ข่าวสารในลักษณะสั้นๆ และชัดเจน

๗.๑.๔ การให้ข่าวสารต้องใช้เทคนิค ในการก่อให้เกิดการเสริมสร้างการประชาสัมพันธ์ที่ดี ให้ด้วยความตั้งใจและมีความจริงใจกับผู้รับ

๗.๑.๕ ความสุภาพ การพิจารณา ตรึกตรอง และการบริการเป็นปัจจัยสำคัญในการ ดำเนินการแก้ปัญหาของข่าวสาร

๗.๒ การปฐมพยาบาล ตามปกติทหารสารวัตร จะเป็นบุคคลกลุ่มแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุ จึงควรพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บ ทหารสารวัตรจึงต้องรอบรู้ในการปฐมพยาบาล รู้จักที่ตั้งโรงพยาบาล เพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บให้ได้รับการรักษาทางแพทย์ได้ทันเวลา

๘. สรุป

ท่านได้เรียนรู้และทราบหัวข้อต่าง ๆ ของการประชาสัมพันธ์มาแล้ว ขอให้พึงระลึกอยู่เสมอว่าการประชาสัมพันธ์ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดีในการปฏิบัติงานระหว่างทหาร ประชาชนและเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน การประชาสัมพันธ์ที่ดี มีผลต่อการปฏิบัติงานนั้นขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของแต่ละบุคคล แม้อาจจะมีการเลือกสรรบุคคลแล้วก็ตาม ให้ปฏิบัติหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ที่ดี แต่ถ้าเป็นบุคคลนั้นเป็นผู้ไร้ความสามารถก็จะทำให้การประชาสัมพันธ์นั้นเสียได้ หากทุกท่านได้นำหลักต่างๆ นำไปใช้ให้ถูกต้อง ผลดีย่อมจะเกิดขึ้นไม่เฉพาะแต่ตัวท่านเอง หากแต่รวมไปถึงเหล่าของเราด้วย

.....

วิชา เทคโนโลยี และสารสนเทศ

บทที่ ๑

ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ

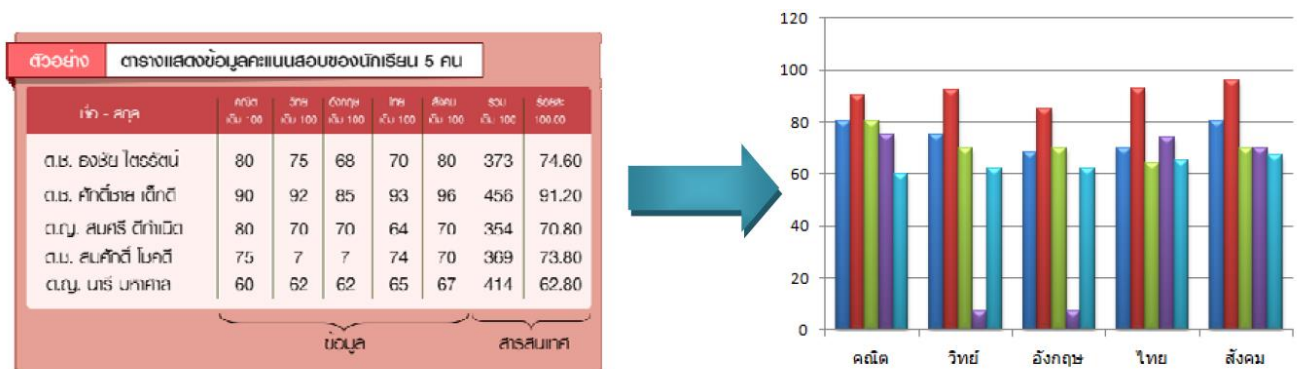
บทบาทของการใช้งานคอมพิวเตอร์ที่ขยายตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลทำได้ง่าย และแพร่หลายมากขึ้น ข้อมูลจากแหล่งกำเนิดหนึ่งสามารถแพร่กระจายและผ่านการประมวลผลเป็น สารสนเทศและส่งต่อไปยังแหล่งปลายทางเพื่อแลกเปลี่ยนหรือใช้ประโยชน์ร่วมกันมากขึ้น เพื่อเป็นการทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของข้อมูลและสารสนเทศให้มากยิ่งขึ้น พอดีสรุปความหมายได้ดังนี้

๑. ข้อมูล (Data)

ข้อมูล เป็นรูปแบบของข้อเท็จจริงที่มีการรวบรวมไว้ บางครั้งนิยมเรียกว่าข้อมูลดิบ (Raw Data) ซึ่ง อาจเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบตัวอักษรแต่เพียงอย่างเดียว หรือข้อมูลประเภทมัลติมีเดียที่มีทั้งภาพและเสียง ประกอบ โดยมักนำมาเป็นส่วนนำเข้า (Input Unit) เพื่อป้อนสู่ระบบการทำงานของคอมพิวเตอร์

๒. สารสนเทศ (Information)

สารสนเทศ เป็นการนำเอาข้อมูล (Data) ที่มีการเก็บรวบรวมไว้จากส่วนนำเข้า นำมาจัดเรียง วิเคราะห์ แปรรูป หรือประมวลผลใหม่ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความหมาย มีคุณค่า มีสาระและสามารถนำไปใช้ งานได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้ หรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้วนั่นเอง เช่นการนำ ข้อมูลดิบที่ยังไม่ผ่านการประมวลผลมาแปรรูปให้อยู่ในรูปแบบสรุปผล หรือ กราฟรูปภาพเป็นต้น ตัวอย่าง ดังรูปภาพ

ภาพที่ ๑ การแปรรูปข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ

สารสนเทศหนึ่งอาจนำกลับมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการประมวลผลอื่นต่อไปได้อีกเรื่อย ๆ ตามแต่จะมีการประยุกต์ใช้ ซึ่งวิธีการประมวลผลที่นิยมมากที่สุดคือ การใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยวิเคราะห์ จัดเรียงหรือแปรรูป อย่างไรก็ตามการประมวลผลเพื่อให้ได้สารสนเทศนั้นไม่จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์เสมอไป อาจจะใช้การประมวลผลด้วยวิธีอื่นได้ เช่น การประมวลผลด้วยมือหรือเครื่องจักรอุปกรณ์อื่น แต่เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายจำนวนมากนั้น หากใช้วิธีอื่นก็อาจทำได้ช้าและไม่ทันกับความต้องการมากนัก การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยจึงทำให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้อง รวดเร็วและแม่นยำมากกว่านั่นเอง

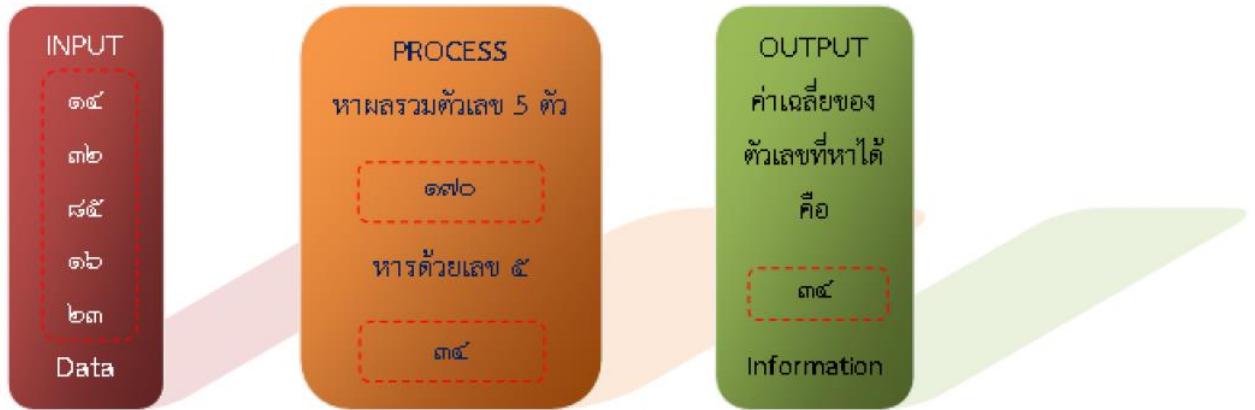
การเปรียบเทียบความหมายของข้อมูลกับสารสนเทศ อาจเปรียบได้กับการปรุงอาหารขึ้นมาจานหนึ่ง ข้อมูลเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่ต้องใส่ลงไปเป็นส่วนประกอบของการทำอาหารจานนี้ไม่ว่าจะเป็นผัก เครื่องปรุงเนื้อหรือส่วนประกอบอื่น วิธีประกอบอาหารที่จะทำโดยการผัด ทอด นึ่ง หรืออย่างนั้นก็คือการประมวลผลหากผ่านการปรุงเรียบร้อยแล้วเราก็จะได้อาหารที่พร้อมรับประทานหรือส่วนที่เรียกว่าสารสนเทศตามที่ต้องการ

การทำงานของคอมพิวเตอร์โดยทั่วไปจะประกอบด้วยขบวนการทำงานอย่างน้อย ๓ ขั้นตอน คือ

๒.๑) Input หรือกระบวนการนำเข้าสู่ข้อมูล เป็นส่วนที่นำข้อมูลดิบป้อนเข้าสู่ระบบการทำงาน โดยข้อมูลดิบต่างๆ อาจจะได้ไม่ได้ผ่านการจัดเรียงหรือเป็นข้อมูลที่นำมาจากผลการประมวลผลอื่นก็ได้ เช่น มีตัวเลขทั้งหมด ๕ จำนวน เมื่อต้องการหาค่าเฉลี่ย ระบบจะต้องนำตัวเลขทั้งหมดมาเก็บรวบรวมเพื่อรอการประมวลผลก่อน ซึ่งถือว่าตัวเลขเหล่านี้เป็นข้อมูลดิบหรือ Data ของระบบนั่นเอง

๒.๒) Process หรือกระบวนการประมวลผลข้อมูล เมื่อข้อมูลถูกป้อนเข้าสู่ระบบ การหาคำตอบ เพื่อต้องการค่าเฉลี่ยของตัวเลขกลุ่มดังกล่าว ต้องใช้หลักการหรือวิธีการคิดเพื่อหาผลลัพธ์ให้ได้ นั่นคือ ต้องหาผลรวมของตัวเลขทั้งหมดให้ได้เสียก่อน แล้วนำมาหารด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ จึงจะสามารถหาคำตอบได้ ขั้นตอนนี้เรียกว่า การประมวลผลข้อมูล ซึ่งโดยหลักการแล้วส่วนนี้จะคล้ายกับการทำงานจริงในหน่วยประมวลผลกลางของคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในเนื้อหาโดยละเอียดต่อไป

๒.๓) Output หรือกระบวนการแสดงผลลัพธ์ เป็นกระบวนการนำเอาผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลดิบมาแสดง จากตัวอย่างข้างต้นนั้น เมื่อนำตัวเลขทั้งหมดมาวิเคราะห์หรือแปรรูปด้วยสมการทางคณิตศาสตร์ในขั้นตอนของการประมวลผลแล้ว ก็จะได้ผลลัพธ์คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓๔ ตัวเลขผลลัพธ์นี้ถือว่าเป็นสารสนเทศที่จะนำเอาไปใช้ประโยชน์หรือแลกเปลี่ยนกันต่อไป

ภาพที่ ๒ องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

๓. เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

การนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้จัดการสารสนเทศต่างๆ เหล่านี้ อาจเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีทางการสื่อสารและโทรคมนาคม เป็นต้น

เมื่อนำเอาคำว่า **เทคโนโลยี** และ **สารสนเทศ** รวมเข้าไว้ด้วยกันแล้ว เราอาจสรุปความหมายโดยรวมได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ ไอที (IT : Information Technology) คือ การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการสารสนเทศที่ต้องการ โดยอาศัยเครื่องมือทางเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและการสื่อสาร ตลอดจนอาศัยความรู้ในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ รวมถึงการจัดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนสารสนเทศด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์ได้นั่นเอง การแสวงหา การวิเคราะห์ และการจัดเก็บข้อมูล จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและแม่นยำในทำนองเดียวกันเทคโนโลยีทางด้านเครือข่ายการสื่อสารและโทรคมนาคมก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เผยแพร่และแลกเปลี่ยนสารสนเทศได้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒

องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ (Information System) เป็นงานที่ต้องใช้ส่วนประกอบหลายอย่าง ในการทำให้เกิดเป็นกลไกในการนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ หากขาดส่วนประกอบใด หรือส่วนประกอบใดไม่สมบูรณ์ ก็อาจทำให้ระบบสารสนเทศ ไม่สมบูรณ์ เช่น ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เหมาะสมกับงาน ก็จะทำให้งานล่าช้า ไม่ทันต่อการใช้งาน การดำเนินการระบบสารสนเทศจึงต้องให้ความสำคัญ กับส่วนประกอบทั้งห้านี้ ส่วนประกอบที่สำคัญของระบบสารสนเทศมี ๕ ส่วนคือ

ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

ซอฟต์แวร์ (Software)

ข้อมูล (Data)

บุคลากร (Personnel)

ขั้นตอนการดำเนินงาน (Procedures)

ภาพที่ ๓ องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

๑. ฮาร์ดแวร์ (Hardware)

ฮาร์ดแวร์เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบสารสนเทศ หมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์รอบข้าง รวมทั้งอุปกรณ์สื่อสารสำหรับเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เข้าเป็นเครือข่าย เช่น เครื่องพิมพ์ ซึ่งฮาร์ดแวร์ในระบบสารสนเทศ สามารถจัดแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

- ๑.๑) หน่วยรับข้อมูล (Input unit)
- ๑.๒) หน่วยประมวลผลกลาง (Central Processing Unit: CPU)
- ๑.๓) หน่วยแสดงผล (Output unit)

๒. ซอฟต์แวร์ (Software)

ซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นองค์ ประกอบที่สำคัญประการที่สอง ซึ่งก็คือลำดับขั้นตอนของคำสั่งที่จะสั่งงานให้ฮาร์ดแวร์ทำงาน เพื่อประมวลผลข้อมูลให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการของการใช้งาน ในปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ระบบปฏิบัติงาน ซอฟต์แวร์ควบคุมระบบงาน ซอฟต์แวร์สำเร็จ และซอฟต์แวร์ประยุกต์สำหรับงานต่างๆ ลักษณะการใช้งานของซอฟต์แวร์ก่อนหน้านี้ผู้ใช้งานจะต้องติดต่อกับงานโดยใช้ข้อความเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันซอฟต์แวร์มีลักษณะการใช้งานที่ง่ายขึ้น โดยมีรูปแบบการติดต่อที่สื่อความหมายให้เข้าใจง่าย เช่น มีส่วนประสานกราฟิกกับผู้ใช้ (Graphical User Interface : GUI) ส่วนซอฟต์แวร์สำเร็จที่มีใช้ในท้องตลาดทำให้การใช้งาน คอมพิวเตอร์ในระดับ บุคคลเป็นไปอย่างกว้างขวาง และเริ่มมีลักษณะส่งเสริมการทำงานของกลุ่มมากขึ้น

ส่วนงานในระดับองค์กรส่วนใหญ่มักจะมีการพัฒนาระบบตามความต้องการโดยการว่าจ้าง หรือโดยนักคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในฝ่ายคอมพิวเตอร์ขององค์กร เป็นต้น

ซอฟต์แวร์ คือ ชุดคำสั่งที่สั่งงานคอมพิวเตอร์ แบ่งออกได้หลายประเภท ได้แก่

๒.๑) ซอฟต์แวร์ระบบ คือ ซอฟต์แวร์ที่ใช้จัดการกับระบบคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในระบบ เช่น ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ ระบบปฏิบัติการดอส ระบบปฏิบัติการยูนิกซ์

๒.๒) ซอฟต์แวร์ประยุกต์ คือ ซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้งานด้านต่างๆ ตามความต้องการของผู้ใช้ เช่นซอฟต์แวร์กราฟิก ซอฟต์แวร์ประมวลคำ ซอฟต์แวร์ตารางทำงาน ซอฟต์แวร์นำเสนอข้อมูล

๓. ข้อมูล (Data)

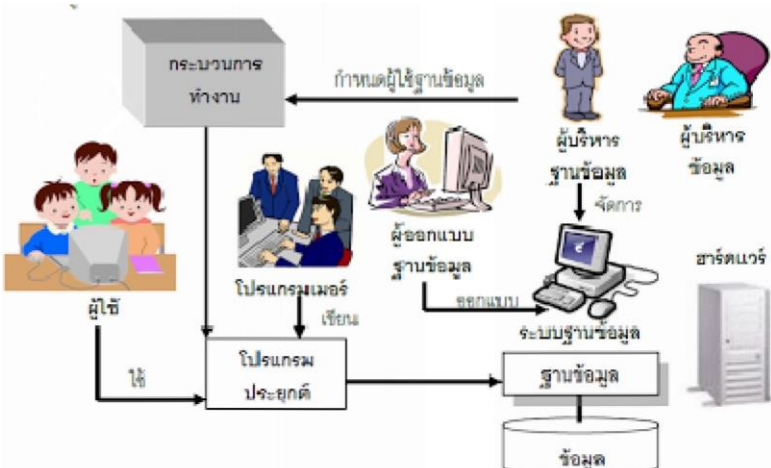
ข้อมูล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของระบบสารสนเทศ อาจจะเป็นตัวชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของระบบได้ เนื่องจากจะต้องมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งกำเนิด ข้อมูลจะต้องมีความถูกต้อง มีการกั่นกรองและตรวจสอบแล้วเท่านั้นจึงจะมีประโยชน์ ข้อมูลจำเป็นจะต้องมีมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้งานในระดับกลุ่มหรือระดับองค์กร ข้อมูลต้องมีโครงสร้างในการจัดเก็บที่เป็นระบบระเบียบเพื่อการสืบค้นที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

๔. บุคลากร (Personnel)

บุคลากร ในระดับผู้ใช้ ผู้บริหาร ผู้พัฒนาระบบ นักวิเคราะห์ระบบ และนักเขียนโปรแกรม เป็นองค์ประกอบสำคัญในความสำเร็จของระบบสารสนเทศ บุคลากรมีความรู้ความสามารถทางคอมพิวเตอร์มากเท่าใดโอกาสที่จะใช้งานระบบ สารสนเทศและระบบคอมพิวเตอร์ได้เต็มศักยภาพและคุ้มค่ายิ่งมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะระบบสารสนเทศในระดับบุคคลซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์มีขีดความสามารถมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้มีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองและพัฒนาระบบงานได้เองตามความ ต้องการ สำหรับระบบสารสนเทศในระดับกลุ่มและองค์กรที่มีความซับซ้อนจะต้องใช้บุคลากร ในสาขาคอมพิวเตอร์โดยตรงมาพัฒนาและดูแลระบบงาน

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน (Procedures)

ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของผู้ใช้หรือ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องก็เป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่ง เมื่อได้พัฒนาระบบงานแล้วจำเป็นต้องปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนในขณะที่ใช้ งานที่จำเป็นต้องคำนึงถึงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติของคนและความสัมพันธ์กับเครื่อง ทั้งในกรณีปกติและกรณีฉุกเฉิน เช่น ขั้นตอนการบันทึกข้อมูล ขั้นตอนการประมวลผล ขั้นตอนปฏิบัติเมื่อเครื่องชำรุดหรือข้อมูลสูญหาย และขั้นตอนการทำสำเนาข้อมูลสำรองเพื่อความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการซักซ้อม มีการเตรียมการ และการทำเอกสารคู่มือการใช้งานที่ชัดเจน

ภาพที่ ๔ ขั้นตอนการดำเนินงานกับองค์ประกอบระบบสารสนเทศ

บทที่ ๓

ประโยชน์ของสารสนเทศ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับความสนใจนำมาใช้งานในหลายลักษณะและเกือบทุกธุรกิจ โดยที่พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศได้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างไปทุกวงการทั้งภาคเอกชนและราชการ ระบบสารสนเทศช่วยสร้างประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรได้ดังนี้

๑.) ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์เนื่องจากข้อมูลถูกจัดเก็บและบริหารอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วในรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ทันต่อความต้องการ

๒.) ช่วยในการกำหนดเป้าหมายกลยุทธ์และการวางแผนปฏิบัติการ โดยผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากระบบสารสนเทศมาช่วยในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายใน การดำเนินงานเนื่องจากสารสนเทศถูกรวบรวมและจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้มีประวัติของข้อมูลอย่างต่อเนื่อง สามารถที่จะบ่งชี้แนวโน้มของการดำเนินงานว่าน่าจะเป็นไปในลักษณะใด

๓.) ช่วยในการตรวจสอบการดำเนินงาน เมื่อแผนงานถูกนำไปปฏิบัติในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ผู้ควบคุมจะต้องตรวจสอบผลการดำเนินงานโดยนำข้อมูลบางส่วนมาประมวลผลเพื่อประกอบการประเมิน สารสนเทศที่ได้จะแสดงให้เห็นผลการดำเนินงานว่าสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการเพียงไร

๔.) ช่วยในการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ผู้บริหารสามารถใช้ระบบสารสนเทศประกอบการศึกษาและการค้นหาสาเหตุ หรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ถ้าการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยอาจจะเรียกข้อมูลเพิ่มเติมออกมาจากระบบ เพื่อให้ทราบถึงความผิดพลาดในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นจากสาเหตุใด หรือจัดรูปแบบสารสนเทศในการวิเคราะห์ปัญหาใหม่

๕.) ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อหาวิธีควบคุม ปรับปรุงและแก้ไข ปัญหา สารสนเทศที่ได้จากการประมวลผลจะช่วยให้ผู้บริหารวิเคราะห์ว่าการดำเนินงานใน แต่ละทางเลือกจะ ช่วยแก้ไขหรือควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ธุรกิจต้องทำอย่างไรเพื่อปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน งานหรือเป้าหมาย

๖.) ช่วยลดค่าใช้จ่าย ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ธุรกิจลดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการทำงานลง เนื่องจากระบบสารสนเทศสามารถรับภาระงานที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ตลอดจนช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน ส่งผลให้ธุรกิจสามารถลดจำนวนคนและระยะเวลาในการประสานงานให้น้อยลง โดยผลงานที่ออกมาอาจเท่าหรือดีกว่าเดิม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าระบบสารสนเทศมีความสำคัญในการบริหารจัดการภายใน องค์กร เพราะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีการแข่งขันทางธุรกิจสูง องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงข้อมูลได้เร็วเท่า นั้นถึงจะอยู่รอดได้ในปัจจุบันดังนั้นผู้บริหารขององค์กรนับว่าเป็นผู้ที่มี บทบาทในการที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศของตนเองให้มีความทันสมัยและนำมาใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพเพราะปัจจุบันการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวงการ ธุรกิจก็เพื่อลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารงาน และใช้ในการแข่งขันทางธุรกิจ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆสำหรับองค์กร นอกจากนี้ยังสร้างความแข็งแกร่งทางด้านธุรกิจ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ต่อไปในอนาคต

บทที่ ๔

ระดับของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศที่นำมาใช้ในองค์กร จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ใช้หลายระดับด้วยกัน ตั้งแต่ระดับบนที่เป็นผู้บริหารสูงสุดลงมาจนถึงระดับพนักงานปฏิบัติการซึ่งจัดอยู่ในชั้นล่างสุด โดยสามารถแบ่งผู้ใช้ระบบสารสนเทศออกตามลักษณะการบริหารจัดการได้ ๓ ระดับดังนี้

๑. ระดับสูง (Top Level Management)

กลุ่มของผู้ใช้ระดับนี้จะเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีหน้าที่กำหนดและวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ แหล่งสารสนเทศที่นำมาใช้จะเป็นข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจได้ง่ายขึ้น โดยมีทั้งสารสนเทศจากภายนอกและภายในองค์กร เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและสถานการณ์โดยรวม ผู้บริหารในกลุ่มนี้อาจประกอบด้วยประธานบริษัท กรรมการผู้จัดการ กรรมการบริหาร หรือผู้จัดการทั่วไป ซึ่งระบบสารสนเทศที่ใช้ในระดับนี้จะต้องออกแบบมาให้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ไม่มีความซับซ้อนหรือยุ่งยากมากนัก ผลลัพธ์ที่แสดงอาจจำเป็นต้องใช้การนำเสนอด้านกราฟิกบ้าง และจำเป็นต้องตอบสนองต่อการตัดสินใจที่รวดเร็วและทันท่วงทีด้วยเช่นกัน

๒. ระดับกลาง (Middle Level Management)

เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ใช้งานระดับการบริหารและจัดการองค์กร เช่น ผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการฝ่ายบัญชี ผู้จัดการฝ่ายผลิต ซึ่งมีหน้าที่รับนโยบายมาจากผู้บริหารระดับสูงนำมาสานต่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการให้หลักบริหารและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศที่ใช้มักได้มาจากแหล่งข้อมูลภายใน เช่น รายงานยอดขายหรือข้อมูลสรุปประจำปีของฝ่ายผลิต ระบบสารสนเทศจึงต้องมีการจัดอันดับทางเลือกแบบต่างๆไว้โดยเลือกใช้ค่าทางสถิติช่วยพยากรณ์หรือทำนายทิศทางไว้ด้วย หากระดับของการตัดสินใจนั้นมีซับซ้อนหรือยุ่งยากมากเกินไป

๓. ระดับปฏิบัติการ (Operation Level Management)

ผู้ใช้งานนี้จะเกี่ยวข้องกับการผลิตหรือการปฏิบัติงานหลักขององค์กร เช่น การผลิตหรือประกอบสินค้า การจัดหาวัตถุดิบ งานทั่วไปภายในองค์กรที่ไม่จำเป็นต้องใช้การวางแผนหรือระดับการตัดสินใจมากนัก ข้อมูลหรือสารสนเทศระดับนี้ จะถูกนำไปประมวลผลในระดับกลางและระดับสูงต่อไป เช่น รายงานการฝากถอนเงินประจำวัน ยอดสินค้าคงเหลือหรือรายงานการผลิตในแต่ละวัน บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะอยู่ในระดับหัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน รวมถึงพนักงานที่ปฏิบัติงานประจำวันด้วย

เมื่อเปรียบเทียบระดับการใช้งานของข้าราชการในกองทัพอากาศกับระบบสารสนเทศ ระดับสูง เทียบได้กับผู้บังคับบัญชาทหารอากาศ หรือ หัวหน้าหน่วยขึ้นตรง ระดับกลาง เทียบได้กับระดับผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากอง และระดับปฏิบัติการเทียบได้กับข้าราชการทั่วไปในระดับปฏิบัติการ

ภาพที่ ๔ ระดับของผู้บริหารสารสนเทศ

บทที่ ๕

ประเภทของระบบสารสนเทศในองค์กร

๑. ประเภทของสารสนเทศ

๑.๑) สารสนเทศของหน่วยงานย่อย (Departmental information system) ระบบสารสนเทศที่ออกมาเพื่อใช้สำหรับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งขององค์กร เช่น ฝ่ายบุคลากรอาจจะมีโปรแกรมสำหรับการคัดเลือกบุคคลหรือติดตามผลการโยกย้ายงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เป็นต้น

๑.๒) ระบบสารสนเทศของทั้งองค์กร (Enterprise information systems) ระบบสารสนเทศของหน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีทั้งหมดภายในองค์กร เช่น ระบบการติดต่อสื่อสารกันภายในองค์กร

๑.๓) ระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงระหว่างองค์กร (Interorganizational information systems- IOS) เป็นระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงกับองค์กรอื่นๆ ภายนอกตั้งแต่ ๒ องค์กรขึ้นไป เช่น ระบบที่องค์กรภายในเครือข่ายเดียวกัน สร้างขึ้นเพื่อติดต่องานของแต่ละองค์กรที่ทำงานร่วมกัน

๒. คุณลักษณะและความสัมพันธ์ของระบบสารสนเทศ

๒.๑) ระบบประมวลผลรายการประจำวัน (Transaction Processing System : TPS) หรือ ระบบประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Processing : EDP)

เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลทางธุรกิจที่เกิดขึ้นเป็นประจำคงที่และปฏิบัติงานซ้ำๆ กัน เช่น การบันทึกการขายรายวัน รายการฝากถอนเงิน รายการคำสั่งซื้อจากลูกค้า รายการยืมคืนวัสดุประจำวัน เป็นต้น ระบบ TPS นี้มักจะนำไปใช้ในระดัของการจัดการขั้นปฏิบัติการ (Operational Management) โดยสารสนเทศที่ได้จะถูกนำไปจัดทำเป็นรายงานตามความต้องการหรือการประมวลผลขั้นสูงต่อไป

การประมวลผลของระบบ TPS ในปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยงและทำรายการได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น โดยเฉพาะการท^๐ธุรกรรมแบบออนไลน์ ซึ่งไม่จำกัดว่าต้องเป็นพนักงานเท่านั้นที่จะเป็นผู้บันทึกการขาย ลูกค้า หรือผู้รับบริการก็สามารถป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบได้เองเช่นกัน เช่น ระบบการฝากถอนเงินผ่านตู้ ATM ของธนาคาร หรือการจองตั๋วโดยสารออนไลน์ เป็นต้น

๒.๒) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information Systems : MIS)

เป็นระบบสารสนเทศที่เป็นแหล่งประมวลผลของระบบประมวลผลรายการประจำวัน (TPS) เพื่อใช้สำหรับการจัดทำระบบสารสนเทศในระดับสูงให้กับผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ จนถึงระดับผู้บริหารสูงสุดขององค์กร เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้วางแผนและควบคุมงานขององค์กรแทบทุกระดับชั้น ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการจะสามารถคำนวณและเปรียบเทียบการประมวลผลต่างๆ รวมถึงการออกรายงานได้ ซึ่งจะถูกต้องมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการประมวลผลรายการประจำวันนั่นเอง

๒.๓) ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems : DSS)

เป็นระบบสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับช่วยตัดสินใจในระดับของการจัดการชั้นกลาง (Middle Management) และชั้นสูง (Top Management) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่จัดการงานในชั้นนั้นสามารถตัดสินใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการแข่งขันทางด้านธุรกิจที่รุนแรง ความได้เปรียบในเรื่องการตัดสินใจย่อมเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงมากเช่นกัน ระบบการช่วยตัดสินใจดังกล่าวจะตอบสนองอย่างทันที่ที่มีความยืดหยุ่น มีการวิเคราะห์หรือพยากรณ์ค่าทางสถิติเพื่อช่วยให้การตัดสินใจง่ายขึ้น และปรับใช้ได้หลากหลายสถานการณ์

๒.๔) ระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหาร (Executive Information Systems : EIS)

คือระบบสนับสนุนการตัดสินใจรูปแบบหนึ่งหรือกล่าวอย่างง่ายก็คือ นำมาใช้สำหรับผู้บริหารระดับสูง โดยเฉพาะ มักใช้สำหรับตรวจสอบ ควบคุม หรือดูทิศทาง แนวโน้มขององค์กรโดยภาพรวม เพื่อให้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่างๆ ได้อย่างทันถ่วงที ข้อมูลที่ใช้ในระบบจะนำมาทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร และจัดแสดงผลลัพธ์ในรูปแบบของข้อสรุปที่อ่านและดูข้อมูลได้ง่าย มีการใช้งานที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ทำให้ผู้บริหารทราบถึงแนวโน้มได้ในเวลาที่รวดเร็ว ซึ่งสารสนเทศที่ได้จะถูกกรองหรือประมวลผลมาจากระดับปฏิบัติการ (TPS) หรือระดับส่วนกลาง (DSS) มาบ้างแล้ว

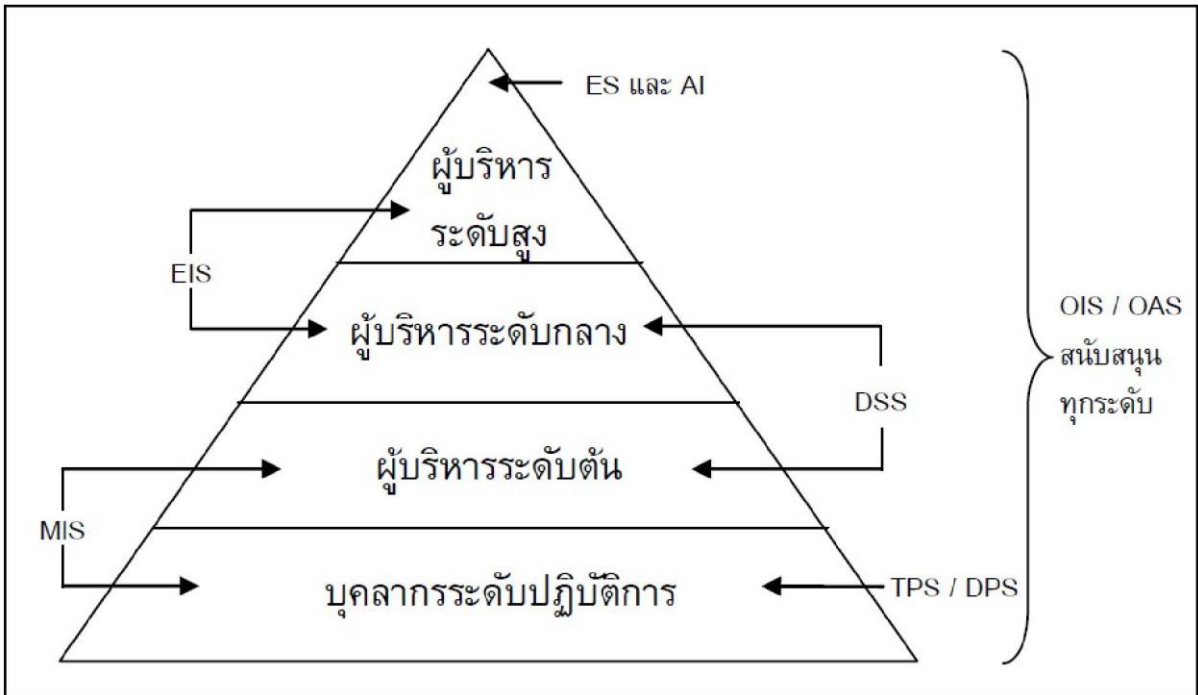
๒.๕) ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert Systems)

ระบบสารสนเทศที่อาศัยฐานความรู้มาประยุกต์ใช้ในการวินิจฉัยหรือสั่งการ มีการจัดเก็บความรู้และประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญมารวบรวมไว้ เมื่อผู้ใช้งานต้องการข้อมูลเพื่อตัดสินใจ ฐานความรู้ดังกล่าวจะถูกนำมาหาข้อสรุปและช่วยในการตัดสินใจต่างๆ ได้ ทำให้ลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญลงได้

๒.๖) ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation Systems : OAS)

เป็นระบบที่นำมาใช้ในสำนักงานเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีที่นำมาใช้จะอาศัยอุปกรณ์สำนักงานทั่วไป เช่น พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร โทรสาร หรือใช้เทคโนโลยีเครือข่ายการสื่อสารขั้นสูง เช่น การสื่อสารผ่านดาวเทียม ไฟเบอร์ออปติกหรือการประชุมทางไกล เพื่อให้รวดเร็วและทันต่อความต้องการ ประกอบกับต้องการลดค่าใช้จ่ายและแรงงานที่ไม่จำเป็นออกไป

ปัจจุบันมีฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ผลิตมาเพื่อช่วยในการทำงานของระบบสำนักงานอัตโนมัติอย่างมากมาย เช่น การใช้สมาร์ตโฟนบันทึกภาพเหตุการณ์ ทำให้นักข่าวสามารถรายงานผลออนไลน์ได้รวดเร็วฉับไว หรือการใช้เครือข่ายผ่านดาวเทียมสำหรับการจัดประชุมทางไกล เป็นต้น

ภาพที่ ๕ ความสัมพันธ์และลำดับชั้นชนิดของระบบสารสนเทศ

บทที่ ๖

วิวัฒนาการและแนวโน้มการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

หากกล่าวถึงคำว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ” แล้ว จะมีความหมายครอบคลุมกว้างกว่าคำว่า “ระบบคอมพิวเตอร์” เพราะจะพุดรวมถึงระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศด้วยเครื่องมือสื่อสารและโทรคมนาคมเข้าไปด้วย ซึ่งมีแนวโน้มของการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้ง มีการเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ช่วยให้การติดต่อและแลกเปลี่ยนสารสนเทศทำได้อย่างไร้ขีดจำกัดของพรมแดน ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็มีแนวโน้มในการพัฒนาที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสื่อสารที่เปลี่ยนไปด้วย โดยมีการออกแบบและพัฒนาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้มีขนาดเล็กและมีประสิทธิภาพในการประมวลผลมากยิ่งขึ้น

๑. คุณสมบัติของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในเอกสารการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้เกิดการแพร่กระจายของการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

๑.๑) การรวมตัวกันของเทคโนโลยี (Convergence) เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการรวมตัวกันของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร รวมถึงระบบเทคโนโลยีอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน เช่น การกระจายเสียง (Broadcasting) เป็นต้น ทำให้สามารถรับ-ส่งสัญญาณข้อมูลที่อยู่ในรูปของสื่อแบบผสม (Multimedia) เช่น ภาพ เสียง หรือข้อความต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถส่งได้ในปริมาณมาก การเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ จึงทำได้อย่างทั่วถึงกันมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคไร้พรมแดนอย่างในปัจจุบัน

๑.๒) ต้นทุนที่ถูกลง (Cost Reduction) เทคโนโลยีสารสนเทศมีคุณสมบัติที่ทำให้ราคาและการเป็นเจ้าของอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศถูกลงเป็นอย่างมาก ทั้งในส่วนของอัตราค่าบริการสื่อสารโทรคมนาคม เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าบริการอินเทอร์เน็ต ค่าเช่าสัญญาณเครือข่าย รวมถึงราคาของเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ไอทีที่มีแนวโน้มถูกลงเรื่อยๆ สิ่งเหล่านี้ดำเนินไปตามกลไกราคาของตลาด ซึ่งเมื่อมีผู้บริโภคมากขึ้น ราคาที่ย่อมมีแนวโน้มที่จะถูกลง

๑.๓) การพัฒนาอุปกรณ์ที่เล็กลง (Miniaturization) อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายประเภทรวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์ได้รับการพัฒนาให้มีขนาดเล็กลง ด้วยวิวัฒนาการของไมโครชิพทำให้ออกแบบอุปกรณ์ได้กะทัดรัดและสะดวกต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น

๑.๔) การพกพาและการเคลื่อนที่ (Portability/Mobility) เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การต่อเชื่อมเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นไปได้ง่ายมากยิ่งขึ้น อาทิเช่น คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กสมาร์ตโฟนและอุปกรณ์พกพาอื่นๆ สามารถเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้อย่างง่ายดายทุกที่ทุกเวลา

๑.๕) การประมวลผลที่ดีขึ้น (Processing Power) เทคโนโลยีสารสนเทศมีการประมวลผลที่ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยอาศัยพัฒนาการของผู้ผลิตหน่วยประมวลผลกลางหรือซีพียูที่ทำงานเร็วขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการสร้างโปรแกรมเพื่อตอบสนองการทำงานของผู้ใช้ที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๑.๖) การใช้งานที่ง่าย (User Friendliness) การพัฒนาโปรแกรมในปัจจุบัน มีการออกแบบส่วนประสานงานกับผู้ใช้เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานให้ง่ายและดียิ่งขึ้น หรือที่เรียกว่า User Friendly นั้นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนที่ไม่คุ้นเคยเรื่องเทคโนโลยีมากนัก ทำให้ไม่ต้องกลัวว่าจะใช้งานยากเหมือนกับแต่ก่อน เพียงแค่ศึกษาการใช้โปรแกรมเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำได้โดยมากจะมีการนำรูปแบบของ GUI มาใช้มากยิ่งขึ้น เช่น แบบเมนูเลือกรายการ หรือคลิกเมาส์ เป็นต้น

๑.๗) การเปลี่ยนจากอะตอมเป็นบิต (Bits Versus Atoms)

ทิศทางของความนิยมในการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นับได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการหันเหจากกิจกรรมที่ใช้ “อะตอม” เช่น การส่งเอกสารที่เป็นกระดาษไปสู่การใช้ “บิต” (BIT : Binary Digit) มากยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นว่าหลายองค์กรได้ปรับเปลี่ยนการใช้งานที่มุ่งเน้นไปสู่สำนักงานแบบไร้กระดาษ (Paperless Office) กันอย่างแพร่หลาย

๑.๘) สื่อผสม (Multimedia) เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเผยแพร่สารสนเทศที่เป็นแบบสื่อผสม (Multimedia) ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบตัวอักษร ภาพกราฟิก เสียง รวมถึงภาพเคลื่อนไหวต่างๆเข้าไว้ด้วยกัน

๑.๙) เวลาและภูมิศาสตร์ (Time & Distance) วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มนุษย์สามารถเอาชนะเงื่อนไขด้าน “เวลา” และ “ภูมิศาสตร์” ได้เป็นอย่างมาก เช่น การประชุมทางไกล (Teleconference) สำหรับบางองค์กรที่มีขนาดใหญ่และมีสาขาอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งหากต้องจัดการประชุมโดยให้ผู้บริหารทุกสาขาเดินทางมายังสำนักงานใหญ่พร้อมกัน อาจจะทำให้ไม่สะดวกหรือจัดเวลาไม่ตรงกัน การประชุมแบบทางไกลสามารถเข้ามาช่วยแก้ปัญหานี้ได้ หรือการใช้งานรับสัญญาณดาวเทียมเพื่อถ่ายทอดสัญญาณรายการเพื่อการศึกษาให้กับโรงเรียนชนบทที่ห่างไกล (Tele Education) โดยที่นักเรียนไม่จำเป็นต้องเข้ามาแสวงหาความรู้ในเมืองใหญ่ ก็สามารถได้แหล่งความรู้ที่เหมือนกัน เป็นการลดปัญหาในเรื่องภูมิศาสตร์ลงไปได้

๒. ตัวอย่างวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๑ คลาวด์คอมพิวเตอร์

คลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) หรือระบบการประมวลผลบนเมฆคือ รูปแบบการให้บริการประมวลผลคอมพิวเตอร์แบบใหม่ที่ผู้ใช้ไม่ต้องดูแลระบบเซิร์ฟเวอร์ เพียงแต่เช่าใช้บริการเหมือนระบบสาธารณูปโภคอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น การเช่าเซิร์ฟเวอร์สำหรับวางเว็บไซต์องค์กร แทนที่องค์กรจะดูแลเซิร์ฟเวอร์ที่มีเว็บไซต์ ก็ไปเช่าเซิร์ฟเวอร์ของผู้ให้บริการ โดยองค์กรดูแลเฉพาะเนื้อหาในเว็บไซต์เท่านั้น ส่วนผู้ให้บริการก็จะดูแลเซิร์ฟเวอร์ให้ บริการแบบคลาวด์คอมพิวเตอร์นั้นจะแตกต่างจากการให้บริการเช่าเซิร์ฟเวอร์โดยทั่วไป โดยที่ผู้ให้บริการสามารถเพิ่มหรือลดขนาดของฮาร์ดแวร์ เช่น ซีพียู เมมโมรี ฮาร์ดดิสก์ และเน็ตเวิร์คแบนด์วิธ โดยที่ไม่ต้องปรับเปลี่ยนแอปพลิเคชันหรือซอฟต์แวร์ใหม่ ซึ่งเป็นการเพิ่มความสะดวกต่อการใช้งานทำให้ผู้ใช้เลือกใช้บริการเท่าที่จะเป็นเท่านั้น ปัจจุบันกลยุทธ์ที่องค์กรและผู้ประกอบการใช้กันมากที่สุดคือการสร้างประสิทธิภาพในการผลิตและการให้บริการ แต่สภาพเศรษฐกิจยุคปัจจุบันอาจจะทำให้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายมีผลกระทบไปถึงทุนในการจัดหาทรัพยากรที่ใช้ผลิต

องค์กรบางแห่งหันไปใช้ไอเฟ่นเซอร์สเพื่อลดทุนในด้านซอฟต์แวร์ เช่น ระบบปฏิบัติการ หรือซอฟต์แวร์จำพวกเว็บแอปพลิเคชันต่างๆ แต่ก็ยังเกิดข้อจำกัดในด้านความต้องการของผู้ใช้งานที่มีจำกัด และทรัพยากรที่เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในการประมวลผล คลาวด์คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่กำลังได้รับความ

สนใจจากหลายๆ ส่วน แม้ช่วงนี้จะอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาด้านสถาปัตยกรรมระบบ แต่ถือว่าการตอบโจทย์ทั้งด้านความต้องการของผู้ใช้และทรัพยากรที่จำกัด เช่น ผู้ใช้งานระบบต้องการพื้นที่ในการเก็บข้อมูล ความเร็วในการประมวลผล และติดต่อลูกค้า คลาวด์คอมพิวติ้งจะเข้ามาประมวลผลตามความต้องการของผู้ใช้งานที่ร้องขอไป

การจัดการเรื่องประสิทธิภาพของการประมวลผลระบบคลาวด์คอมพิวติ้งเกิดจากการที่ระบบนั้นจะประกอบไปด้วยคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่บริเวณเดียวกัน แต่เชื่อมต่อกันผ่านระบบเครือข่ายแบบกริด (Grid) คอมพิวเตอร์ที่ประมวลผลในกลุ่มที่เราเรียกว่าคลาวด์ นี่อาจจะเป็นคอมพิวเตอร์ที่ไม่ได้มีระบบปฏิบัติการและทรัพยากรเหมือนกัน ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรู้ว่าเบื้องหลังนั้นระบบจะทำงานกันอย่างไร

ในอนาคตหากคลาวด์คอมพิวติ้งเป็นที่ยอมรับเมื่อใดแล้ว เทรนด์ของเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันของเราจะเปลี่ยนไป ไม่นานวันข้างหน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราอาจจะเหลือแต่บราวเซอร์เพียงโปรแกรมเดียว และระบบปฏิบัติการที่เราใช้งานกันนั้นอาจจะย้ายไปประมวลผลผ่านระบบคลาวด์ เมื่อนั้นทุกอย่างที่เราคุ้นเคยในชีวิตประจำวันจะเข้าสู่คำว่าออนไลน์อย่างแท้จริง

ในขณะที่แนวโน้มการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน รวมทั้งเนื้อหาหรือข้อมูลบนเว็บไซต์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีผู้ใช้งานมากมายและสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้เกิดแนวคิดเรื่องการให้บริการการประมวลผลบนอินเทอร์เน็ตหรือคลาวด์คอมพิวติ้ง ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางด้านดาต้าเซ็นเตอร์รูปแบบใหม่อนาคตเกิดจากแนวคิดการให้บริการโดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานไอทีที่ทำงานเชื่อมโยงกัน โดยมีเซิร์ฟเวอร์มากมายทำงานสอดประสานเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้บริการแอปพลิเคชันต่างๆ มีข้อดีคือ ลดความซับซ้อนยุ่งยากของผู้ต้องการใช้บริการ อีกทั้งยังช่วยประหยัดพลังงานและลดค่าใช้จ่าย เพราะคลาวด์คอมพิวติ้งทำงานผ่านเทคโนโลยีเสมือนหรือเวอร์ชวลไลเซชัน ระบบจึงไม่ได้ถูกจำกัดในเรื่องของสมรรถนะและขีดความสามารถของการใช้ระบบประมวลผลจากระบบต่างๆ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ เช่น WebEx เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการการประชุมผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้งานอาจอยู่ในห้องเดียวกันหรือไกลกันคนละซีกโลกก็ได้

การให้บริการแบบคลาวด์คอมพิวติ้งนั้นระบบจะประกอบไปด้วยกลุ่มของเซิร์ฟเวอร์ ซึ่งมีเป็นจำนวนมากโดยกลุ่มเซิร์ฟเวอร์เหล่านี้เชื่อมต่อเข้าหากันด้วยเครือข่ายความเร็วสูง โครงสร้างของระบบส่วนใหญ่จะใช้ซอฟต์แวร์เวอร์ชวลไลเซชันในการทำงานเพื่อให้แอปพลิเคชันขึ้นอยู่กับฮาร์ดแวร์น้อยที่สุด ส่วนผู้ใช้ก็จะขอใช้บริการผ่านเว็บไซต์ซึ่งไม่จำเป็นต้องรู้ว่าฮาร์ดแวร์ที่ใช้เป็นแบบอะไร

๒.๒ วิวัฒนาการของคลาวด์คอมพิวติ้ง

แนวคิดในการพัฒนาเทคโนโลยีแบบคลาวด์คอมพิวติ้งนั้นเริ่มต้นที่เทคโนโลยีไคลเอนท์/เซิร์ฟเวอร์ (Client/Sever) โดยระบบนั้นจะประมวลผลและจัดการข้อมูลอยู่ที่เครื่องเซิร์ฟเวอร์ และจะมีเครื่องไคลเอนท์ที่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือแอปพลิเคชันที่ทางส่งเซิร์ฟเวอร์ผ่านระบบเครือข่ายได้ หลังจากนั้นได้พัฒนามาเป็นแบบ ASP (Application Service Provider) คือ แทนที่องค์กรจะดูแลระบบเองก็ไปเช่าใช้บริการจากผู้ให้บริการแอปพลิเคชันนั้น

ต่อมาแนวคิดนี้ก็ก็ได้พัฒนามาเป็นแบบ SaaS (Software as a Service) การให้บริการเช่าซอฟต์แวร์แบบ SaaS หมายถึง การบริการให้เช่าใช้ซอฟต์แวร์โดยผู้ใช้นั้นไม่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์ที่เครื่องของผู้ใช้ การเข้าถึงซอฟต์แวร์นั้นจะใช้เว็บเบราว์เซอร์ในการเข้าถึง เช่น กูเกิลเสิร์ช กูเกิลแอฟ เป็นต้น ข้อดีคือผู้ใช้สามารถใช้ระบบโดยไม่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์ใดๆ นอกจากเว็บเบราว์เซอร์ และยังง่ายต่อการพัฒนาในอุปกรณ์ไม่บายด้วย แต่อาจต้องการเครือข่ายที่เร็วและเสถียร ASP นั้นจะคล้ายๆ กับ SaaS แต่จะต่างกันว่า ASP ต้องดูแลข้อมูลของผู้ใช้ด้วย ส่วน SaaS นั้นจะดูแลเฉพาะให้ซอฟต์แวร์สามารถใช้งานได้ ส่วนข้อมูลผู้ใช้ต้องจัดการเอง

ในปัจจุบันแนวคิด SaaS ก็ได้พัฒนาต่อมาเป็นคลาวด์คอมพิวติ้ง โดยสิ่งที่พัฒนาเพิ่มขึ้นมากก็คือ เรื่องของการใช้เทคโนโลยีเวอร์ชวลไลเซชัน ซึ่งทำให้สามารถเคลื่อนย้ายซอฟต์แวร์ หรือแอปพลิเคชันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ง่าย นอกจากนี้ยังสามารถปรับเปลี่ยนสเปคหรือขนาดของฮาร์ดแวร์ที่จะมาใช้รันแอปพลิเคชัน หรือซอฟต์แวร์ของผู้ใช้ได้ง่าย แต่แนวคิดเดิมยังคงอยู่คือ การเข้าใช้ระบบคอมพิวเตอร์นั่นเอง

๒.๓ ประเภทของคลาวด์คอมพิวติ้ง

การประมวลผลแบบคลาวด์คอมพิวติ้งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ แบบใหญ่ๆ คือ

- ไพรเวทคลาวด์คอมพิวติ้ง (Private Cloud Computing) เป็นการใช้งานภายในองค์กร

โดยเป็นการ

ใช้ศักยภาพของดาต้าเซ็นเตอร์ภายในองค์กรนั้นๆ

- พับลิคคลาวด์คอมพิวติ้ง (Public Cloud Computing)

เป็นรูปแบบที่มีผู้ให้บริการสาธารณะจัดสรร

การให้บริการ การเข้าถึงข้อมูลรูปแบบต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนมาก โดยผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องรับทราบว่าเซิร์ฟเวอร์ติดตั้งอยู่ที่ไหนและมากเท่าใด สนใจเพียงแต่บริการที่ได้รับเท่านั้น

หลายองค์กรอาจประเมินและเล็งเห็นประโยชน์มากมายจากการทำเวอร์ชวลไลเซชันและคลาวด์คอมพิวติ้ง นอกจากเรื่องการประหยัดเงินแล้ว ยังสามารถใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่าและเต็มประสิทธิภาพ ประหยัดพื้นที่ ค่าไฟฟ้า และการบำรุงรักษา การบริหารจัดการ ความคล่องตัวในการติดตั้งระบบปฏิบัติการและแอปพลิเคชันใหม่ๆ การแบ็คอัพและรีคัพเวอรี่สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วขึ้นภายใต้เวอร์ชวลแมชชีนเดียวกัน ยังไม่รวมถึงระบบรักษาความปลอดภัย เพราะสามารถกำหนดระดับความปลอดภัยให้ แต่ละเวอร์ชวลแมชชีนให้มีความแตกต่างกันได้และมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีขึ้น ที่สำคัญมีความคล่องตัวที่จะตอบสนองความต้องการทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้น องค์กรไม่ควรมองข้ามที่จะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเวอร์ชวลไลเซชันและคลาวด์คอมพิวติ้งให้ตอบสนองความต้องการทางธุรกิจ รวมทั้งระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลที่จะนำไปเก็บไว้ข้างนอกองค์กร โดยเฉพาะข้อมูลที่มีความสำคัญขององค์กรด้วย อย่างไรก็ตามองค์กรขนาดกลางและขนาดใหญ่ ควรจะมีการพิจารณาว่าจะนำเทคโนโลยีมาเพิ่มศักยภาพการดำเนินธุรกิจในส่วนไหนของบริษัทได้บ้าง และอย่างไร

๒.๔ ผู้ให้บริการคลาวด์คอมพิวติ้ง

ปัจจุบันมีผู้ให้บริการคลาวด์คอมพิวติ้งหลายราย และแต่ละรายก็มีรูปแบบการให้บริการที่แตกต่างกัน หัวข้อนี้จะขอยกตัวอย่างผู้ให้บริการบางรายและรูปแบบการให้บริการของรายนั้นๆ

Google App

กูเกิลแอปเป็นแอปพลิเคชันออนไลน์ที่เชื่อถือได้และปลอดภัย ไม่ว่าจะทำงานที่ใดก็ตาม Google App ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านไอที และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานใช้ Gmail, Google เอกสาร, Google Sites และอีกมากมาย ในราคา ๕๐ ดอลลาร์ต่อคนต่อปี บริการที่มี เช่น

Gmail สำหรับธุรกิจ พื้นที่เก็บข้อมูลขนาด ๒๕ กิกะไบต์ สเปกน้อยลง SLA ความพร้อมในการทำงาน ๙๙.๙% และการรักษาความปลอดภัยอีเมลที่ปรับปรุงประสิทธิภาพ

- Google Calender การจัดหมายกำหนดการ การสร้างกำหนดการ ปฏิทินออนไลน์ที่แบ่งปันกัน และการทำให้ข้อมูลตรงกับปฏิทินของโทรศัพท์มือถือ

- Google Doc เอกสาร สเปรดชีต และงานนำเสนอ ทำงานทางออนไลน์โดยไม่มีไฟล์แนบ

- Google Groups รายชื่อรับเมลที่มีกลุ่มที่ใช้สร้างขึ้น การแบ่งปันเนื้อหาอย่างง่ายดาย การเก็บข้อมูลแบบถาวรที่ค้นหาได้
- Google Sites หน้าเว็บที่ปลอดภัยและไม่ต้องเขียนโค้ดสำหรับอินเทอร์เน็ตและไซต์ที่จัดการโดยทีม
- Google Video การแบ่งปันวิดีโอแบบส่วนตัว ปลอดภัย และใช้พื้นที่เว็บ

Amazon EC2

Amazon Elastic Compute Cloud หรือ EC2 เป็นบริการเซิร์ฟเวอร์บนคลาวด์ โดยผู้ใช้บริการสามารถกำหนดสเปคของเครื่องเซิร์ฟเวอร์ได้ และสามารถดูแลและจัดการเซิร์ฟเวอร์ผ่านทางเว็บไซต์ได้ การติดตั้ง ขยาย และย้ายเซิร์ฟเวอร์สามารถทำได้ง่ายและใช้เวลาไม่นานมากนัก และผู้ใช้บริการก็จ่ายเท่าที่จำเป็น

บรรณานุกรม

สุพรรณษา ยวงทอง. “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับปรับปรุง”,
โปรววิชั่น, ๒๕๕๗.

จตุชัย แพงจันทร์. “เจาะระบบ Network 3rd Edition”, ไอดีซี,